

בראשית יא יב נה

**וּמְאַתִּים שָׁנָה וַיִּמְתֵּת תְּרִחַ בְּחֶןְןָן;** מֵאַתָּן וַיִּמְשֵׁשׁ שָׁנָן;

ב

לכ"ג, נזאתן סימן ה' יפה לוט ס"י, ומפעליין רבי עקלת כיתען ס"י כל :

רשי

סלאה יאה קדבל מפומפס נכל וויהמלו נח  
טוט ואלי: (נ'ב) ווימת תרח בחן. נח חל  
קייס האלבס את כבוד האיו-קזיניחטו זקן  
ולך נו לפיך קלחו סכטוב מת. (ס'ה  
קס יותר ממה, סגיס טcli כתיב ואובלס  
בזן מהק ועכנייס זגה בלאהו מהן ותלה  
זגטuis זגה קיה כגעולד האלבס כלוי  
קמ"ס לתלה כטילא האלבס מהן עליין  
געולד מאנותיו הלאה כה) ולמה. סקדיס  
געולד מיטפחו סל פלך ליזוחטו סל האלבס

חטלה פרשת נח

בראשית יב ל

**יב אָמַר יְהוָה אֲלֵי אֶבְרָם אַזְלָק  
לְהַמְּאֻרְעָה מִלְדוֹתֶךָ מְאַצֵּךְ וּמִבְּנָה  
יְבָאָמַר יְהוָה אֲלֵי אֶבְרָם לְהַלְכָה**

ר' שמי

(ח) לך לך. לפניהן ולטומתן ונס חטף  
לגוי גדול וכלהן חי חטא זוכך  
לבניש א) ועוד שחוויות מבעניך כעולס ב):  
שנה שיצא אברהם מבית אביו מחרן (ו) ונך רק

אבן עזר

אָלֵךְ לְךָ (ט) , הַשֵּׁם צוֹה לְאִזְרָהָם וְעוֹדָנוּ  
 בָּאוֹר בְּשָׁדִים (א) (ט) שִׁיעֹזֶב אַרְצָו וָמָקוֹם  
 מִלְּדָתוֹ (ב) נִמְ בַּיִת אָבִיו , וְהַטְעָם (ט) שִׁידָע  
 הַשֵּׁם שְׁתַרְחָ אַחֲרֵ שִׁיצָא לְלִכְתָּא אֶל אֶרְץ כְּנָעָן  
 יִשְׁבֶּ בְּחָרֶן (ט) וְתַרְחָ לֹא מֵת (ט) עַד אַחֲרֵ שְׁשִׁי

קרני אור

(ה) וכן פ"י (למטה טו ו) "חני ד' האר הולחניך מלול כבדים" לעד כי פרשת לך לך נחלמה בס כלאל פירשטייך ויהי פ"י. "ויהםר לך אל חברס" וככבר היה לנו קודם להתו מלול כבדים, ועל פיו יהי, ושיעין כרמביין שפכיניג עליו ע"ז, וסדריך פ"י וחפסר שכח חליו הדרבור פגנס חקרת חמראן: (ב) לדעתה מה' זיל מקוס מולדתיך חור כבדים, והמלר לך כסך לך מהלך וממולתך שכוח הרץ כבדים, ומביית חכיך שכוח הרץ חמראן, נפי סכל זמן צהנרגאס כי דר בינייכס לך כי יכול לאיגר הרשות ולכנייט אל מועלות כננלה, גס דעת רצש זיל, כי מולדתך הייה חור כבדים, וככל זהת לך יסביר אורן זה לך הדרבור, ויפרס לך לך התרחק פול ואה חכיך (ג) פ"י הטעס טהמר מכית חכיך חמל מולדתך, יה בכית האנו אט ישאר חמראן: (ד) ומאת הסם כייטה מספחתו, וככל האסר יתן לך הסם חיין נחלך חלק צו לך יער (ה) פ"י כל תחצוב חחן סמת האנו סכל ממרן זיד ויה"כ היה חתול צהיל לך קודם לך קיים מועלות מת וכו': (ו) ובמו שפירשטי למעלה (יה כט חמראן

[א] רשות זול פ"י. אך נך לבניהם ולבוטחת, ולמבחן זול פ"י כי כן כוונת מספטן כלזון, וכן "בגזס חלוף כלר זול" (פס' ב' יט), ופיין נריה ספקה נל פלמבחן זול, ופלמבחן כתלנומו פצווה פ"י. פלמבחן פס פ"י רצוי זול וחוץ כלן מחלוקת: [ב] וכן כוונת נפשין (כליה יכ' ה) בכיה למשנס יה כט (כפרה קבד) וכן פ"י גאלכינג: [ג] ובב"ר פל"ט ז', וכן בילקוט (נך רמז סכ) מביא בסי' זול בתחום לחירות עוד כ"ה בניות, שכן בתנו יהס לפניין הבכון פוד מתבקש זול ס"ה בניות, ובתנו כמפרטים כי זה כוונת לדעת ר' נחמי" (זס) בילג חניכס עתי פעמים, זוחם מפ"ה בניות כוונת מייה להזונך. צהן סי' חכמתן בוגדים בנה, ולא דעת סכליה יה פעס גחת ולא יה יותר שיב"ט: בוגדים חניכס צהור כסדייס ציליך זול. הרץ כנען הילג מנית חייד, כלומר התרחק עוד מהוור כסדייס וזה מביא כי יתכן בילג מהרץ מולדתו סכהן חור כסדייס ומליין זחת כלוי טהיה אבררטס נבדו נפרד מהביו ותלמיו ומכה זח וילג מה, וילג אהם ממשפתה, ולזה היה הילג ומניות כמוכן מסדר המקראות וימת תרת בחרן ולחמייל זיל נך, צהיל ומכית חייד, וילג קלך עד צמת, לו"ה ותרכז

אשורי רב"ז; כה) ב"ג פליט' ז, כו) א"ב כנ"כ. א) ל"ס מ"ג. ב) תנומתנו ע"ן הות' ג' וכתנומתנו כ' לך כת"ט, כל פליט' ג'.

אונקלות

זְמִבֵּית אָבִיךָ לְאַרְעָא דֵי  
אֲחִינֶה : בָּ וְאַעֲבֹדְךָ לְעַם  
סֵגִינָא בְּרִכְבָּךְ וְאַרְבֵּי שְׁמָךְ  
וְתֵהַי מְבָרֵךְ : גָּ וְאַבְרָךְ  
מְכֻרָךְ וְמְלֻטָּךְ אִילּוּת  
וַיַּרְבְּכָנוּ בְּדִילָה פָּלָ

בראשית יב לך פד 167

אָבִיךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר אָנָּא  
וְאַשְׁדֵךְ לְנֵי בְּזֻלָּם אָבְרָהָם  
אָגָּלָה שְׁמָךְ וְתִּהְתַּבְּרָכָה  
אָבְרָכָה מִבְּרָכָה וּמִקְלָלָה אֶרְ  
יְנִבְרָכָה בְּדָפָל מִשְׁפָּת הָאָדָם

אנו עורה

דיבתוב לא פירש שניו בצאתו מאור כשרדים (ט) וآخر שאמר אשר אריך נלה לו הסוד (ט) (ד) כי בן כתוב ויוצא ללבת ארץנה כגען (לטטה לפסוק ה) (ט) או יהיו טעם אריך, הוא שאמר לו, "כִּי אַת בְּלָדָרֶךָ אֲשֶׁר אַתָּה רֹואָה לְדֹא אַתְנֵנָה" (לטטה יג טו) (ט) : ג' מברכיך. רבים (ט) (ה) : וטקללך.

(ב) וואעשן לנוו נדוול. לפי טאלאך גולמת נאלאך דבליס ממטעט פלייש ורביצה וממטעט האט האטמן וממטעט האט האטס (ב) לך סוחוק נאלאך ברכות פלאנו טאנטיאחו על. לאנvais וועל האטמן ועל האטס (ס"ה וויאו והנדלה טאנך פלייני מושיק חות על טאנך טאנך

קרני אור

[ד] ועל דעת ר' י"ל (ב"כ פ' לט. ט, ופ' נט ח) לנו נילך  
לו בהרין מיד כלי המכבה כעינוי וכנקב"ס מהבב  
ווחתלה גלדייקיס (פ"י) סמיאגנון בדכלייס הירושיס טיקו ויתלו  
לנקב"ס כלי טיקבלו עלייס זכל), וחח"כ מגלאס הפס טעס  
פָּזְדְּנֶרְלַהֲרִיךְ, ולפְּרִוְזֶס לו נילך לו טהירן זלה יחמוד חכיו וארתו  
וותבצחתו, כי טיהול הארכז טונס וקלונס לחרון, וכן פ"י  
טהרמןין ז"ל כי מ"ש טהרמל "וילחו לנטת הירש כיגען" לנו  
לאתהייבב כה, כי עדין לנו ידע, כי על טהירן ספיקת ניטווא;  
[ה] ואונקלם שתרגנס ממכאן כלצון ייחיד לאירועים פָּלְסָזְן  
עם ומלאטען, ז"י אף כי נכתוב, האחים  
כשו גלצון ז"י רפיש, ושיין נס' חכמי ליאן  
שתתמה, איך פ"ה רוחו נתקפן לתרגנס גס מלאטען גלצון רפיש,  
לא מפסיק ל', ורואה הטעס נ"וו טילד בכל הארץ  
לך כגען" (יהו"ט כד ג) כנראה טקי' הלווי טילד בכולה,  
וילד היל כל עיר ועיר שרחה לו, ולפי זה כל אשר שרחה  
גברליין, ומעייניו, כי יrho טברכת ל' בנית כל  
מנכלין

אור יהל

קנג וקרני הור העלה מל': (ז) ולפי דעת הסדר  
שולס פ"ה וב"ר פ' לט הי' בן סטuis טנא: (ח) דעת  
כח' ז"ל, סמלת הרחק ר"ל קודם נסער, וככתב רנוב'ו  
לפי סחצ'ה הרכז"ע ז"ל שנאמרה לו המאות כהור כסדים  
ועליו כתיב "ויהו ללבת הרלה כגען" שהו ע"פ  
סדרוכ, והוא נפרנס מחותה שומר לו חן החרץ האבר  
הרחק גלך לו כסודו:

מקורי רשי' ; ג) כ"ל פל"ט יה, זוח"ט ה' מזמור כנ' מזמור כג. ד) כ"ל פל"ט יה. ה) כ"ל זס. ו) תנומת ה' נ' הות ד' בס' ט תנומת ה' נ' הות ה, כ"ל פל"ט יה, נמד' פ' יה כ, פסיקת ה' פסי'ק ואחת כנרא'ה ז' קلت ה' וכנהלה סח זויט מזמור ה' י. ז) תנומת ה' נ' הות ד', תנומת ה' נ' הות ה' כ"ל פל"ט יה. נמד' פ' יה כ פפט'ים קיז' כ. וככ'ל פ' נס, ז' מוסיף "ועל כל פסינט ופסינט". ט) למתה ככ' כ. יא) יונק ג' כ. יב) כ"ד פל"ק ק.

## בראשית יא ל-ה

**ד וַיֹּלֶךְ אֶבְרָם כִּאֵשׁ רַבָּר אֶלְיוֹן  
יְהוָה וַיֹּלֶךְ אֶתְתוֹ לְזֹט וְאֶבְרָם בְּנֵי  
הַמִּשְׁנֵי וְשַׁבְעֵי שָׁנָה בְּצָאתוֹ  
מִחְרָן: ה וַיַּקְחֵה אֶבְרָם אֶת-שְׂרֵי  
אֲשֶׁר-תָּנוּ אֶת-לְזֹט בֶּן-אֶתְיוֹ וְאֶת-כָּל-  
רְכּוֹשָׁם אֲשֶׁר רָבָשׁוּ וְאֶת-הַנֶּפֶשׁ  
אֲשֶׁר-עָשׂוּ בְּחָרָן נִיצָּאוּ לְלִבְתָּ  
**אֶרְצָה בְּנָעַן וַיָּבֹא אֶרְצָה בְּנָעַן:****

## רש"י

כל ונברכו בך צמך לך וזה מוכיח (ג) בך  
יברך יטלה לך לאמר יסימך אלהים כהפליס  
וכמנתה: (ה) אשר עשו בחרן. סכךין  
מחת כנפי הקינה (ד) הצלב מגיל חת  
כהנטיס וטלי מנירית כנישים ומעלת מליכים  
הכתוב כללו עטהוס (טו) (לכן כתיב חתל  
עטו) ופקונו של מקלח טדים וכפחות  
שה לanon קיין (ז) ויטלה עותה מיל לפון  
יהל אור

מכרכיו, ובמכרכיו, יכרכו מה', ויתהמן כל חד  
לחיות נעל כרתיו, ומן המעניינים עמו, וע"כ חמל  
מכרכיך צלפון רכיס, כי כהמת רכיסיים: (ו) בקהלת  
ה' חמל לנון רכיס, כי מטעים יה' הקלאיס חוטו  
ומבקשי רעהו, וכסיותם מתי מספר מה יעצדו לו:  
(ו) רכוש כולל כל מןן הכלים, מקנה הכהמה וכספ  
זהב וכל מטלעין: (ז) העברים וככפות טקו  
בחרן: (ט) והרגם חונקים וויב"ע טס עקנול'ית ית  
נככיהם החקלון: (טו) ובן פ"י רקס' זל, וכן דעת  
חונקים בהרנס "וית נפתחה לי בעניזו להוריית גמרן",  
וית' "וית נפתחה לי גירוי חמראן", ויה' לפי' פ"י  
חדר טעו, כמו "חדר" טהה חת מהה ואחת החרן"  
(ט"ז י"ג ו) שחגדלים ולמדס, וכן טה בג' (סנ"ה ז"ט  
ב') חמל ר' לע' כל המלuid חת בין חכירו תורה מעלה עליון  
הכתוב כללו עטהו טנה, "וית הנפש הסר טזו חמראן":  
(ו) ובמו טגייר (למעלה פסוק ה), "וחחר שאמר חאל  
חרחך גלה לנו הסוד", וכוה ויחוק פירושו ספי' בטוף  
פ' נח כי פ' לך נחלמה לנו קודס וייחת רחם חת חדרס  
כנו, כי ויקת רחם הוו כנעמו, סכתב "ויהו נלכת הרים כנען": (ו) רעת המי' ויל סכתה כולה מפי הקב"ה,  
ונקרות נס מה סנתנה על ידו, ומה לה כסוף ולע' גרע סהי' מלכ ר' עחדות ככת הנכויה (מקויה) וו"ע  
שלוונתו סמסה כתב הסס סהי' לה כימי', וכן פ"י החזקוני "שצרי צהו הפרק לע' ריתה טס פיר נמייה  
רק המוקס": (ט) דערתו הו' כי טס הוה טס בין מאור, וורה זה אמרו עד מקוס טס, כי היה לנו רעל על

מקורי רש"י: יג) כב"ל, מה כ. ז) עין תחומיות ה' לנו לה' יג, טו) כ"ל פ"ט ז, סאה' ה' ט' ג', פ"ק מה'.

## אבן עזרא

יחיד (ו) הו : ה' רכושם . טקנה (ז), ובן  
ב' היה רכושם רב' (לטטה יג ו) : ואות  
הנפש . עבדים לידיו בות , או עשו כטו  
קנו (ז), ובן "עשה לי את החיל הוה" (דברי ה  
ז) (ז) ויא"א הנפשות שההורם האמת לעבוד את  
השם (ז) וו' וטעם ויצאו ללבת , אל הטעום  
אשר אמר היטם (ז) גם זה הטעום שכם, משה  
קדאו בן (ז) כי שכם לא היה בימי אברהם (ז) (ח):  
שכננו לטס כמו (טו) עטה חת כל בכבוד

## קרני אור

באו זהה כפ' חולות , ובן כפ' כלק , ופעין רמאנ' (למטה  
כו כט), ולפי התרננות נילח כי כוכ' צואסכ' טל' הפטל  
וילביבה כו' רכותה יותד צהיפלו יחיל הכל' ינץ' חותך  
יתנגן ופי' מרכז' כל' חצ' כפרט: [ו] והקדמים אל' ברכנס  
וילביבה מרכז' , ואל' הקלגה נטיפן ומקלן מה' ח' ,  
לפי סמך טוב מילוכם , (ונכ"ל פ' לט יכ). ואצ'ן' ח' ח'ל  
ח'ל' פ' לי' גני' ח'ו' ח'ו' , ווילע (כל' כי' אל'ת ל'  
כנית מקלן ויחללו מפרט עטך: [ז] וכינוי סרכינ' מופז  
כל' חרכ' ובל' , כי' כו' סיה מגיל חת סה'ב'ס וסיה  
מנירית חת הניטס ממלארס (נ"ל פ' לט יכ):  
(ח) והרכב'ז' זל' כתב, כי' כן טיס' בס' אזוקס הטע  
ספס , ובכם כן מזול ט'ב' פ'יו נקלח ,  
וע'ן כתב נב'ז' ח'ן ג' מלהט כהות שקי' סה'ב'ס פ'ט  
פ'רו' ג'ם יז' סיחס , ולו'ס' כתב, ספחוב ית'אל' פ'ט  
מקוס צ'ב' . בעכו' צמ'ס מקוס נצ'ו סמו' אל' ספס , וכן  
כוכ' כי' בס' ג'ו' טס ח'ז' ג' בס' מקוס , וטטעו' מקוטו  
ב' ספס , ולו' מלהט בכל' המל'ת שיה'אל' מקוס ייוב'ליס ,  
ל'ין וגדומס , כמו צל' תה'ל פ'ל' ייוב'ליס , ער' ל'ין כמ'ז  
כ'ב'ב'ס (למטה נד' יח), וכן פ' ארכ'ב'ס סמס' ק'ל'ן

כנו, כי ויקת רחם הוו כנעמו, סכתב "ויהו נלכת הרים כנען": (ו) רעת המי' ויל סכתה כולה מפי הקב"ה,  
ונקרות נס מה סנתנה על ידו, ומה לה כסוף ולע' גרע סהי' מלכ ר' עחדות ככת הנכויה (מקויה) וו"ע  
שלוונתו סמסה כתב הסס סהי' לה כימי', וכן פ"י החזקוני "שצרי צהו הפרק לע' ריתה טס פיר נמייה  
רק המוקס": (ט) דערתו הו' כי טס הוה טס בין מאור, וורה זה אמרו עד מקוס טס, כי היה לנו רעל על

ככתי פ' מג ומי' ח'ג. טז) למטה ג' ג', יז) כ"ל' ג' יט.

אונקלות

בראשית יב ל' פה 169

וַיַּעֲבֹר אֶבְרָם בָּאָרֶץ עַד מָקוֹם שֵׁם עַד אֲנָר שָׁכַב עַד מִישָׁר טָהָה וְקָנָעָה בְּכָל אָרֶץ : וְאֶתְגָּלִיל יְהוָה

בן עזר

ר אלון. כמו אלה (ג) והם עצים (ה), וויא שדה (ג), כמו איל פארן (לטמה יד ז) (ג): מורה. יא שהוא טברא בעל ברית אברהム (ג) ויתבן שהוא אחר (ג) וייה אלון מורה שב סקיים (ג): והבעני או בארץ. יתבן שארץ בגע התפשה בגע טיד אחר (ג) ואמ איןנו בן (ג) יש לו כוד (ט) [וחטב]יל ידום (ט): ז ונרא ד', בדרכ נבואה (ט) והטלת מבני נפל (ט) והנזה הולך לבינו יט) קנהמל כ) ומליין לדק

קרני אור

בנש פְּנִידָה לַיְמָיו, כִּי נִימֵי הַכְּלָסָה עַדְיוֹן לוֹ נָולֶה בְּכָס, וְחוּם "חַתֵּל בְּכָס" לוֹ הַקְּהָלָה דְּבָכָס, נְלֻחָה מָמָה כִּי לְדָבָר  
סָוִה כְּסָמִיקָס :

[ט] עִין כְּכָבָד, מִעֲשָׂה דִ' זְמַפְּהָה הַכְּנָתָה פְּגָג מֵשָׁבְּכָבָד פְּזָן, וְעִין כִּיחָד מִתְכָלָת זֶה מִכְתָּב גַּם מִמְּתָכָבָד בְּלִיל מֵהַ  
סְמִינָה מַלְיָה כְּחַסְדִּים פִּי עַל הַסְּפָטִיק הַזֶּה, וְאֵת צְלָעָי כְּחַסְדִּים  
גַּלְגָּלָה כְּבָדָה מֵשָׁבְּכָבָד כְּתָה זֶל וְאֵת בְּתָמָה צְלָעָעָז עַז, וְעִין  
כִּיחָד הַחְוָלָד לְבָכָבָד בְּאַד 129, וְהַמְּהָרָה לְהַכְּיָה פֶּה מִפְּרִזְבִּי  
סְאַפְּלִיכִיס פְּגָדוֹלִיס עַל הַפְּרָה הַזֶּה, רְבָ"ז זֶל פִּי כִּי מִתְחַלָּה קִיטָּה  
סְמִינָה לְכָיִן בָּס, וְכָגְנָנִי הָזֶה נְעָתָה קִיטָּה טִיב הַלְּבָד וְבָזָבָד  
הַתְּהָת הַיְיָ מְזֻדָּעָה בָּל בָּס, פְּלָמְבָּז פִּי, וְכָגְנָנִי הָזֶה כְּלָרָן,  
כִּי הַכְּלָס כָּל כְּלָרָן כְּגַנְעָן וְאֵת כְּרָהָה לוֹ כְּבָס הַכְּלָרָן הַבָּל  
יְעָזָה וְטָכָל עַל מִקְוָה בָּס, וְכָגְנָנִי שָׁגַי הַמְּלָד וְהַנְּמָלָה הָזֶה  
כְּלָרָן, וְהַכְּלָס יְרָחָה מְמָטוֹ, וְלֹכֶן לוֹ כְּנֵה מְזַכְתָּה נֶל, וְכָבָד  
בְּמִקְוָה בָּס כְּהַלְוָן מוֹרָה נְכָלָה חַלְוָן כְּבָס וְנֵתָן לוֹ כְּלָרָן  
סְכָס יְרָחָתוֹ, הַזְּוּת, וְכָגְנָנָה כְּבָנָן כְּהַלְעָז וְכוֹנוֹתָו בְּכָבָדָעָי  
סְכָס נֶל כְּלָרָן, הַבָּל לוֹ לְמַעַט זֶה בְּעֵתָה חַיָּנוּ כְּלָרָן, פְּלָדָיק  
פְּרָסָה, אֵת כְּהָמָל הָזֶה כְּלָרָן לְפָודִיעָה מִעֲשָׂה הַבָּל וְלֹאָנוּ נְחוֹכְבָּי,  
זֶה הַכְּלָס רַיֶּה עַוְלָה כְּלָרָן עַס מִקְנָה רַכְמָה, וְזֶה רַוְעָנָה  
גַּמְלָעָה הַלְּרָן כָּל מִקְוָה טְבִיכָּה עַוְלָה בָּס, וְכָעָלָה מִקְוָות  
אַמְרָעָה לוֹ כִּי חֻמְלִים לוֹ דָכָל, וְזֶה טְבִיכָּה דָכָל גַּדְלָה וְמַפְּנָה  
סְמִיחָת כְּלָל, וְכָלָל הַכְּלָס בָּזָה, כִּי טְבִיכָּה מַקְיָיס לוֹ פְּהָלָל  
יְסָס צִיְעָדוֹ פְּהָלָל כְּבָלָס, רְבָ"ז פִּי, כִּי חַיָּן וְכָגְנָנִי עַל

בתחלה דבריו תELSE ומן המקדים, וכן היה לפ"י ר' זעיר זיל סחי' כוונך וכוזב זה חי מודען טל בס, וכי' פי' חי' ונה קידס, והעד לדעת ר' זעיר זיל מלכי דלק מלך סלא' (למטה יד יה) סהמרו (נדריש נב' ז) היה אס בון נח, זומכ' ירוזליס זיל כנסה הכנעני פדיין, הוא כדעת הרדי'ה סלא' נפלה ירוזליס זילו, כי ציד מלכי דלק היהת, וכן פי' הרה'ס רבפי' ממלת הוא, וזה קודס: (כח) פי' טלא' נג' מלת "חיז" נסודיטנו בהז הפסלה מיד טלא', חלוי תפירות היה לבצר, ייטה רבפי' קשל וסתות ורחיות להעליהם, כי חיך חמר בכחן מלת "חיז", סמסמעו בלה' ביה' כה', חכל עתה חיינו כה', הלו' מסה כתוב התורה, ונימיו ביצה חזרן ביל הכנעני, הכנעני ליה סר מסס, כי חליך מות מסה באנסה יחשע, וע"ז חמר כי יט נו מוד: (כט) והסוד יגואר (דכ' זב') כב' חמל פאל יוס: (לו) פי' סמלת הוא יט לומר ג"כ רבפי' הוא ונה עתה, ואס פנין כד יט נך לידום: (נלה') וכן פי' כרמבי' זיל, כי עד לנטה לה נרחה חליו הסס ונה נחותה חליו כמרחא זגה במחוה, חכל נחמר נו נך נך מהריך נחלום הלילה, הוא ברוח'ק, וכן פי' ארדי'ה כי מפני קיות חרב חוויל לה כי הפסר בתכיה להנרכס סמה' נכוונה גמורה, וכ"ט במדרגת מרחה, חכל כטבה לחזרה הקדוצה המוכנת לקבצת הכנען הוא ר' ר' ר' מרחות חללייס, ר' זיל סאגיאט למדרגת הגנויה, וכן פי' הא' מה טלא' נרחה חליו ד' מיד כטהמר נו לך מהריך, נפי טה' היה עדין כחו'ן לדעת הרוחב'ע, ובחו'ן טכינטו ית' נגלה ורהייה מיניה, וח'כ נלה' חליו בס ד' במרחא כ"ז קול דנרים נבד היל טומע, ומיין מורה בכם' מחלקת בני: (לב) ושרשו

**טקיי רשיי :** יח) פויטה לאכ' (א' יט) פין ספליג קלויזס הוות קכח זען כוון נמנלאז הונדא. כ) למאכ ייך יט.

קונס וכוכם: (1) ויעבר  
ככלם לתוכה: עד מקום  
על צני יעקב כציבחו ל-  
אלון מורה. פיח טכס י-  
גורייס וכל עיגל טקס קבל-  
סתולש: והכגעני או בא-  
וכוכב חת הילץ ישלחן  
טבצלקו כל טס נפלט  
יהל אור

יהל אודר

בכלס, הָס לִיְה שַׁכֶּס שַׁכֶּס עִיר : (כ) ובן כוֹה דַעַת הַפְּנִיטִים,  
אֲגַמְּתְרָגְנִיםָּס שְׁמַחְרִיבָס , שְׁטַעַמוֹ כְּטַעַםָּס הַלְּה (חַיְיכָע) :  
(וכו) ובן (ישע) ו (יג) "כְּהַלְּה כְּהַלְּוֹן" ז' וכן (הוֹסֵעַ ל  
יג) "תְּחַת הַלְּוֹן וְלַכְּנָה וְהַלְּה" , הַלְּוֹן כֹּוֹה מַיְן עַז מִסּוֹג  
שַׁן הַהַלְּה (חַיְיכָע) , הַלְּה כֹּוֹה מַיְן חַיְלָן גַּדְולָה הַקּוֹמָה  
וְדַבְּרָה הַעֲנָפִיס , לְדַיְקָה שַׁוְּתָה הַגְּקָרְבָּה (חַיְיכָע) וַיְהִיא בְּכֹוֹה  
הַגְּקָרְבָּה (עַרְעַבְיִינְטָע) "תְּחַת הַהַלְּה אַזְרָעָם שַׁכָּס" (לְמַטָּה  
לַה ד) , כְּהַלְּה נַוְכְּלָת עַלְיהָ (ישע) ה (ד) , וכֹּוֹה מַעַן  
הַעֲוֹמֵד דּוֹרוֹתָה" הַרְבָּש , וְהַוְּה הַקְּלָן בְּנֵי קָדֵס נַוְכֵר בְּסִימָנִי  
הַמִּקְוּמוֹת , כְּמוֹ הַהָרִים וְהַגְּתָרוֹת : (ככ) וְבַן פֵי רַבְּשִׁי  
"ל" , וְבַן תְּשִׁיחַ וַיְוַכְּעַד "מִסּוֹרָה" : (ככ) וְהַתְּא "מִסּוֹרָה"  
וְלְדַיְקָה גַּס סַס נַקְרָבָה כָּן עַז עַז חַיְל גַּדְולָה טַבִּיה גַּדְולָה  
סַס : (כל) הַנּוֹכֵר (לְמַטָּה יג יח , ז' יד יג , יח ה)  
וְהַקְּלָן כְּהַקְּלָן הַגְּרָבָה הַהַלְּוֹן וְצַקְוָן סַס וְהַוְּה הַמּוֹרִי :  
(ככ) וְהַוְּא כְּנָטִי (לְגַרְיָה יג (ד) וְעַיִן צַס צַפִּי הַחַי  
זְלָן שְׁכָהָב עַל "הַלְּוֹנוּ מוֹרְכָּה" כֹּוֹה הַגְּוֹלֵר צִימָי הַגְּרָבָה ,  
זְהִין מוֹרָח מִמְּרָח , כִּי מִמְּלָח בְּחַכְרוֹן כִּמְ"ס (לְמַטָּה יג  
יח) : (כו) וְהַוְּא סְמוֹך לְסַכָּס וּקְרוֹב לִוְלָן , וְעַיִן כְּרַמְכְּזִין :  
(כו) כִּי מַלְתָ "חוֹ" טֻרְבָּה עַל זָמָן מִיּוֹפֵד , פַּעַס לְסַלְוָן  
זָמָן הַמִּזְקָדָס , רַיְלָן חֹז וְלֹג קְוָדָס , וּפַעַס לְסַלְוָן  
זָמָן קַמְּגוֹחָר רַיְלָן חֹז וְלֹג עַתָּה , וְכַהֲן לְפִי פֵי הַק' ז"ל

בתחלה דבריו חסלו ומן המקדים, וכן הוא לפיו פ"י רצ"י זיל"ס כי כולם וכודם הם מודעו בס' סס, וכי פ"ז הי' ולא קידם, והעד לדעת ר"ל "ומלכי לך מלך פלנס" (למטה יד י"ה) שמדובר (נדריס נב' ג') בהו שס' ב"נ נ"מ, וזה ירושלים לא כבשה הכנעני מדין, והוא(Cl) כedula שדרי"ה פלט נפלת ירושלים ב"ז, כי ביד מלכי לך היהת, וכן פ"י הרה"ס שהפי' ממלכת הוא, והוא קודם: (כח) פ"י כלום בג' מלת "הו" להודיע לנו שזו תפסה מיד חלק, חלק תפירות הוא לנצר, יראה הפ"י קב"ה וסתום ורחיי להעלוימו, כי היה חמר בכחן מלת "הו", שמסמעו ב"ה היה כה, אבל עתה היו כה, חלק משא כתוב התורה, וכי מושג קייחת החוץ ביד הכנעני, והכנעני חלק ספר משא, כי היה חלי מות משא כבבבבב יחשע, וע"ז חמר כי יט' לו סוד: (כט) והמוד ייכוח (דבר' ג' ב') כי חחד טשר יוס: (ל) פ"י שמלת הוא יט' לומר ג"כ פ"י הוא ולא עתה, ואס תניין כד יט' לך לילוס: (נה) וכן פ"י כרמץ' זיל', כי עד הגה לא נרחה חליו הסס ולא נתודע חליו כמרחיה ולא במחוזה, אבל נחמר לו לך לך מהריך נחלום הלייה, והוא ברוב"ק, וכן פ"י כרדי"ה כי מפני קיות חרב חוויל לך קיט חפץ בתכונה לא נרחש שמה נכוונה גמורה, וכ"ט במדרגת מרחה, אבל כסביה לחוץ הקדושים כמושכת נקבת הנכוונה זו ר' ר' מרחות חלליים, ר' זיל' בגניעת במדרגת הנכוונה, וכן פ"י ה'כ' מטה פלט נסחה חליו ד' מיד כסחמר לו לך מהריך, לפיו טהria עליין בחו"ל(Cl) כedula הרה"ב, ובחו"ל חיון סליגתו ית' נגלה ורהייה מירגה, וזה כל מה הליו סס ד' כמרחיה כי קול דברים לך היה צומע, ושין מורה בכם' מתקלאה קני: (לב) ושרשו

לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲתָּן  
יִתְּאַרְעָא הָדָא וְבָנָא תִּמְןָ  
מִדְבָּחָא קָדָם יְיָ דָא תְּגָלֵי  
לְהָ : ה וְאַסְתַּלֵּק מִתְּמָן  
לְטִירָא מִפְּרָנָה לְבִית אֵל  
וְפָרָס מִשְׁבָּנָה בֵּית אֵל  
מִפְּעָרָבָא וְעַי מִפְּדִינָחָא  
וְבָנָא תִּמְןָ מִדְבָּחָא קָדָם

ג'ז

מלך צבוס נפיק וימלט אל חילס נולפק  
המן הַת כהן קוזחת מתייד אני להוציא  
לכנייך בסיס מזרענו כל בס : (ז) ייבן  
שם טובח. על בצלת הולע ועל בצלת  
חיי, כא) : (ח) ויעתק משם. הלו : מקדים לבית  
אל. במלחה כל בית אל נמלחת בית אל  
במעדכו כו� קנה, בית אל מיס : אהלה.  
הלה כתיב בתחילת כתע הַת הַל הקטו  
אניה קטעו ביו לכאלה בס על עון

יהל אור

„ריהו“ : (לג) הַיּוֹד בְּיוֹרִי : (לד) הַיּוֹד וַיַּרְא נְגִירִי  
לְהַסְלָוס הַלְגָדֶס כְּרָחֹוי לְהַיוֹת כְּפָס לְהַסְלָוָן – יְיָזָן נוֹעֵן  
נְפָעֵל, וְלְפִי שְׁלֹרְיוֹס הַתְּקַבֵּל דְּנָס, נְתַהֲכֵר הַלְּחִילָּק  
סְבָחוֹת חִיתָּן וְנַעֲשָׂה לְיִרְאִי, וְסִיחָה רְחוֹי לְהַיוֹת וַיַּרְא אֶת  
וְגַפְלָה הַיְתָרָה לְפִי “סְלָה תְּנוּמָה חִמְרִי הַפְּגָנָה” – יְיָזָן  
שְׁחִיוֹת תְּיִקְנָה, רַק כְּרָחֹות הַגְּנִינָה תְּחִתְיָה, וְכַאֲن שְׁכָה  
הַגְּנִינָה לְהַיוֹת מְלֻטִּיל, בְּעֵבוֹר הַיּוֹרֵדוֹ הַמְּהַפְּכָת הַעֲטִיל  
לְעַנְרָר (רְסָ"ד) : (לה) בִּינּוֹנִי מְכַנֵּין נְפָעֵל, וְהַוְּה תַּהֲלֵל  
כְּלָרָך הַבְּיָנוֹנִי : (לו) וּפְיִי סָס הַחַ' זַיְל עַבְרָ מְכַנֵּין  
נְפָעֵל, וּרְחִיתָּה הַחַ' פָּה רַק עַל בְּנֵין נְפָעֵל : (לו) רְיָל  
מְכַנֵּין הַפְּעִיל, כִּי הַמְּלַקְלָקוֹס קְרָהּוּא לְבְנֵין הַפְּעִיל  
בְּנֵין לְכָבֵד הַגּוֹסָף, וְעַיְן לְמַעְלָה (ה, ה, הַעֲרָה כָּט) :  
(לה) פּוֹעֵל יוֹאָה נְקָרָה הַס יְסִי שְׁנֵי גּוֹפִים עַוְסָה וּמְקַבֵּל  
הַפְּעוֹלָה, כְּמוֹ רְחוֹכָן חַכְלָה הַתְּהִלָּה, וְכַן צְתָה, כְּתָב,  
וְכַן מְלַת וַיַּעֲתֵק מְכַנֵּין הַפְּעִיל, בְּעֵבוֹר שְׁהִיוֹן מְמֻלָּת  
וַיַּעֲתֵק שְׁיוֹגָה נְפָתָח : (לט) רְיָל בְּעֵבוֹר שְׁהִיוֹן חִיתָּן  
– “הַוְּה בְּמַגְוָל טְלִיחָה מְכַנֵּין הַקָּל, וְפּוֹעֵל עַוְסָה נְקָרָה,  
הַס יְסִי רַק גּוֹף טְוָסָה הַפְּעוֹלָה, וְלֹא גּוֹף מְקַבֵּל הַפְּעוֹלָה,  
וְכַן “וַיַּעֲתֵק אָזְרָן מִמְּקוֹמוֹ” נְעַתָּק מְעַלְמוֹ : (מ) פִי  
הַעֲתִיק הַהֲלָה, וְכַן פִי רְסָ"ז זַיְל וַיַּעֲתֵק מַבָּס הַהֲלָה :  
(מג) דָּעַת הַחַ' זַיְל נְתַת טָעַס הַיְד נְוִיכָל לְוֹמֶר סְמִלָּת  
“הַהֲלָה” הַוְּה הַפְּעוֹל צָל וַיַּעֲתֵק, הַלְּהַמְּלַת וַיַּת מְפִסִּיק  
בְּנִתְיָיס, וְעַזְוִיז אַמְרָה וְגַס הַוְּה הַפְּעוֹל “וַיַּת”, – “רְיָל הַמְּעֹול  
צָל הַהֲלָה, הַוְּה גַּיְל הַפְּעוֹל צָל וַיַּת, רְיָל שְׁעַבְדָה שְׁנֵי  
פְּטוּלָות, צָס הַהֲלָה, סְהַעֲתִיק הַהֲלָה וְגַטָּה הַוְּתוֹ כְּמֻקָּם  
חַלְקָה : (מכ) הַעֲתִיק וְעַקְרָב הַהֲלָה וְגַטָּה :

[ויא] זלפי בפניל כתפקיד מילס על עקילת דבר מיסולו ואgentתו  
רכותכס היל ספל האבל, כהלו הסופל שוקה הכתיכת  
נס נצחיקים פמטע, סלי כקופל כתילו כוונ מטבח לוחטס.  
לובב

בראשית יב לך

לֹא מֵרָא בְּעֵד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ  
הַזֹּאת וַיַּבְנֵן שֵׁם מִזְבֵּחַ לִיהְוֹת  
כְּבָרָא הָאֱלֹהִים חֲנִיעָתָק מִשְׁמַדְתָּרָה  
מִקְדָּם לְבִירְתֵּאֵל וַיַּטֵּא אֹהֶל מוֹעֵד בֵּית  
אֱלֹמִים וְהַעֲלֵי מִקְדָּם וַיַּבְנֵן שֵׁם מִזְבֵּחַ

אנו עזרא

הנעלם בין היוד והריש (<sup>ט</sup>) מתחת הדגש,  
הראוי להיות בראש ל התבלו נין נפעל (<sup>ט</sup>) :  
הנראת אליו, שם התיאר מהבנין הנזכר (<sup>ט</sup>) :  
ובמוהו „ואשר היה נעשה“ (נחתיה ה יח) (<sup>ט</sup>) :  
ח ויעתק . מהבנין הכבד הנוסף (<sup>ט</sup>) והוא פועל  
יוצא (<sup>ט</sup>) (<sup>ט</sup>) : כי „יעתק צור טקוטו“ (איוב  
יח ד) עומד (<sup>ט</sup>) והפועל אלה (<sup>ט</sup>) ונם הוא  
פועל ניט (<sup>ט</sup>) וטעם ויעתק ויטע (<sup>ט</sup>) (<sup>ט</sup>), והנוח  
נעלם אחר יוד ניט תחת נין שהוא פ"א  
וחקכ חט צלו (<sup>ט</sup>) : יוכן שם טובה .

קדרני אור

תולדות כגען יוסבי טהראן כמו כן מושבות, וידענו שם, והוא נטהן גס לח"כ על ימי  
גביע, אבל פירושו כמו "ויתר גפונו מזפחות סכונתי" (אטלה י"ד יט) סקרה הנעים ביזבניות ככל טהרותם בהפכו  
משם צי כגען, ושייך שם כגען שיתה על יוסבי לילון  
וכיניותה שלחו פלחות מני כגען, כי לפי טילדון ככל  
גען טה, יהות לך מה לירצוי האלו כבש הנעים כי נחמו  
עמיס רכיס טס צי כגען ולקחו מושבותם וסתיבנו כבש,  
וכולס נקלחים כגענים, ועליהם חמל, וככטמי היו נטהן,  
בנחתה היה פשטו טהן זיהו מלידון ומכל טהנותם היל טהן  
לכלול כלל ואנו צו, וילו חכם לטבך ממוקמו והלה,  
ולוועה כתוב כי כזו חכם ב"הן מלך בקען מלך במלך מקרא  
להו ותיבב נתחות רוחה בזיהו חכם, וזה וככען  
זה טהן, נתחות כוס (קריז) ובפוד בטנויל מהביס  
כמאלים, נפל נס הפליז להו, ותיבב בכיניות בסס,  
כמו טהומל היל בזיהו חכם זיהן, וככען הפליז וזה יוסבי  
טהן (למטה יג), כמו טהומל יעקב בנטה נתחות בסס,  
עצמותה היה נטהן בנטה זיהו בכען וכפליז וגוזה (למטה לד  
) , טיל בכיהו על בתולה כתוב, מפני שהו נטהן דל  
הה"כ "לזעף חתן היה טהן טהנת", טהרים לסודם ליטלה,  
כי נס צימי חכם ביתה טהן טהנת טהנת רעה ומעה,  
טהוני כימיס הנט סיטה ביד מהמה להרת רעה ומעה,  
וכפוליים טהומות טהינה, ונתן חכם לאנמי, וזה יקסה  
לקחתה מידס, כי יLOSEם לשם נתנה לד, لكن טהדים וטודיעס,  
כי בככטיה לד' לאנרכס ירשת טהן כבר סיטה ביד  
כחען, וכנית להויל לאבב בפי כען מהל פ"ז :  
[ז] בעל הנטות מג"ט כתוב "כי כל מקום טהנות היה"  
המש נפתח כוּן ביאן טהיל", וטהיג פליו ריאל  
טטהוטיו (הכמל בנה להונס, הדר) וכתוב, וזה היה נטהן  
כפעלים בפ"ה טהasses מהותיות התח"ע ינוה היהן נפתח,  
גם בגען קל, וכנה גם פעיל רעתך טהילו כוּן דן, מס  
בזוקס חמל, لكن נטהמש מל טמאניק דבריס מגוף טספֶל  
ממקומם ווותכה באנקן חמל, וטהפ"ז בלגי טספֶל קלחון

**מקורי רשי:** בא) ב"ר פל"ט, נז. בכ) נ"ל פנ"ט נז.

**לְיְהוָה וַיִּקְרָא בְּשָׁם יְהוָה: ט וַיֹּפֶעֶן אֶבְרָם הַלֹּךְ וַיָּסֹעַ הַגְּנָבָה: פ וַיֹּהֵי רָעֵב בָּאָרֶץ וַיַּרְדֵּן אֶבְרָם מִצְרִים לְנֹרֶשׁ שֵׁם כִּי-כִּבְדֵּר הַרְעֵב בָּאָרֶץ: יא וַיֹּהֵי בָּאָשֶׁר הַקָּרֵיב לְבוֹא מִצְרִים וַיֹּאמֶר אֶל-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-**

אבן עוזא

הפעל (ט) וכן נזון נזחם (ישע"י סג ס) (ט) ושינוים פעולות יוצאים (ט) וטעם מים ממערב (ט), כי למערב אי זה הוא הנודול הספרדי (ט) ואינו ים אוקיינוס, כי רוחקה היא הארץ הנברשת טמנו, והנה נגע טמורה בית אל (יח) מערבה (ט) עד שב העי טורה למחנהו (ט) (יב) וטעם ויקרא בשם ד' הפליה (ט) (וין או קריית בני ארץ לעבוד השם (ט) (יר) : ט הנגב. פאת דרום (ט) (ט) ונקרא בן כלשון ארמית "גניבו" מיא" (ט) כי צד דרום חם, ומרוב החום יבש (ט) וכן טעם "כי ארץ הנגב נתני" (יהושע טו) וכן (ט) (ט) : יא באשר הקريب. מחנהו (ט) או

### קרני אור

"הבר העתיקו חסוי חזקי" (אצלל כט ה) : [יב] והנה לפי פירוש טכיהרטי סודתי דעת כת' זל' עט פ"ר רצ"ז ויל, וסיה מלת "מקדים" לדקס טח פהה, שagger פוגם במויתו של בית הל', מה עס מלת "אטכ'" וכן תיזכ"ע "לעוזם דאמודם לבית הל'" וכן מכוונים בכחותם, ועין צל"ז "השב את פ' כת' ויל' לדין קחרת, וכן פרכ"ז בזיהו ולבן פיסים גרט"ג "כי אין לכוון עס מבחנות ככתוב", ולפי כירcoli הכל נון : [יג] עין, "הרcessים נקפס" מה שתחכ' על זו : [יז] וכן סומ' לדלו"ל (ב"ר פ' לט) מלמד בזיהו דשו של פקס"ס כפי כל נליה, ועין (ליקוט נ' לו סכ). בס' פנ' גתוי ליפסי "ויקריה בז' זל", ד"ה ויקריה בס' ד' התיים מג'יל גרכ' : [טו] ספר סמסחות חנוך כולם פ"י זל'ת פלהת ליזום לנחות בתרוס' סזורה נחות נזרן ננן' בז'ל'ם לו ט' סדרקנות ההל'וי כי כרך ימלחו מקומות מוכנים וזה יתול מוואתם כטעם "אין זה כי אה בית הלא" (ליכ"ג) וככ"ר (פ' לט) "הנגה מתקה וכולן ומכוון פנד' כיכמ'ק" בז'ל'ה כי פס יס' חלק יסודה לדrios ח"י, וכל סדרקנות בז'ל'ם זטה' לאטאות ננו, ומוחה הלאן כנ' זט' יקזע להזונה ובס' פ"י ביכמ'ק : [טו] ורוו' פ', סגננה, לתהום זל' הלאן נזרן זבמו. "פאנ' כה' טיזעה בס' זדרות הלאן ול' מפי בס' ח' ל' יוכסה, בצעדיי אין נב' יכח כי אה כה'רמי, ונניכ' הלאן, הכל בענורי קרו' חלוב וינכ', ועכסה גמלה לוחנ'ה, הלאן סאנ' מתקני', ול' חמלה הלאן ננכ' הלאן זטה' נח' חלון גרווע, כה'לו נתה' ל' הוו' תחומי טקראי הלאן סאנ' סאנ' גרווע : [זו] וכן פ' רצ' זל' כה'ות פאנ' זד'ו נסותו ה'ס יאליג'ה חה' דנ'יו טל פקס' פה'ן וכן פערעה הקרייכ' (סמות יד יו"ד) פקריך' מהנהו :

ט'

### אונקלוס

" וצלי בשמא ד' : לְיְהוָה וַיִּקְרָא בְּשָׁם יְהוָה: ט וַיֹּפֶעֶן ש גנטל אברם אול גנטל לדרומא : ותוה בפנא באראא גנטה אברם למצרים לאחותבא תפ' ארי תפקייפפנא באראא: י ותוה בדר קרב למייל למצרים וגמ' נאמר לשבי

### ריש'

ען והטפלל כס עלייס טג) : (ט) הלק' וגסוע. לפליקס יוסט כלון חד' הו יתכל אנטט מס' וגונע חכלו במקומות חחל וכל ממעיו בגנבל לנטת לדロומה כל' חלן יטחל וס' יטקליס (ט) (פי) יטקליס כס' צהמאן בטulos וטוק' ח'י. כ'פ' בישע'ה) טקו' צמלחו כל' יטודס טנטלו בדרומה כל' חלן יטחל כל' קמוליס סכיה' נטלמו כה) : (י) רעב בארץ. צהותה יט) טג) (ט) יא ויהי רעב בארץ. בארץ צהותה יהל אור

(ט) כי טרזו נתה וסרחי ויטה והט'ת צדנת לחרון הנו'ן, וכעכור-ץ' סי'ו' המפקת מעתיד לעבר נטקה הנגינה לה קיז'ד ונפה סה'ג כס' נפסוק שלפע זה על מלת וירא, ולנס בט'ת נסמת, כי לה יכו' נטולס ביהות דהין כל' נקודת למורי, וכל' הלי' להבlocs הלאס כל'יו' (רכ'ז) : (מד) משרש "נוכ", והנה הבניאס תהה נו'ן הארט : (ט) פ' "ויעתק" נס' וויט' : (מו) וופרש אח'כ מפני מה נקריה יס', מערכ' : (מו) לפי סkit' הנגדל לפלה' מעריך חלן יטחל קריה' לפלה' מעריכ' : (מכ) פ' העתק חכלו מס' ה' השר ממורחת נביה' ה'ן : (ט) וגט'ה חכלו כס' צהו'ה ביה' ה'ן למעריכ' : (ג) והה'י כס' למורה : (נו) ובן ת' וויכ'ט ויל' בטה' לדאס' סהטפלל כס' כמו "קרחתי סמך ל' מז'ו'ת התהו'ות" (וליכ'ג נ' נ' : (נו) בולומר קrho' ליובני ה'ר בסק' טיז'ו'ן ה'ל כמושחה ה'ר נ'ה ל'ס' ל', ותיה' להס' דכ'ר'יס זל' טע'ם, כי לא'תו ה'ל טב'ה המז'ה נ'ס'ו', ר'לוי' לנ'ס' זל' נ'ל' נ'ל' ג'ל'ם ט'ס' עונד'יס : (נו) ובן פ' רט' זל' נ'ל'ת לדロומה ב'ל' מ'ז'י' וכי'ה' נ'ל' יטקליס : (נו) הרג'ום הר'נו' קמיס (לענ'ה ח' ג' "גינ'ו מיל'ה" : (נו) ויקרא ח'ל'היס ליכ'ה' ה'לן (למעלה ח' ג' י' תרג'ס יו'כ'ט "ויקריה' ד' נ'ג'יכ'ת' ה'לן' : (נו) פ' ה'לן' למל'ה ווינ'ה' : (נו) מ'ר'נקט ה'כ'ית' בקמ'ן יוט' ב'לן' פ'יד'ו' : (נו) ז' ס'ה' כ'ל' נ'ל' המל'ה' ו'ל'ג' נ'פ'ז'ות' נ'יתו, ו'ל'ג' פ'על' יונ'ה,

מקורי רשי' : ב'ג' ג'ל' פ'ל'ט ט. כ'ד) סס. נ'ה) סס.

**הנְּהִרְנָא בְּדַעַתִּי כִּי אֲשֶׁר יִפְתַּח  
מִרְאֵה אֶתְךָ : יְיָ וְהֹזֶה בְּיִירָאוֹ אֶתְךָ  
הַמְּצָרִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁר־זֹאת וְהַרְגֵּן  
אֶתְךָ וְאֶתְךָ יְהֹוָה : יְיָ אָמְרִין  
אֶתְךָ לְמַעַן יִטְבָּלְלֵי בְּעַבּוֹרְךָ  
וְהַיְתָה נְפָשֵׁי בְּגַלְלֵךָ : שְׁנִי יָד וַיַּדְיִ**

## רישוי

הַלְּרַץ לְכָלָה (ו) לְגַסְטוֹתוֹ חַס יְסָלֵךְ חַמֵּל דְּכָרְיוֹ  
כָּל הַקְּבִּיט שְׁחַמֵּל לוֹ לְגַנְתַּת חַל לְרַץ כְּנַעַן  
וְעַכְסִיו מְשִׁיחָו לְגַהַת מִמֶּנָּה : (י'ח) הַגָּה נָא  
יַדְעַתִּי. מְלַךְ חַנְדָּשׁ (ו) עַד עַכְסִיו לְגַ  
כְּלִיל כָּס מְהֻוקָּן לְגַעַוּת סְבָבָנִיכָס וְעַכְסִיו  
כְּלִיל כָּס עַל יְדֵי מַעַשָּׂה (יח) לְיְהָ מִנְגָּנָג קַעֲולָס  
צְפָעִי טָולָת כְּדָרָךְ חַדָּס מַתְבָּזָה וּוֹהַט עַמְּדָה  
בְּזַופִּיה (ט) וְפְסָכוּנוּ כָּל מַקְרָחָה פְּנָה כָּל פְּנִיעָה  
כְּבָשָׂה סִיט לְדַחְוֹג עַל יִפְרִידָתִי זֶה יִמְיס לְבִיס  
כְּיַיְתָה מְלָחָה חַט וְעַכְסִיו חַנוּ בְּחִיסְכִּין חַנְטִיס  
שְׁחוּלִים וּמְכוּלָּרִים חַמִּיקָס כָּל כּוֹטִים וּלְגַ  
סְוָרְגָּלוּ צְהָקָס יִפְחָלְוָה וְדוֹמָה לוֹ לְאָה) סְכָם  
וְעַבּוֹרָךְ לְאָיְבוֹאָו כִּי אָם בְּבִית (ו')  
כָּל חַדְנִי סְוּרוּ כָּל : (ו'ג) לְמַעַן יִטְבָּלְלֵי בְּעַבּוֹרָךְ  
יַהְלָ אָוֹר

(ו'ט) פִּי, שִׁימְלָהּ פְּעָלָים עַוְלָה וּוּלָה, וְהַכְּהַיִי יְפָלָהּ הָוּ  
כָּוֹה מְהֻפְּלָהָים הַעוֹמְדִים, פִּי כָּוֹה מְהֻפְּלָהָים הַעוֹמְדִים  
וְכָס עַוְלָהָים, פִּי יִסְפְּלָהָים יוֹלָהָים כְּמוֹ הַקְּרִיבָה וְכָס  
עַז : [ו'ט] וְהַכְּהַיִק פִּי מְלָתָה (ו'ג) קְרָבָה : (ו'ס) מְלָתָה כָּל  
עַוְלָהָים וְפִּי קְרָבָה : (ו'ג) מְלָתָה יִגְעַן כָּל עַלְלָה (מ'ה ה' יְכָ) :  
הַוְּרֹהּוֹת וְפִּה פְּרִידָזָו כְּמוֹ עַתָּה : (ו'ה) וּבָן "צָה כָּל עַיְינָה" (מ'ה ה' יְכָ) :  
(ו'ט) כִּי כְּלָדוֹן יִסְמְעַלְלָן מָלָת גַּם תִּיְהָ "מְלָחָה" הַגְּוֹיָן כָּל  
טָהָה, לְגַהָּה לְוָמָר סְלָה וְדַעַת קְוָדָס לְכָן, כִּי כְּנִידָע מְקוֹדָס מִיּוֹס  
(ו'ס) כִּי סְס כְּבָרְלָה כִּיָּהָוִיָּה וְלִפְיכָךְ הַיְתָה יִפְחָה, כִּי כָּל מְלָרִים חַיִּים  
יִפְחָס כָּמוֹ גַּרְזָן כְּנַעַן, אֲכָל כָּס כְּעָוֹרִוִּס, כִּי הַס דְּרוֹמָוִים וְהַס צְעָפָיס צְוָמָה : (ו'ז) וְהַרְדָּךְ קְפִּי יִעְמִידָן כְּהִוִּס כָּל יִכְרָנוֹךְ,  
וְכְהָרוֹת כָּל מְפָלָת הַחַסָּס, וְהַס כְּוֹה הַטָּעָם רִיוְתָה כְּכָזִי סְהָוָר :  
(ו'ט) בְּמָלָת אֶת סְהָר "הַחֲמָתִי" גְּנוּתָה הַחֲנָה סְתָחָת הַגְּלִישָׁה מְמָלָת אֶת : (ו'ע) מְמָלָת אֶת, וְהַס כְּוֹה הַכְּלָל, הָס  
וְכְנִינָה כִּיָּתָה מְשָׁרֶת, וְלִמְרִורָה מָלָה חַסְרָה הַגְּנוּגָה כָּבָה הַרְהָרָה  
וְהַחֲרָה וְהַס דְּכָרָה, נְכָן כְּהָוָפָן וְהַחֲזָבָן גְּנוּתָה הַמְּלָאָה הַלְּחָנוּה סְלָפָנִי  
וְהַחֲרָה וְהַס כְּבָרָה כְּבָרָה "גַּסְוָן לְחָרָה" : (ו'ה) לְוָלִי קְרָבָתִי  
הַלְּמָרָנוֹה, וְהַס כְּנִקְרָה "גַּסְוָן לְחָרָה" : (ו'ה) בְּחִסְרָוִן הַגְּוֹיָן וְכְתָבָלוֹס דְּגָנָה, כִּי  
הַיָּה רְמָה לְהִיוֹת אֶנְתָּה, וְכְהָרְמָה תְּסִלְרָה הַגְּוֹיָן צְוָרָה אֶת, וְלִוְנְקָלָס  
וְיַוְּגָעָט נְוִיכָבָד : (ו'ג) יִתְרָגָמוּ סְנִיאָה אֶת, וְהַגָּה אֶתְהָה (ע'ג) וְהַגָּה אֶתְהָה  
וְתָרְנוֹס יוֹנְתָן טָל הַתּוֹרָה אֶנְתָּה בְּתָבָלִיס הַגְּוֹיָן, צְוָרָה אֶתְהָה צְחָרְנוֹס יְהִזְקָתָה : (ו'ג) כִּי  
הָס יִהְמָל גַּלְגָּלָן כָּל כִּיְתָה : יִתְעַרְכָּה מְסָגָּת גָּוָרָת, כְּלָבָר יִכְעַר גַּלְגָּלָן (מ'ה ה' יְזָ"ה), וּבָן

## אבן עוזרא

הוּא טְהֻפָּלִים הַעוֹטָדִים, כִּי יִמְצָאוּ פְּעָלִים שִׁיצָאוּ  
וַיַּעֲטְדוּ (ט) וּמְלָתָה נָא כְּמָתוֹעָה (ט) וּבָנָן "הַגָּה נָא  
וְקִנְתִּי" (לְמַטָּה כָּוֹס) "אוֹן נָא לְנוֹ" (אַיְבָה הָ  
טָוֹז) (ט) (וְיִחְנָן וְהִיא דְּסָבָכה בְּלָשׁוֹן יִשְׁמָעָל (ט)  
וּטְעַם הַגָּה נָא אֶתְךָ יִדְעַתִּי שְׁהִיה כְּיּוֹסִי שְׁרָה  
בְּאַרְצָה (ט) רַק בְּמַכְרִים וְאַרְצָה הַגָּבְּנָל אֲלָה כְּמוֹהָ  
(ט) בְּיִהְצָרוֹת מְשַׁתְּכוֹת בְּעַבּוֹר הַאוֹר (ט) (וְיִטְ),  
וּטְעַם וְאֶתְךָ יִהְיָ, שִׁוְתַּגְנָל כָּל אַרְבִּיךְ, מְלַעַיל  
רַעֲבָן הַיּוֹ (ט) וּבָנָן קְרָא לְיִלְחָה (לְטַעַלה אַה) (ט)  
וְזֹה מְשִׁפט הַלְּשׁוֹן וְדִנְשׁוֹת הַיּוֹ אֶתְךָ לְהַתְּבִּלָּע הַגְּוֹיָן  
(ט) כִּי אֶתְךָ מְנוֹרָת אַנְיָ (ט) : בְּגַלְלָךְ .  
כָּל חַדְנִי סְוּרוּ כָּל : (וְג) לְמַעַן יִטְבָּלְלֵי בְּעַבּוֹרָךְ  
קְרָנִי אָוֹר

לְגַנְתַּת חַל כָּל כְּנַעַן וְעַכְסִיו מְשִׁיחָו (ט) מְלָתָה :  
(וְיִחְנָן וְיִלְשָׂעִי וְיִלְשָׂעִי מְלָתָה הַגְּוֹיָן כָּל כָּל  
כָּה וְכָוָן וּבָנָן תִּוְכְּגָע וּשְׁיִינְן רַמְכָן מְשָׁבָח  
עַז : [וְט] וְהַכְּהַיִק פִּי מְלָתָה יִדְעַתִּי מְלַעַט פְּלִי  
הַוְּרֹהּוֹת וְפִּה פְּרִידָזָו כְּמוֹ עַתָּה : (וְה) וּבָנָן "צָה כָּל עַיְינָה" (מ'ה ה' יְכָ) :  
(וְט) כִּי כְּלָדוֹן יִסְמְעַלְלָן מָלָת גַּם תִּיְהָ "מְלָחָה" הַגְּוֹיָן כָּל  
טָהָה, לְגַהָּה לְוָמָר סְלָה וְדַעַת קְוָדָס לְכָן, כִּי כְּנִידָע מְקוֹדָס מִיּוֹס  
(וְס) כִּי סְס כְּבָרְלָה כִּיָּהָוִיָּה וְלִפְיכָךְ הַיְתָה יִפְחָה, כִּי כָּל מְלָרִים חַיִּים  
יִפְחָס כָּמוֹ גַּרְזָן כְּנַעַן, אֲכָל כָּס כְּעָוֹרִוִּס, כִּי הַס דְּרוֹמָוִים וְהַס צְעָפָיס צְוָמָה : (וְז) וְהַרְדָּךְ קְפִּי יִעְמִידָן כְּהִוִּס כָּל יִכְרָנוֹךְ,  
וְכְהָרוֹת כָּל מְפָלָת הַחַסָּס, וְהַס כְּוֹה הַטָּעָם רִיוְתָה כְּכָזִי סְהָוָר :  
(וְט) בְּמָלָת אֶת סְהָר "הַחֲמָתִי" גְּנוּתָה הַחֲנָה סְתָחָת הַגְּלִישָׁה מְמָלָת אֶת : (וְע) מְמָלָת אֶת, וְהַס כְּוֹה הַכְּלָל, הָס  
וְכְנִינָה כִּיָּתָה מְשָׁרֶת, וְלִמְרִורָה מָלָה חַסְרָה הַגְּנוּגָה כָּבָה הַרְהָרָה  
וְהַחֲרָה וְהַס דְּכָרָה, נְכָן כְּהָוָפָן וְהַחֲזָבָן גְּנוּתָה הַמְּלָאָה הַלְּחָנוּה סְלָפָנִי  
וְהַחֲרָה וְהַס כְּבָרָה כְּבָרָה "גַּסְוָן לְחָרָה" : (וְה) לְוָלִי קְרָבָתִי  
הַלְּמָרָנוֹה, וְהַס כְּנִקְרָה "גַּסְוָן לְחָרָה" : (וְה) בְּחִסְרָוִן הַגְּוֹיָן וְכְתָבָלוֹס דְּגָנָה, כִּי  
הַיָּה רְמָה לְהִיוֹת אֶנְתָּה, וְכְהָרְמָה תְּסִלְרָה כְּבָרָה הַגְּוֹיָן צְוָרָה אֶת, וְלִוְנְקָלָס  
וְיַוְּגָעָט נְוִיכָבָד : (וְג) יִתְרָגָמוּ סְנִיאָה אֶת, וְהַגָּה אֶתְהָה (ע'ג) וְהַגָּה אֶתְהָה  
וְתָרְנוֹס יוֹנְתָן טָל הַתּוֹרָה אֶנְתָּה בְּתָבָלִיס הַגְּוֹיָן, צְוָרָה אֶתְהָה צְחָרְנוֹס יְהִזְקָתָה : (וְג) כִּי  
הָס יִהְמָל גַּלְגָּלָן כָּל כִּיְתָה : יִתְעַרְכָּה מְסָגָּת גָּוָרָת, כְּלָבָר יִכְעַר גַּלְגָּלָן (מ'ה ה' יְזָ"ה), וּבָנָן

מקורי רישי : (ט) פְּדָרְיָה פִּי כְּלָבָרְיָה פָּלְגָּלָן. כָּה (ט) תְּמָוֹמָה גַּלְגָּלָן חַטְמָה סְפָמָה. כָּט (ט) גַּלְגָּלָן עַטְוֹרָן.  
לְגַלְגָּלָן לְאָה (ט) גַּלְגָּלָן לְאָה (ט) גַּמְזָס יְטָבָד.

בראשית יב לך פז 173

**כְּבוֹא אֶבְרָם מִצְרַיָּה וַיַּרְאֵי  
הַמִּצְרִים אֲתִיהָ אֲשֶׁר בִּירִיףָה הַוָּא  
מַאֲדָן: טו וַיַּרְאֵי אֲתָה שְׂרֵי פְּרֻעָה  
וַיַּהְלִלוּ אֲתָה אֶל-פְּרֻעָה וַתַּקְרַח  
הָאֲשֶׁר בֵּית פְּרֻעָה: טז וְלֹא בָּרָם  
הַיְשִׁיבָה בְּעֵבּוֹרָה וַיַּהְלִלוּ צָאַזְבָּקָרְ**

### אבן עוזרא

וזה שר (טז) המכשיר הביתה הוא סר טעם (טז), שטעב ייטב לי, דורון ומונחה (טז) וכו', וכן בתוכו ולא ברם הייטב בעבורה (לטטה טז) וכו': טן ויהללו. קל הלט"ד הראשון (טז) להקל על הלשין (טז) והווא ראיו להרנש (טז) וכוסתו ואסתלה (דניאל טז) (טז) ותתקח האשה, שהבנין הכביד הנוסף (טז) וכו', ואם לא נטצא (טז), והשלט

### קרני אור

יאן" (אכלוי טז) שטחו נתיה פדעת פל פלוד וטיש כויה ומחרגה לאנטגיה עלי טיטיך, וטעס הינה נון ינטשי, עתה בגני עבבנה פלני מונכת גתת דעתך ומחרגה לוך תאנגע: [ב] והגנת פטיותס יקבה מלה, פלני פוען הארכס בלוד מלך סדום לך מחות וועל זרוכ געל וו', ואיך עתה בבליל מחות יעסס פדעל זומ, רק בסוק נון סכת פלט נפסו, כי מהורי בינתן לו סמל מחות ויגללו בספי פרי ועכליו גע יעסס לח"כ נפסו סקל, לסנו על גע חמץ נפסו, ונילס בלוט נטע נס חונטם צהרים. נדיין ליווטכ לי נדייליכי ותחקיקס: פטני גפטגמייכי", וכן פ"י קרדיין, כי סטונס סילן זילן יאלנו חוטו, כי גע נתכוין חרטס ציינטו טמו טויה חתלה, ווועפ"י טהמא, ולונברג פיטיך גפנוש, פוע גע נאכון נאכון, מילס לו שיטכנד קלאונז, כי קלווה יסיה קלווה, וכן פ"י העקידס נך פפל בעה פער, "במלהמר הסבי, פוע פירושו זל רהטן, כי חייט בלולתו רק פצצו", וכן "ומיהס נפבי", פוע פ"י, אען "עט פ"י", וכן הווע נאמת, כי גע נחכין חילס ציינטו טמו טויה חתלה, צהרי מלך סדום גע לאס נקבן אטען געפ"י בצליל האט בלוט, וסטור על פטוריה כתע געפ"י בלוט לאס נקנלו מחות מאלך סדום, נכלון הולך לקחת בלוט יכיש צחיח לאצטו: [כא] הר"ן בכלינו קרליין, ווועפ"כ פ"י, למטען נבהתהו בלהט החומי ויקו כל אלוד מסס פלהיינך גו וווע ימתוכ דוס גוחד מסס לארגני, הילל ייטכ ל' גמפל ומונן, כמו בסיס מקננג גו בפי מפתיס האט האיני קהה יטיא, וקלווכס נמניגות, כדי ציסכימו להחת חותס לחובע, ווועס"ק פ"י כי קיס נס פלאת הילס נכהן, כי אין לדמות עין פלהות בסיס נוכג קודס מ"ת ומה קהתריאן כי קודס. מ"ת היס הילס פוגע לאס צוק, או לאס פונ וסיע להנטה, מכיסה לתוך ציתו, וכוטעלס ציטו ובין פלמו ותפי לו נאבס כמו בכתוב (רמ"ס ריש סלקות ה"זות) נס לה גע סיס נועג שנילובין כבער כלויות, רק מפיו יתנש לביקו ווילטנס לעלאה, או מחתה פיע מתחת ליטו ווילט, ואונן סדרה תלוי בו נאכט, הילל כי צילאה פוע או סיל פערום זס מוש פולסן כמ"ט (רמ"ס פ"ט מלכיס פ"ח) ווועט (מנ"ל פ"י, י"ז) בזען לפס לכני נא נילזין לו צפליין מנכזין וווע, חצטו מנכזטו, וכן פוע צמפלקתה בע"כ להחכ מנגנות יתבאו צינס לסתמי קעל סתיילס ווועטן צבינסן, ותסיס פגיעה מותלת נכל פטולס, ואיך צמפל סתולס מהותה כתהו, ומ"ז נילז ממן הפעיל בכתוב, ודעכט כו כי פטום,

### אונקלוס

בד עלי אברם למצרים  
ונחו מצראי ית אפרתא  
אcli שביבא היא לחרדא:  
ש' ויחזו יתה רבבי פרעה  
ושבחתי יתפה ? פרעה  
ואדרבת אפרתא לביית  
פרעה: טז ג' לא ברם  
אוטיב בדרילה נהו לה  
שאנטורין נטפלין נשבין

### ריש'

כבוד אברם מצדימה. כי לו לומר כבוחס  
מלילימח הילג למד סקטמין חומת כתיכס  
וועז' סלכטנו חת המכוס פהמו ורלו  
חויפס ליב (טז) ויהללו אתה אל פרעה.  
כללו בינייס לומר סגונס זו למלך:  
(טז) ולא ברם הייטב. פרעס גענולס:

### יהל אור

"טבורך" יהערכ עס גוורת "וילכלו מעכור טהרן"  
(ירושט ב' יג): (טז) בשין' מיניה, וכן יהמר בפרקdemto  
לפי' כתורה "זס ספר כייד לאנרגהס הארב", ועינן סס  
(הערס ב'): (טז) ובן כתב נס, "מלחוי ליטון הקדים"  
בבער העיניים זוז'ל, וטלומרים צבירויס עברור חיננו  
נכון, כהדר נסיר למל'ל מען", וכן כתב נס' להות  
הוות צית, יוס צית נמלת הטעס זל נכל להסירה,  
העפ"י שזיניה עירך למ' בעבור, ושהה לפי כסנרט  
נקריך כן נצור הטעס זצ'ה זוכרטו: (טז) הח'  
זיל יפרט מלט ייעט, ססום גלען ייחיל, וקרוי על  
הדורן או המנהה:

(עה) בי מהווים הנטה סה' קדנס נו, מורגנט  
כחילו סוח כפולה נמכתה, וכחלר קפה טל  
הפטון לדדר בלבנה למל'ין רעופין דכת הלה הוקלה:  
(עט) לבן הספר דנע' הבניין: (פ) הלמד קיס רהוי  
להדנס: (פ'') ובן התימוח כי סס' גלמ'ל דנובה,  
זהב'ז' יפרט סז'ל, "וכמו ווילפלה, וקמי חמל'ס וכואל  
רהיין להדנס, כמו ווילפלה צלמ'ל צדנ'ס, חכל  
כמיהה צי גע נסמען בן רבניה לבען קה' זיל זיל'ל קל  
הלאמ'ל' ז' וכמו ווילפלה": (פ'') ר'ל מצעין הפעל,  
בז'ה החולדה מצעין הפעל (עין דמעלה ה, ה, ז):  
הערס ב' ז' והתייז'ו ז' ז' מלהות חיתין, וקוייז זל  
מלט ותקה' סוח וויז' המפהכת העתיד לעדער: (פ'') ואם  
סיל'ז' נילז ממן הפעיל בכתוב, ודעכט כי פטום,

וכו להנטה, מכיסה לתוך ציתו, וכוטעלס ציטו ובין פלמו ותפי לו נאבס כמו בכתוב (רמ"ס ריש סלקות ה"זות) נס לה גע סיס נועג שנילובין כבער כלויות, רק מפיו יתנש לביקו ווילטנס לעלאה, או מחתה פיע מתחת ליטו ווילט, ואונן סדרה תלוי בו נאכט, הילל כי צילאה פוע או סיל פערום זס מוש פולסן כמ"ט (רמ"ס פ"ט מלכיס פ"ח) ווועט (מנ"ל פ"י, י"ז) בזען לפס לכני נא נילזין לו צפליין מנכזין וווע, חצטו מנכזטו, וכן פוע צמפלקתה בע"כ להחכ מנגנות יתבאו צינס לסתמי קעל סתיילס ווועטן צבינסן, ותסיס פגיעה מותלת נכל פטולס, ואיך צמפל סתולס מהותה כתהו, ומ"ז נילז ממן הפעיל בכתוב, ודעכט כו כי פטום,

פקיורי ריש': ז' (טז) פנתומא ג' נד' הוות ס. מגהומל ג' גע' הוות ה' ג' פ"מ ס.

## בראשית יב לך

## אונקלוס

וְאַמְהֹן וְאֶתְנוּ גַּמְלִין :  
 י' וְאֵתִי יְיָ עַל פְּרֻעָה  
 מִכְתְּשִׁין לְבָרְבִּין וְעַל  
 אָנָשָׁ בִּיתָה עַל עִסְקָה  
 שְׁרִי אַתָּה אֲבָרָם :  
 י' וְקָרָא פְּרֻעָה לְאָבָרָם  
 וְאָמַרְתָּ מָה דָּא עֲבָדָתְךָ לִי  
 לְמַאֲלָא תְּיִתָּא לִי אָלִי  
 אַתְּתָךְ הִיא : י' ? לְמַאֲ  
 אָמְרָתָ אָחָתְּתָה אָדָבָרִת  
 יִתְהַלֵּי לְאַתָּה וְכַעַן הָאָ  
 אַתְּתָךְ דָּבָר נָאֵל :

וְחַמְרִים וְעַבְדִּים וְשִׁפְתָּת וְאַתָּת  
 וְגַמְלִים : י' וַיַּגְעַ יְהֹוָה אֶת־פְּרֻעָה  
 גַּעַם גָּדְלִים וְאֶת־בִּירָתוֹ עַל־דָּבָר  
 שְׁרִי אִשְׁתָּא אֲבָרָם : י' וַיַּקְרַא פְּרֻעָה  
 לְאָבָרָם וַיֹּאמֶר מַה־זֹּאת עֲשִׂיתָ לִי  
 לְמַה לְאָזְנָתָ לִי כִּי אָשָׁתָה הָוָא :  
 י' לְמַה אָמַרְתָּ אַחֲתִי הָוָא וְאַקְחָ  
**אַתָּה לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הָבָה אִשָּׁתָךְ**

## רש"י

(יז) וַיַּגְעַ ה' וְנוֹר. בָּמָתָּ רְהִטָּן לְקָס  
 סְכִתְבָּמִיךְ קְסָה לוֹ יְגָ) : וְאַתָּ בֵּיתָו .  
 כְּתָרְגָּמוֹ וְעַל חִינָּק בִּיכִיס יְלָ) (וּדְרָסָו  
 לְלָדוֹת כּוֹתְלִיו טְמוֹדִיו וְכָלִיו לְה) צְרָקִי  
 יְצָן) : עַל דָּבָר שְׁרִי. מֶלֶךְ דְּבוֹרָה מְוֹרָת  
 שְׁלָחָם הַשְּׁמָם לְשְׁטוֹר אִשָּׁתָו (ט) וְהַיּוֹ הַנְּגָעִים  
**יְהָל אָוֹר**

וְתַחַם כּוֹמָלְקָה וְגַלְלָע הַלְמָדְדָן הַקּוֹמָה :  
 (ט) וְשָׁרְשָׁוֹ צָלָס, כִּי סְרָסָו "בְּלָק" רְלָל כְּיוֹן סְמָלִיטָו  
 אַמְּסָקָל צָלוֹ נְצָלָמִים, מְנַעַן סְכָכָל  
 הַגּוֹמָף, וְהָוָה "וְתַכְלִי" נְכָלָל לְלָמֹוד מְמָנוֹ טָל  
 הַמְּסָרוֹס, סְמָלָת וְתַחַם סְרָסָה "לְקָמָה" וְהָיָה מְכַיּוֹן  
 הַפְּטָיל, וְהָיָה רְהִיוֹ לְכִוּת וְתוֹלְקָה הַעֲפָזָי צָלוֹ נְמָלָה :  
 (ט) שְׁהָוָא כָּמוֹ נְצָנִיל עַל חָדּוֹת, וְכָן "עַל דָּכָר  
 הַכְּסָף" (לְמַעַט מְגַיְּח) "עַל דָּכָר חָסָר לְגַיְבָּמָה" (דָּכָר)  
 כָּגָה) : (ט) וְלֹא יְהִמְרוּ כִּי דָרְךָ סִיחָה, וְכָכוֹנוֹ  
 כִּי הָיָה הַגְּנָעִים בְּלֹופָן צִיכְלָיו וְיַלְעָיו סְהִוָּו כְּלָיָס עַל  
 דָּכָר שְׁרִי, נְפִי צָלוֹ נְהָלָה בְּלָדְךָ הַטְּפָעָה, לְהָ  
 טָוָו כְּלָלִים כָּל הַנְּצָרִי צִוְּתוֹ, וְהָסָרָה כִּי מְפָלָת הַפְּסָד  
 הַתְּוִיר מוֹסָבָה הַמְּרָתָה כְּלָלִית, לְהָיָה כִּי מְיוֹחָדָה לְפָרָעָה  
 וְלְצִוְּתוֹ הָלָה יְכָוֹן עַל כָּל מְלָרִים : (ט) כִּי טְרָסָו נְגָד,  
 וְלְצִוְּתוֹ הָלָה יְכָוֹן עַל בְּיֹור הַלְּבָרִיס בְּלָרְכִיָּבָן,  
 וְלְצִוְּון הַגְּדָלָה בְּכָל מִקְוָס עַל בְּיֹור הַלְּבָרִיס בְּלָרְכִיָּבָן  
 וְכָלְכָר לְסִוְונָעָה הָלָה, וְלְרִיךְ לְדָעָתוֹ, טָזָה כּוֹמָה סְכָכָל  
 צִוְּן הַגְּדָלָה נְסָפָר : (ט) אַחֲרָכָן, וְהָלָה נְסָכָב פְּמָה  
 דָּרָךְ זִוּת : (ט) בְּעַת סְרָסָה לְקַחְתָּה : (ט) שְׁלָא  
 יוֹכֵל לְנַעַתָּה כָּה : (ט) הַשְּׁמָם קִימָה לְכָבָד שְׁרִי הַלְּדָקָת  
 בְּלְקַחְתָּה הָלָה בְּיֹוֹתָה נְעַל כְּרָחָה, וְעַל אַחַת הַנְּרָהָה הַזְּבָכוֹן,  
 עַל הַגְּעָרָה סְרָסָה לוֹ טְרָסָה לְקַיְתָּה הָסָטוֹ, וְהָלָה כִּי  
 צִוְּדוֹנָה לְבִיאָה : (ט) וְרָק הַת פְּרָעָה נְכָזָו גַּמְגִיסָה  
 נְדוֹלִים, וְכָלְרוֹזָל (בְּרִ"פְּ מְהָ) בָּמָתָּ רְהִטָּן לְקָה :  
 (ט) וְהַתְּשִׁמְשָׁ קְסָה לוֹ, וְכָלְרוֹזָל (סְסָס) "וְהָלָה נְקָסָה  
 ד' רְפָחָיָן" (סְמוֹת טו כו) יַתְּפַרְלֵל לְדָעָתוֹ נְיֹוֹת וְדִינָוֹת לוֹ בְּמַעַבָּס וְעַיָּג

## אבן עזרא

וְהַשְּׁלָבִי (יהו" טו ד) (ט) : זָק וַיַּגְעַ ד' אֶת  
 פְּרֻעָה עַל דָּבָר שְׁרִי. כִּמוֹ בְּעַבְרָו (ט) וכִּמוֹ ,  
 וְהַטְעָם עַל זה הַדָּבָר (ט) : יְהָ וְטַלְתָּ "הַגְּרָתָ" מְבָעֵלִי  
 הַגְּנוּנִין (ט) : יְטַט וְטַעַם וְאַקְחָ אֶתְהָ לְיִלְלָה .  
 שְׁלָקָה לְהִיּוֹת אֶשְׁתָו וְלַשְׁבֵב עַמָּה (ט) , וְהַשְׁמָ  
 הַבְּיאָ עַלְיוֹ נְגָעִים (ט) שְׁלָא יִגְעַ בָּה (ט) וְהַגְּנָעִים  
 שְׁלָחָם הַשְּׁמָם לְשְׁטוֹר אִשָּׁתָו (ט) וְהַיּוֹ הַגְּנָעִים

## קרני אור

כְּכִי מְלָדוֹעַ וְתַקְתָּה סְמָכָמוֹ כְּפָל כְּלָמָח לְפִי  
 בְּסִימָס הַתְּמָתָה לְהָסָטָל דְּכַתְּגָה כָּה וְתַלְקָתָ  
 הַסְּפָל (הַכְּתָל בְּ ח) סְמָכָמוֹ כְּלָזָגָה, נְפִי סְסִימָס כְּרָזָבָה  
 פְּנִיָּה וְסְוִלְכָתָה נְפִנְתָּה נְמָלָן, וְפִיְּנִי כְּגָבָה (קְדוֹזָן בְּ ב) רְגָב  
 הַזְּמָלָמָל מִפְּנֵי מִשְׁמָלָה תְּוֹלָה כִּי יְקָמָה לְהָיָה אַבָּא (דְּנָרָי  
 יְגָ) וְהָלָג כְּתָבָי הַלְּקָתָה לְזָבָח (לְחִיטָּה וּכְוּ), וְעַיְן כְּתָבָי כְּתָבָק  
 דְּמַמְעָט מְלָעָתָה, וְסָגָס לְפִי אַמְּפָלָצִים נְסָס צְסָס גְּלָסָתָל,  
 כְּיִתְּמָס בְּחִוְנָס וְלְחִוְנָס מְלָכָתִים, וְתַלְקָתָה צְפָחוֹ גְּפָעָל מְבָרָת  
 "לְקָתָה" סְמָוָס עַל פְּכָמָתָה, הָלָג פִּיטָּוֹתָה כְּלָזָגָה וְתַלְקָתָה  
 דָּכָר. וְדָכָר יְגָ פִּי סְכִילָה סְלָדִיָּה כִּי וְתַקְתָּה  
 כְּלָזָמָר הָלָג תְּלָמָת מְלָרָטָוָי, סְקִיחָה לְחִמְכָיָה כְּכָנוֹד גְּדוֹלָה  
 נְעִיָּה כְּלָלִים וְסְגִנִּים, כְּמוֹ סְלָהָיָה לְגַהְתָּה מָלָן, וְלֹא  
 הַמְּלָא וְיִקְרָא פְּרָעָה, הָלָג וְתַקְתָּה כִּיְתָמָס, וְסִימָס נְסָס זָהָת  
 סְכָס מְלָתָה כְּסָס, כִּי לְזָקָה הָלָג לְרָמָעָן לְסִתְחָן עַמָּוָס וְעַלְמָס  
 כְּזָוָיָה יְזָסָה בְּקָכָע, סִיסָּמָכָל הַזְּוָס וְהַתְּגִילָה,  
 וְלֹא עַלְכָה פָּלָגָה נְגַעַתָּה כָּס, כִּי זָהָג כְּכָנוֹד וְכְנוֹדָה,  
 וְבוֹזָה כְּלָילָה סְסָס מְלָלָה רְסָב : [כְּגָג] וּבְבִבְרִ"פְּ מִיְּגָלָקָט (רְמָוָס  
 סְטָט) הַיְלָל זָוָי כָּל הַזְּחָוָה סְלָילָה סְמָלָקָעָן וּמְמָה הַזְּמָה  
 וְשְׁוֹמָר הָלָג פָּלָג סְמִיָּה לְחַתָּת חַגְלָס, כְּתָבָקָן לְגַעַת  
 גְּדוֹתָה צְלָג יְכָוֹן תְּלִיָּה נְקָלָתָה רְפָוָה, כְּלָסָוָן כִּי הָלָג  
 [בר] וּדְרָעָת לְסָג כְּמָלָק "וַיַּגְעַ" יְעַל לְסִכְיָה גַּג סְסָכִיָּה,  
 טְהִירָה נְמָלָק פְּרָעָה סְפָזָק גְּמָסָטָו, כִּי הַסְּכָרִים  
 פְּכִיּוֹתָה לְסִיכָּלוֹן, וְסָוָה גַּג נְגַעַתָּה. וְהָלָג חַטְלָה כָּה  
 טְלָג הַתְּעָלָה טְוָסָתָה, וְהָלָג דְּעַטְוָה כְּלָזָמָלָק (גְּמָטָס בְּ ב)  
 כִּי פְּלוֹזָה פָּגָד לְיִהְיָה, וְעַלְכָה סְסָס טְלִילָה גַּג סְעַסָּה  
 נְסָס כָּן, וְמָס סְמָלָק וְיִרְסָה, גַּג סְקָלָס זָוָי חַוְּלִי הַלְּגָה  
 סְסָמִיכָה צְלָג יְכָוֹן תְּלִיָּה נְקָלָתָה רְפָוָה, כְּלָסָוָן כִּי הָלָג  
 "ד' רְפָחָיָן" (סְמוֹת טו כו) וּפְסָזָק "וַיַּכְתָּ פְּלִיסָס מְלִיכִים"

מקורי ורש"י: לג) כ"ג פמ"ג ב. לד) חנומוח ג סס. לה) חנומוח ב סס.

רְקֵב וַיָּלֹךְ : בְּ וַיַּצִּוּ עַלְיוֹ פְּרַעָּה אֲנָשִׁים  
וַיִּשְׁלַחְתִּי אֶתְּךָ וְאֶת־אֲשֶׁר־תַּחֲנוּ וְאֶת־פָּלָ  
אֲשֶׁר־לֹא־יָגַג אֲנָשָׁתְּךָ אֶל־אֶבְרָם מִמִּצְרָיִם  
הַזֶּה אֲשֶׁר־תַּחֲנוּ וְכֹל־אֲשֶׁר־לֹא־זָלַז

אבן עזרא

וכפוהו (ט) „וחשכת בה ולקחת לך לאשה“ (דברים כא, י) (ט) ואמר אחד בן „והבאת אל תוך ביתך ונלחה“ (שם פ' יב), „וآخر בן תבא אליה ובעלתה“ (שם פ' יג) (ט) (כח), וקמאות וייו לך בעבור שהטעם הגקרא עניין סוכרת (ט) (כז) וכן „לחם נין“ (למטה יד יח) (ט) : ב' וישלחו אותו. דרך ליווי בכבוד (ט) (כז), וכן ו أبرהם הולך עטם לשלחם (למטה יח טז) (ט) ודגון בעיני להיות פירוש ויצו עליו, בעבור להיות על אחרים המצויה (ט) שהזהיר וצוה להזכיר שלא יגע איש בו ובאשתו (ט) (כח) : א' ודקוק ויעל פירשתיו בס' היסוד (ט) :

כמו קמוכיהם כמשמעות ובגבולי הולך א):  
**סראני אור**

קרני אור

מ"מ לר' מ' חפץ שיפלט ג"כ ב"ה נוגע פלעס בחרמת כנומו הילג  
בリフォו, כי נפסדו עליו תחכמל על מה שנקטו לטנות האת הי"ז  
ועונונתיו ילבדיו מה אלצע ויכחיו רוחו להמל מה וחת  
עצית, וזה כוונת בגנוט פ"י"ב : [כח] וכן כתוב כה' ז"ל  
(יסוד מוליך בועל כ) כי ל"ז התילה בכחוכ ליקתחו לו לאחלה,  
פל עצות כל הטעים פנודים, ואל תתחמש כפנול שחמל  
כחוכ וחשקת זה ולקחתה לך לאחלה, כי סטפס במחבא,  
כלכל פלאס, וחקח חותה לי לאחלה, ומײַן גָּנְזִין כה  
כ) טומלו, טמוועל ליזו פליה נייחך רଘזונט חיוף, חבל  
גייה ביאיך ליטולס עד הח כל סטפסיס, ומײַן ספלי סס  
ובכתוכ"מ, ומײַן ברמאן זס צפ"י פל דרכ' ספצע כדעתה  
ו"ל, וכן דעת ל' יומגן צידודמי פנסל' בבייחו פראטכ"ז  
ו"ל זס : [כו] וכן כתוב כה' ז"ל (יסוד מספל, מלת חד)  
במקומות טהור מוכלת בטעם טעינין, או במוכלת טפומ"ז פל  
דרך מקלש טהור מוכלת, או סוף פסוק, יהמל חד" (פי'  
נת' ז"ל מחלוקת בין מלך מוסקנת פפ"ז פכוונת, וכיון ז"ז מלך  
מוסקנת פ"ז גנייש מוסקנת מוכנת, או סוף פסוק, זקורל  
לרחזונס מוכלת בטעם בטניין) בבלט נקודות תחת האל"ף וכו',  
ומסמוך נפתחת האל"ף, כמו "כלחל ממנו" (למפלס ג' ככ) :  
[כו] פה ח"ה, ויהלויו, ואל רבקה, יהמלו מה  
רבקה" (למפלס ג' נט) תלנס עפ"י הסעות, ובלחו"  
כליה כי בכ"ז כו"ג מוכלה מפותחות בכחוכים, שחמל, ויהי  
עליו חניטיס יהלחו" שקיי פל כהניטים, וחס סיב נזון בלוא  
סיב יהמל ויבלחטו פל פרעה מלמו, ופוד בכחוכ פיזטל,  
כי כבל יהמל לו פלטה בעלמו, קת ולר" (לחו"ב) :  
[כח] מן הנראה שଘנום סיג'ן לו כסנה שנענולס יהמל  
בסיון מהותו, ו老子 יוש פלי פרעס חניטיס לאמלו

ונגען ביחס הזה וגוי' וזה קרי על ויסלמו מותו;  
קיים במלויו, עיין ברשימת ספריו כת' ז"ג  
ולקדוק

ב' ב', לז) נמקה כ עו. לח) וכן כו' מדריך מנוסה –

## אונקלום

ב ופקיד עלותי פרעה  
זוברים. ואלויי יתה וית  
אתתה וית כל דיליה :  
א וסליק אברהם ממצרים  
היא ואתתה וכל דיליה  
ולוט עמה לדרומה :

רשות

למלך סך וכוח מכך לו): (יט) קח ולך.  
ולא כהבימלך שהמל לו לו הנה חלי  
לפניך חלה חמל לו לך ולא טעםול  
טהמליס סטופי זמה כס לח) טהמל לט)  
זורמת סומיס זרמותס: (כ) וייצו עליון.  
על חודותיו לאלהו ולצמלו: וישלחו.  
כתרגומו ואלויהם ט): (ה) ויעל אברם.  
הנגבה. לבוח לדרכם ט אל חלץ ישלחל  
כמו טהמל למטה כלוך ונסוע בכנען  
לש כל כמליך וכל מקוס כבשוך כלך  
מלך טהמל צען מדלוס נפונ כוון  
מלך טהמל צען מליס בדרכם ט אל חלץ ישלח  
יהל אור

ידל אור

מכונס טהרה רעה לו הילו רוחתן כלכל וכדו לך פרעה: (טז) עתה יכיה רחיה לפ"י ה"ט "ויהקם חותה לוי לאחיך": (טז) שפירוזו להיות לך לאחיך, וכן פ"י ה"ט "יל טס", סתמאקנה לך לאחיך" וליה  
לומר סבאל חותה תיכף בסמך טהרה חותה, ואותרלה לו ציהה רחיםונא, היל ר"ל סתמאק חותה שתהיל לו לאחיך וליה כעל חותה עליון: (טז) כי אם טיביה נטה אל תוך ביתה וחגלה טורה, ותתקן حت לפרטיה, ותסיר حت סמלת טביה ותבכה حت האביה והת האמה הולך ימיס, לחץ סתמאק כל היל אמר "ויהח כן תכויה היל זכעה", ונראה מזה סקולדס כל המעצים היל היל בתורה לו לנעול חותה, וכן פירוט ויהקם חותה לו לאחיך" טהיינו לר"ל סבאל חותה, היל עלהקה ליה לחיות חותתו: (טז) פ"י טהור מוכרת בטמט העניין כי בכלה מפסיק לעניין וגס כו"ה סוף פסוק, ועיין קרני הור: (טז) ואמרדו המಡקדקים דוקה שתהיא ננינה ביהות שחחר כו"ז, הולס חס הגנינה רפהוקה, זו נקוד בז"ה, כי כן מספק הלאון ססתנה התנוועה לזו"ה כהנינה רהוקה ממנה, כדי להקל על הלאון: (טז) עד להתו מגול מאריט, עד מקוט ידוע להט זבוח חוק למסכנה, וכן ת"ה ווועצ"ט "ויהיו יתך": (ק) ויה"א לאלו"ז איהו, וווב"ע תרגס לאלו"ז איהו: (קח) פ"י: "הו"ז איהו, טהורי להקלריס": ד"ז עליון כמי"ט זחכימלך "ויהיו חכימלך حت כל השם לאמר הנונע ביהו"ם היל וכיהתו מות יומת" (למטה כז יה): (קכ) אף כלן פ"י ויהו מליז טזיזה וככליין (קכ) פ"י סייג, לה נמיה האלינו, ויק שמאנו

רשי

(ב) כבד מאר. טעון משלחות: (ג) וילך למסעיו. כחזר ממלאים להלץ לנען כי שולך ולן במשמעותו ובחשיבותו שלן בסיס בטליכתו של מלך למדך רק הלץ אלה יסנה החלט מהכטיה אלו (ב) ל"ח בחודתו פרט כקפותיו (ב): מנגד. הלץ מלitis בדרומה של הלץ לנען: (ד) אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם. וחאל קלוח בסיס היברס בסיס ס'.

יחל אור

אנו עוזרא

קרני אור

שמיינו יוכל לזרע אם ירדפו כדי להזקם החריבם, ויל' פס בפלוטו ותרגומו קניינה כהרגוס רכום טהור נ"כ כולל קניין הבהיר כלים וכסף וזהב וזהר מטלטליין: (ז) ובן "יכלו קניון וליה ידע" (חיווב י"ל כה) ריל' ייכלו צער, הקיפץ מן "וילערו" סלההריי, וכו' "וככנתהס וליה יערו" (ירמי' ל' יט):

(פ) ע"ב אומר ואנدرס כנד, כי כוון היה כנד מל' מקנהו, ורכובו היה רצ' וכנד מהוד, וכן "כהלא נוכלא עלייה" (יבע"י ה' ל') מל' עלייה ספס נוגדים יהמ' על השלה סיה' נוכלא, ומלה נמקנה כונלא צאן ובקר וחמורים ונמלים וחתונות זוכר לטעלה (יב' טז) כמו "הנה יד ל' קוי' נמקן" (סמות ט' ג' יומת כל מקנה מגריס" (פס פ' ו') ונזכר סס סופיס וחמורים ונמלים, ובקר ואחן, כי כן יקרוו כל הביע"ח שכן נמהכל הוא לטזותה השלה, לפי שן מקנת כסף: (א) ולולי ספרט כן היה חפץ לטעות ולפרץ כנד, מן "וידי מטה ככדיים" (סמות י"ח י"ב) "ועיני יסרחל כבלו מזוקן" (למטה מה י"ד): (ב) מסע להר מסע, וכי מהנהל לאטו, לפי היה כנד מהוד נמקנה, וכייה כליכתו נחלה במשעות הרבה, ספיק נסע וטובה, וחויר ונסע, וכן היה מושע הרועים האנטיש ממוקם למקום בכליות המרעיה ממוקם הרגלאון: (ג) כי מלאים בגאנב ולגאנט מנהל נאפקון: (ט) זה הוא סכתב "מנגן ועל בית חל" ועיין ניחור רס"ל: (ד) הוסיף לנחל מועל להוציאן כי לא נטע חפיאנו נמקום המר כלוח צחותו מוקם צעתה בס' כמנכח בראתונה: (ה) ויקרא

הַחֲלָקָה אֶת־אֶבְרָם תֵּהֶה צָאוֹרָכָךְ  
אֶדְלִים : וְלֹא־צָשָׂא אֶתְמַהְלָא  
לְשִׁבְתָּה יְהוָה פִּידְחוֹה רְכוּשָׁם רַב  
וְלֹא־יָכֹל לְשִׁבְתָּה יְהוָה : וְיָהִירְבָּנָה  
בֵּין רְעֵי מִקְנָה־אֶבְרָם וּבֵין רְעֵי  
מִקְנָה־יְלֹוט וּמִקְנָה־עָשָׂה וּמִקְנָה־אֶתְמַהְלָא

אנן שערא

ת ואהדים ובן, לפי דעתו של שנון יחיד (ט) על משקל קדש (ט) זה הוא הנמצא (ט) והרבים "בְּאֶחָלִים" (ירמי לח ז) כמו "בְּקָרְשִׁים לֹא יַאֲכִיל" (ויקרא כב ד) (ט) ואהלים בחולת בין האלף והויש, לשון יחיד, כמו גורל (ט), אך לא נמצא (ט): ר' ייחדו, לשון שנים (ט), ורבים, "ויענו כל העם ייחדו" (שמית יט ח) (ט), והיא מלחה זהה, ואין פירושו כמו ייחד, רק כמו יחיד (ט) (ט): ז וטעם הכנעני והפריזי,

הנרט מוכחים הותס על כגול והס הומלים וلين זה גול וככטו ב hollow וככגעני וכפלוי

קרני אור

לצון חניש, אף לבן וכיעש, כי המלון עזוי לתנות צו, אף לנכouth צו, רחיס גמולה לדגלי, ויסחו כל עדת צו, ממדרגת פון למיטעיכס" (צאות י"ח). וכן אף כלכו בדרכ' הסיום מתהוו בלזות: [ב] ואמר ה' אליכם למן לכיס לפודיבי כי מטלטליים לכיס צו, וכי בית רפאים, ותים נרין גיהליכ' לכיס: [ג] ובשמות (ימ' ח) כתוב כת' ז"ל, "יחדו מלך ימisha נזקיהן בדקדוק בעוכוב טוב" כת' ז"ל, ויפתח מאר כהדא ייחיד לנבדו, כי אף ישנה מבנה בס (פ"י לבון צבאות, כלומד אף פ"י דעות חלוקות בס רק חונדה חחת כחית ימיה) וכתח' (טו י"ח) על ספ' ייחד לנבי לעלה שאנך" כתוב כת' ז"ל, "ואל יתד מנחות ימיה", והוא הכל מגדרת יתרה:

נֶרֶל פְּכַב בְּמִקְוֹן מָסֵס גּוֹרְלוֹת פְּבַבִּים וְאֵף כֵּן לְעֵד  
תְּחֻמָּר עַל סְנִיס זָהָב זָהָב כְּמוֹ כָּהֵן :  
תְּכַלְלַיְךְ כְּסָרְטַיו פְּלָס יְהָדָה , קְוִיָּז יְהָדוֹ הַוּג כִּימָן  
פְּזַי סְלִין כֵּן יוֹזָד כְּרוֹב , הַרְוִי מַלְהָנוּ שְׁעָלוּ זְסָמִיס  
הַוּג כְּכַחְיָב , הַכְּלָל הַקְּרִי הַוּג צְוֹזָד ) וְכֵן יְהָדוֹ נַמְלָא  
לְפִי סְנַתְקָנָן כֵּן סְיִיחָדָות נַגְרָבָיו נַהֲמָר כֵּן (וְכֵן רַחְבָּב  
גְּנָהָנוּ יְהָדוֹ לְיָן וְלַהֲנָנוּ גַּדְיָה ) (מ"ה ג י"ח) ע"כ .  
כְּרִיס וַיְכוֹה לְסָרוּת זְבָנִיס זְוִוִּיס , אוֹ זְלָס גְּהָוָתָו  
לוֹ (יְרָמִי לְיָה ח) "כְּהָוִיס וּזְקָנִיס יְהָדוֹ" (סָס זָה י"ג)  
צְעָדָה הַהָת וּבְדָעָה הַהָת , כְּלֹוָר הַלְכָה לְהַקְרִיב טוֹלה  
דוֹ" (עַמּוֹס ג ג) אָפִי" צְעָדָה הַהָת וּבְדָעָה הַהָת , יְחֵל  
ג) "יְהָד כְּסִיל וּבְעָר יְהָנָדוֹ" (סָס זָה) הָעֲפָזִי סִיב  
הַל נַבְנָה" (עַוְרָה ד נ) לְמַעַט הַרְוִי יְהָוָה וּבְנִימָיו ,  
וּבְחַמְתָּה קִיָּה רַסָּה בְּלִקְדּוֹקָה , וּבְנָה הַוּג כְּדָרָךְ כָּל  
גַּעֲנָוָר בְּתַהְנָר פְּרָעִיס יְהָדִים רַכְנִיס לְיִרְוֹף יְהָד , ע"כ  
מַלְאָכָל

אונקלם

עַם אֶבְרָם תֹּהֵה שָׁנָא  
וְתוֹרִין וְמִשְׁבְּנִין: וְלֹא  
סֻכְּרָת יְתָהּוֹן אֲרֹעָא  
לְמִיתָּב כְּחָדָא אֲנוֹי תֹּהֵה  
קְנִינְתָּוֹן סְפִּי וְלֹא יְכִילֵי  
לְמִיתָּב כְּחָדָא: וְנִתְּנוּת  
מִצְוְתָּא בֵּין רְעֵי בָּעֵירָה  
דְּאֶבְרָם וּבֵין רְעֵי בָּעֵירָה  
דְּלוֹט וְקְנִינְתָּה וְפְרוֹאָה

ב' ו'

ונס יס לומל ויקלח צס עכסיו בזס ס' :  
(ב) ההליך את אברם. מי גלט טסיס לו  
זהות פליכתו עט חבלס ד': (ז) ולא נשא  
אתם. מה כייטה יכולת לסתפיק מלהענין  
למקניהם ולצון קלר כו� ולרייך לאומינט  
עליו כמו ולא נטה חותם מראען פהילץ  
לפייך כתוב ולא נטה צלצון זכר: (ז) ויהי  
ריב. לפי טסי רועיו של לוט רבעיס  
ומלעיס במתפס בצדות החליס ולוע  
נתנה פהילץ להברס ולו חיין يولך ולוט يولך

יהל אוד

פס פעס מהרת כס ל' כמו שטרנוס חונקלום  
ויל תמן חנרט צומת דס' : (יב) ר' אל אַהֲלָן :  
(יג) שיבוא מן קדש קדושים ומין חדש  
חדושים ויכוח היל' י"ז בקמץ חט"ף : (יד) זה  
המסקל כלzon יחיד, והוא נמנע כן כלל המקרא :  
(טו) במשקל בקדושים לה יהל' : (טו) פי' והנה מלהנו  
והכלים כholes, י"ז על מסקל פובבים גורלות, לה  
נדקה לומר ממנו לאzon יחיד, י"ז נערך לומר אהל  
בקמן תחת כ"ה על מסקל פובב גורל' : (טו) אעפ"ז  
לה' מלהנו אהל כלל המקרא, וכן י' כתוב סדר' י'  
ר' י' מלך, לי' זה סכו היל' י' כholes על מסקל  
ונמאן במלת אהל מסקל זה זלחות : (יח) מלאה וזה  
(יט) ותאמר על רציס כמו "ויענו כל העם יהדי" ו  
הרכיס על יחיד, כמו עליו, הליו, וכו'  
ירעס" (ס"ה ב' י') בלה' י"ז (וכח ר' י' ב' בニימוקיו כ  
כיז"ל צלטה (ירמי' מו יג, טס טס כל', טס מט. ג)  
בニימוקיו שנמאן מלת יהדי על נקודות רכות, כמו  
והבדל בין יהדי ליחד, יהדי מורה טווי' בין בני  
טעין טס מדברים צו כלעו טס טויס, טהה ווולדת  
כהלו כולם טויס, וכן "וילבו טויס יהדו" (למיטה כב' ה  
(עיין ר' י' ז' ו' ו' וכון "בילבו טויס יהדו" בלה' כ  
מורה חלוק בין בני הדבריס, "ימל עאר וויביזון" (ת' כ  
יתרונו רב' להלו על האל, וית' יהל' סכו' למעט כמו "הנחנו  
ולע' תמן כמו ציהדו : (כ) הח' ז' י' ממר במלת יהדו ו  
אי'ו במקרא טמולס רצוי לאירוף טיקיד, והטעס

**בקווי רשות : ד) פסיקתך רכתי פ' ג.**

בראשית יג ל

**ישב בארץ:** ח וַיֹּאמֶר אֶבְרָם אֱלֹהִים  
**לֹט אל-נָא תֵּהֶן מִרְיבָּה בֵּין**  
**וּבֵין רְעֵי וּבֵין רְעֵי כִּי**  
**אֲנָשִׁים אֲתִיכֶם אֲנָחָנָא;**  
**הָאָרֶץ לִפְנֵיךְ הַפְּרֵד נָא מַעֲלֵי אָסֵ**  
**הַשָּׂמָאל וְאַמְנָה וְאַמְדִינָה**

רשי

הו יוכב בחלץ ולא זה נס חכמים עליון ח):  
 (ח) אנשים אחים. קלוביס. ומלצת  
 הגדת רומיין בקלםタル פניש: (ט) אם  
 השמאלי ואימנה. בכל חצץ מטבח (וחצצ)  
 לחם חתך ממן וחתמו לדר למגן ולטול  
 כי כבש חמוץ וגנו': ואימנה. חיימין חת-  
 מית היה לו לינקד וחימינס כך מלינו

יהל אור

כהן מל' ימל'ו, ולעתס למ' ימל'ו, וט'ין כערלה הקודמת מה סכתבי נס' הרא"ק, וההה'ל יוספ' יפרץ, כי מל' יהל'יו פטמיס נכתב ביו"ל, ופטמיס גל'ה' יוי"ל, והגה' פיו"ל יורה' סהו' כנו' לsoon רכ'יס אל' שיקיד', והגה' ויענו כל' העס יהל'יו, חיון פ' סי' שיענו כולם קול' מהל', רק כל' ימל' ויקיד מל'עס עונת' כהה', פ' כי כל' העס מנו כולם כהה' כמו ייחיד העונה, וכחן פ' לsoon סניות יהל', לה' יכלו לנטת יהל', ור' חי'ס לכי לערנער כתוב, כי' להגיה' ואל'ין פירוס' ייחדו רק כמו יהל', כל'ומר של'ין הכלל בין' יהל'יו, ובין' יהל' גל'ה' ווי"ו, כי הויז'ו היננו לכנו', כי' מנהן הכלזון, כמו יו"ל טל' "בלתיי" "זולתיי" וכדומה, ולכן נמל'ה "זאנחנו יהלו'" (מ"ה נ' יט): (כה) בצל', וכן הגי' בגמ"ט, ובקהלת ספריש' נכתוב "כרשוו" וט"ס הוה', והוה' לsoon הא' יניל' עליו רעו" (הויב' לו' לג) ופי' חכרו, ור' ל' כטעס חכרו הכתוב למל'ה (יב ו') סהו' ניכ' במל'ה'蒿: (ככ) ר' ל' כי בפ' נח' זוכרו צני' כנמן לה' נזכר טס פרוי', יתכן טה'ך מהנוכרים טס הוה' הפלוי' ולו' צני' סמות', כמו בן' סמותל', וכמו שאנאל', וכט' (סמות' ג' ח) כתוב התי' ז'ל' ספרי' הוה' לידון: (כג) פ' זוכרו בפסק' "וכגען מו' סכתוב טס: (כה) פ' כי נס' ה' ח' ב', כתוב ושי' טס בנו' הבכור يول'ל, וטס משנכו' האניא', סופטים צני' וחניא', וכנה' זכני' הוה' יהל'ה'המ' (נס' ה' ח' ב') וכצתה' ז'י'ז'הטמג'ט ז' יגרום' וצלאה' להבי' האיו', וחמר האיו' טל' סמותל', והגה' נס' ה' (ה' ח') כתוב "הלקנה' (ו' יט) כתוב "הלייח'ב' בנו', ירחס' בנו' הלקנה' בנו', וטס גל'ה' וסנ' קחטי'ב' צלאה' סמות' הלייח'ב', הלייח'ב', הלייח'ל': ד' ימין', וכן פ' רמי' ז'ל': (כו) כל'ומר בקריות אמל'ק

אָבִן עֹזָרָא

וכסוך דבר כוֹלך לו אָנָלִי ז) ויסמכו ה' כל  
עלמי כמו ותְּסַמְּחֵילֶה קְצֻמְחֵיל חת עלי ח)

קָרְבָּנִי אֹור

[ר] והמנג'ט פ"י, כרשו, כמו שמלינו פפס מתקנת (למס' טו יט) כפ' "ה'ת כקנוי ואות סקניז' ואות פרקלמוני" ובס פ"י כת' ז"ל כמו כתן (ווע' סיט' לאס בעי' צמות, ולע' על מלת זו כאלל תבעו חמגליס) ועיין רמאנ' מה בעי' כוזה, ועיין (כית' קזונל לאלה כ' זך 130) :

[ה] והקשה בכ"ח, איך הマル וארטהייל הות פנמי, וכוונתו בל' אונרכס לילך כלראוס, הילך פ"י, וארטהיילס ככווגם נו וארטהיילס חותך, כלוואר פל קליחן חלטך לילך נאפון וכן שטוף וכן כוונ' כת' ה' נטש��ות מדוקלאות, ה' הות לאיסוניג וווניג לדיזומיג, וחס הות לדיזומיג ווילסנער, כלוואר בועל כרמוך, כי לאו הותן לנו כסות להשתלבן כלראוס מפני כוונ' האזקה חעל לי, וכן דעת רז'ל (כ"ל פ' מה ו') "הマル ليس האאל לר' יומאן לאני נמי חילס בעי' לאס צתי קויליס חד בל מטייס, ווילס פל בשוויס, היל' חס תעיניג לידי טעלי דיבן, וחס טפל' דיבן תעיניג לידי, מן בל הילך תעיניג לידי" פ"י חילך הו נא' חילך ארטהייל נמי חותך, וויס' פ"י, וארטהיילס לאזון מפעיל לארטהיילס, כי לאו יתכן סיתן מיכילס הות האכלה לאלוט לנחליס, וכל סיט' ז' (כל' ג' ט) בר' הマル הו ה' נא' נא' לאזון ה'ת ארטהייל, וויאמנס נמי בעיהן כלראוס בסאו' בגאנכ' ה'י, וחס סיימן וארטהיילס חותך נאפון, וכן פיש' נא' היל' פ"י עומלייס נא'וועט נא'זען, ועיין בס' חלייפות

**טקורי רשי:** ה) ניל פאנ"ג כ פסיקתנו רכת פ.ג. ו) ניל פטמ"ג. ו) ניל פטמ"ג. ח) פין ניל פטמ"ג.

וְאַשְׁמָאֵלֶת: וַיִּשְׁאַלְוֹט אֶת-עַלְיוֹן  
וַיַּרְא אֶת-פָּלָכְפָּר הַיְהוּנִי בַּקָּהָ  
מִשְׁקָה לְפָנָיו שְׁתַת יְהוָה אֶת-סְדָם  
אֶת-עַמְרָה פָּנָיו יְהוָה פָּאָז  
מִצְרָיִם בְּאַבָּה צָעַר: אֲוֹי בְּחַרְלָוּ  
לוֹט אֶת-פָּלָכְפָּר הַיְהוּנִי וַיִּסְעַלְוּ  
מִקְדָּם וַיִּפְרֹדוּ אִישׁ מִעַל אֶחָיו:

אבן עזרא

שרש (י) כי נעדר ממלכת הימני השטילי (ט)  
ו כבר הירדן. טקס צמחים (ט) והכ"ט כפול (ט)  
או נעדר "טבר נרחב" (ישעיה ל כט) (ט) ובן בת עין,  
מן "בת עינו" (זכירה ב יב) (ט) (ט) : משקה. זכר  
אחר נקבה (ט) ובן "תאכלו אש לא נפח" (איוב  
כ כו) (ט) : לפניו שחת ד'. קודם שישיחת,  
וזהו שם הפועל מהבנין הכבד הדנווש (ט) :  
יאן ויטע לוט מקדם, כי סדרם מערב בית  
אל (ט) (ט) : יב ויאחל. נתה אהלו (ט) :  
לו למעלבו כל האלט כמלוך נומע ממולח  
קדמוו כל עולס חמל לי חפקי לו

קרני אור

במלות, מה שמקspam וכי הכוונה נפקפיןups לוט גתוי  
החל הפסל הגדל לו, אך נול חשי מליינט ציינט וויר יהמעל  
לו כי מין כל התר חייעת לדי, נדך כמצל, פיעס'ם מה  
במתוךן: [ו] שרש "ככל" "כל" כחותו הכלובינה מל שטח  
דseen וטמן בכוכחות הכרותות בו מתפותחות ביזט, כמו "ככל"  
גיתוב ("סע"ג כנ) "ככל" כריש כלון (תס' כה יד), וכלון  
כרעות בו נזרעו נס כתוול "כריש", "עס חלב כריש"  
(דנלי' נב יד) "מדס כריש ועתודיס" (יבט' נד ו) פ"ט  
ברועים על הכל, ונקרעה כצפת בטוב וסדאן "כל" מלזון  
כלייך ומחירות, פ"ט שחופין וכוריון סניינו חרוץ עמוק להפליט  
ממנו לחלהות במיש כמושביס וטהמודים המפשידים حت  
בזבז, לפיכך נירחו כל (הפגצתהכען) הלא כבוגר קטן  
כמולת שטחו יקלח כל, ופטוק כטבודת כריש יקלח חכל,  
"חכל ולמדו" (ילמי' נו כנ) הmans כהכברadol הרכז,  
ויחטא לחייו ולרתו צוותל זו נירחו "ככל" (חויטע) לי  
ויליס, בככפלחם מוליך פל רנוו שדנלי והפלגתו כבוגר כרכר,  
ווסלמאן' כמו פטלתל, פחלמל, ילקראק, הדרמס, ולפעמים  
וליה רק ספ"ג בלבד, כנון הכל מנ כל, וסיעו הכלול רכ,  
ככלייס כרכב, כמו הכל פילדון, בסיס הכל צפת כחולך  
וונן פ"י כרמגן' הכל פילדון, לנו מיזור מהש פוא  
או למושבו כל הרכס נמלון גושע ממזהה למערכ', ומוחוד  
הה של ולען וכס כי' נין בית הול וכין ספי, וככל חמץ  
ומטרכ, ומוחמ' פיקס שדיך לכל פילדון, וילד'ק פ"י "מקדש  
ומול מספיו כי' מל מולה, וזה טפס כטס', ורנגי' ימאלך  
וזל פיעס'ם ווחמ'כ יפלס מקדש כמו קדס, ר' מל מל קדס

דשוי

צמוקס החר חס יט להמן ווין נקוד  
לסיין : (י) כי בלה משקה . הרצ נחל  
מייס : לפני שהת ה' את סדרום ואת עמורה .  
כיש הומו מישול : כגן ה' . נהיילנות :  
כארץ מצרים . נזעניש <sup>ט</sup>) : באבה צער .  
עד לוועל ומ"ה דולשו נגנלי על סקי  
שטופי זמל בחל לו לוט כסוכות . במש'  
סוליית <sup>ו</sup>) : (יח) כבר . מישול כתלוגמו :  
מקדם . נטע מהלן האבלס (מזרחה) וככל  
למעלב ומלצת הגדש <sup>יא</sup>) כסיעו עלומו  
**יהל אור**

יְהָל אֹר

במללה ואשם אילה: (כח) ושרשו שטאל: (כט) פסוק  
כו"ה: "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, (כיה') כה כה): "התהה לי כי מני  
הצימוי הצעמילי" בלה חל"ף צמיהן, וכתב ר' מלך".  
לו"ז: "הוינה עיקריית, כי אה למסך וכן כתוב  
ברדי"ק: (ג). והוא מקום מרעיה הרכזים וסאלר הרכמות  
(ה) כי פערם יכפלו במללה וויה" טרשו כלר: (לכ)  
ופעמים יסירו הכפל כמו "כל רחנן":  
(לנ) מקוצר מן נחת: (ולל) אמר כי "כללה מטקה",  
כללה הויה לנו נקבה, ז"ד -  
מטקה בסגול ז"ה הויה לנו זכר: (לה) אמר "תוחכלתו"  
ז"ט עתיד נסתרת בלבנו, ומלה "נפה" טבר נסתה  
לזכר: (לו) מקור מבניון היכל: (לו) ונבע מן המזרחה  
למערב: (לח) נתה הלוינו מקומות למקום, וליה קטע  
כפילת בכ"ז טל ככלי לאורה ככפלגה ואגןוי כדרן כל ה-  
תחלר, גלגול, טנטע, ודומיכס, ולפעמים יכפלו בט"ז  
להו יכפלב לך הלאמ"ד כלכל כנון סככ, כז"ף, כלל, ולפעמים  
בנת עינו, בת עין, כך גם ככלי לאורה גודל ככר וקנו.  
טהילין מוזך כלו כל רחנן (לכ"ט) וכן ח"ז יוכ"ע "מייזור"  
זוכו: [ז] וכן פי' ר"ב ז"ל, "נסע מהלן חנילקס ממולחת ובלג-  
יפלון טבוח כינגד כהמיהות", כי ידענו טככל טילדן מזורי ל-  
ע"ז טלה"ט ע"י"ז, וטאפרבי פי' טלוט תחילת ניטיטה כיס-  
כלפי מזורי ממקום דב"ז זו, כי טילדן מזורי להלץ כנפן,  
קדמת האעלבי ולכ"ל בכיהלו לך נטנכת ולאגיא כב"י ל-

## אונקלום

מלוּת אֲחֹתָה : י' אֶבְרָם  
יַּתֵּב בָּאָרֶץ דְּבָנָעַ וְלֹזֶת  
יַּתֵּב בְּקִירֵי מִשְׁרָאָגָרָס  
עַד סְדוּם : י' וְאַנְשֵׁי  
דְּסְדוּם בַּיְשִׁין בְּמִמְנוּהוֹן  
וּמִבֵּין בְּגִוְתָּהוֹן : גָּדוֹם  
י' לְחַדָּא : י' נִי' אָמָר  
לְאֶבְרָם בְּתַר דָּא תְּפָרֵשׂ  
לוּט מִעַמָּה זְקוּפָ בְּעַן  
עִינָּךְ וְחוֹזֵן כָּן אַתְּ רָא  
בְּאַתְּ תְּפַנְּן לְצִפְנָא  
וְלְרוֹמָא : וְלְמִדְיָחָא  
וְלְמַעֲרָבָא : ט' אָרֵי יִתְּ  
בְּלָא אָרְעָא דִי אַתְּ חַזְׁיָּ  
לְךָ אַתְּנָגָה וְלְבָנָךָ עַד

רְשֵׁי

כָּהָרָם וְלָא צְהָלָיו : (י'') וַיַּהֲלֵל . נִטְעָ  
חַלְלִים לְרוּעָיו וּלְמִקְנָתוֹ עַד סְדוּם :  
(י'') וְאַנְשֵׁי סְדוּם רְעִים . וְחַעֲפָכָ לְאַמְנָתָ  
לוּט מַלְאָכוֹן טַמֵּס וּלְזַוְּגִינוֹ י' לְמִלְוי  
מַלְאָן י' סָס רְקָעִים יְרָקָב : רְעִים . גְּנוּפָס :  
וְחַטָּאים . גְּמוּנוֹס י' : לְמִלְוָד צ'וֹי' : (י'') אַחֲרֵי  
הַפְּרֵד לוּט . כָּל זָמֵן שְׁלָצָעַ עַמוֹּ סִיכָּמָעַ סְקִיחָה לוּט  
יְהָל אָוֹר

לוּט מִקְוָס עַד צְבָה גָּל סְלוּס : (ל'') וְהַרְלָבָג פ' .  
רְעִיס וְזָהָב , וְמַעֲתִיכָה לְסָס יִתְּ , וְכֵן הַיּוֹן צְפָמָ' .  
רְעִיס לְלָבָב : (מ') וְשָׁם נְפָסָק י' יְהִמְרָר "וְתִנְכַּסְתָּ  
וְתִעְצַּנָּתָה תְּוֻנָּתָה לְפָנָי" הַנָּה בְּיַהְרָר בְּרִוְתָה  
וְחַטָּהִים לְפָמִיס וְתִנְיָהָס מְפֹרְסָהָס כ' ; וְיַרְחָה , כְּעַנְיָן מְמוֹסָ  
מַה סְכִי' רַע כְּעַנְיָהָס קְבָלָת הַלְוָהִים , וְכְעַנְיָן גְּוָסָ  
מַה סְהָמָרָוּ "הַוְּיָהָס הַלְוָיָהָוּ וְנִדְעָתָה הַוְּתָסָ" (לְמִתְהָרָה י' כ') :  
(מ'') פִּי' כִּי הָיָה כָּמָה לְיִדְיָה מִעְשָׂה עַד שְׁהַמְּלִיחָה הַבָּסָ  
לְכָנָיו : (מ'') וְשָׁם גַּכְּלָבָר , וְעַיִן מַה סְכִי' הָהָ  
זָל סָס , וְמַה סְמָרָנָס יְזָכְ"ע : (מ'ג) וְאַיִן וְזָהָלָן מוֹרָה  
זָכָר לְמַעְלָה , כִּי הָוּתוֹ סִיכָּמָעַ מִיסְרָרָה , וְסָס כְּעַל  
הַמִּקְוָס מוֹרָה , וְזָהָב מִזְוֹרָס צְנִיס , מַה יְוָתָר ט' .  
[ח] וְזָאוֹת "בְּיַקְנָן כְּמִמְנָהוּ וְחַיְכָן כְּנִוְתָסָן" וְסִיחָה דַעַת כְּנִיְתָן  
וְחַטָּהִים כ' "בְּמִתְוָנָה" כְּדַמְתָה ר' יִסְוָה

כָּל ט' , וְהַחְדָּדָה מִמְּסָס פָּוֹת סְפָאָה מִתְּמָמָה כְּמִיקָּם כ' י' .  
כָּמַיְסָכְלָק , וְכֵן פ' "כְּכָהָק" , וְכֵל' פ' "מִקְדָּשׁ מִלְתָה לְלָבָב"  
כְּסִמְתָּה בְּמִקְמוֹת כְּכָהָק , וְכֵן כְּלָבָן צִוְעוֹרָוּ וַיְסַפֵּר לוּט הָלָבָב  
מִקְדָּשׁ , וְמַלְאָכוֹן הָלָבָב וְתִמְרָרָוּ מִס' "הָלָבָב לְמִתְהָרָה תְּלָמָתָה"  
(כָּמְל' , ס' , ג') . וְלֹא הָלָבָב נִמְגָבָב נִמְעָלָה עֲקָבָבָב" (יְסַבְּעָ  
טו' , ג') וְכָכָוָנָה נִסְפָּת הָלָבָב הַמִּקְדָּשׁ לְמִלְבָן כְּנָנָן  
כִּי סְלוּס נִמְוָלָת הָלָבָב כְּנָנָן , וְיַתְּסַמֵּחַ תְּמָסָה טַל כְּרָחָב' עַבְתָּבָב  
כִּי סְלוּס מִעְרָבָב בֵּית הָלָבָב , וְלֹאָוָת "וְנִטְלָל לְמִלְבָן"  
פְּנִין קְדִימָה כְּוֹן , כִּי הַחַתְּמָה מִלְתָה קְדָס טַל קְדִימָה  
זָהָן כְּמוֹ "חַדְתָּם יְמִינָה קְדָס" (חַיִקָּה , כ'ה) הָלָבָן פְּנִין פְּרִוְּטוֹ  
טְרִילָה הָלָבָב נִסְפָּת סְלוּס סִיכָּמָעַ שְׁלָצָעַ שְׁלָצָעַ נִמְגָבָבָב , וְכָנִיתָ  
כְּחַתְּכָבָב נִכְדִּיטָנוּ שְׁלָצָעַ סִיכָּמָעַ שְׁלָצָעַ שְׁלָצָעַ שְׁלָצָעַ  
מִתְּהָרָה זָלָבָב כְּמַפְּטָט עַיְיָס מִה' מִה' כְּחַתְּכָבָב , וְכֵל' כְּחַתְּכָבָב , וְכֵל' כְּחַתְּכָבָב  
כִּי הַנְּצִיָּה סְלוּס הָלָבָב יְהָטָה ד' , וְלֹאָוָת יְהָטָה ד' עֲלָל סְפָה כְּלָבָב הָלָבָב  
סְתִי מִלְוָת שְׁמַתְלִים הָלָבָב וְטָעָן טָעָן הָלָבָב סְפָה כְּלָבָב סְפָה כְּלָבָב  
כִּי הָלָבָב סְפָה סְפָה זָלָבָב מִלְוָת יְהָטָה ד' עֲלָל מִעְשָׂה ד' עֲלָל  
עֲלָל

מִקְוִי רְשֵׁי : י' (ב) יְמִמְלָה כָּה . יְגָדְלָה מִבְּל' י' . יְגָדְלָה סְפָה' י' . יְגָדְלָה סְפָה' י' .  
סְפָה' י' . יְגָדְלָה פְּמָה' : תְּמִחְוֹמָה הָיָה וְיַרְחָה הָיָה ; וְכָלָבָב כְּבָנָי סְלָצָעַ טו' ) וְכֵן סְוֹתָמָה  
מִגְּלָה . טו' ) תְּמִחְוֹמָה הָיָה וְיַרְחָה הָיָה ; תְּמִחְוֹמָה כָּה וְיַרְחָה כָּה ; וְעַיִן כְּבָנָי סְפָה' י' .

## בראשית יג ל'ך

180

יב אֶבְרָם יִשְׁבֵב בְּאֶרְצֵי בְּנָעַן וְלֹזֶת  
יַּשְׁבֵב בְּעַרְיִי הַכְּבָר וְיַאֲהֵל עַד-סְדָרָם:  
וְיַאֲנְשֵׁי סְדָרָם רְעִים וְחַטָּאים לְיִהְוֹה  
מִאָדָר : י' וַיְהִי הַזָּהָר אָמָר אֱלֹהִים אֶבְרָם  
אַחֲרֵי הַפְּרֵד-לֹזֶת מִעְמָו שָׁא נָא  
עִינְיָד וְרָאָה מִזְרָחָה מִקְדָּשָׁם אֲשֶׁר-  
אַתָּה שְׁם צְפָנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה  
וְיִמְחָה : ט' כִּי אַתְּ בָּלְדֵי אֶרְץ אֲשֶׁר-  
אַתָּה רָאָה לְךָ אַתְּנָגָה וְלִזְרָעָה

## אבן עוזרא

יג רְעִים . לְבָנִי אָדָם (י'') וְיַהֲקָל פ' ו' וְהָ  
וְיַד עַנְיָן וְאַבְיָונָן לֹא הַחֲזִיקָה" (יְהִוָּה טו' מט) (י'') :  
טו' לְךָ אַתָּנָה , בְּדָבָר (ט'') (ט'') . וּבֵן וְנִתְן  
אָוֹתָם עַל רַאשֵּׁה השָׁעֵד (וַיָּקָרָא טו' בָּא) (ט'') וְפָה  
פ' כִּי אַלְוָנוִי מִטְרָא בְּחַבְרוֹן הוּא (ט'') :

## קרני אוֹר

צָל ט' , וְהַחְדָּדָה מִמְּסָס פָּוֹת סְפָאָה מִתְּמָמָה כְּמִיקָּם כ' י' .  
כָּמַיְסָכְלָק , וְכֵן פ' "כְּכָהָק" , וְכֵל' פ' "מִקְדָּשׁ מִלְתָה לְלָבָב"  
כְּסִמְתָּה בְּמִקְמוֹת כְּכָהָק , וְכֵן כְּלָבָן צִוְעוֹרָוּ וַיְסַפֵּר לוּט הָלָבָב  
מִקְדָּשׁ , וְמַלְאָכוֹן הָלָבָב וְתִמְרָרָוּ מִס' "הָלָבָב לְמִתְהָרָה תְּלָמָתָה"  
(כָּמְל' , ס' , ג') . וְלֹא הָלָבָב נִמְגָבָב נִמְעָלָה עֲקָבָבָב" (יְסַבְּעָ  
טו' , ג') וְכָכָוָנָה נִסְפָּת הָלָבָב הַמִּקְדָּשׁ טַל כְּרָחָב' עַבְתָּבָב  
כִּי סְלוּס נִמְוָלָת בֵּית הָלָבָב , וְלֹאָוָת "וְנִטְלָל לְמִלְבָן"  
פְּנִין קְדִימָה כְּוֹן , כִּי הַחַתְּמָה מִלְתָה קְדָס טַל קְדִימָה  
זָהָן כְּמוֹ "חַדְתָּם יְמִינָה קְדָס" (חַיִקָּה , כ'ה) הָלָבָן פְּנִין פְּרִוְּטוֹ  
טְרִילָה הָלָבָב נִסְפָּת סְלוּס סִיכָּמָעַ שְׁלָצָעַ שְׁלָצָעַ נִמְגָבָבָב , וְכָנִיתָ  
כְּחַתְּכָבָב נִכְדִּיטָנוּ שְׁלָצָעַ סְלוּס טַל מִקְרָמִיתָה" נִטָּה לְדָרָכָם  
חַזְלָל (כ'ל' פ' מ' מ' ) בְּסַפִּיט עַלְמָוּ מִקְדָּמוּ טַל טָלוֹס :

[ח] וְזָאוֹת "בְּיַקְנָן כְּמִמְנָהוּ וְחַיְכָן כְּנִוְתָסָן" וְסִיחָה דַעַת כְּנִיְתָן  
וְחַטָּהִים כ' "בְּמִתְוָנָה" כְּדַמְתָה ר' יִסְוָה

בראשית יג יד לד צא 181

**עַד-עוֹלָם :** ט וְשִׁמְתֵּתִי אֶת-זִרְעָה  
בְּעָפָר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָסִיּוּכְלָאִישׁ  
לְמִנּוֹת אֶת-עָפָר הָאָרֶץ גַּם-זִרְעָה  
יִמְנַה : י קָוָם הַתְּהִלָּה בָּאָרֶץ  
לְאַרְפָּה וּלְרַחֲבָה כִּי לֹא אַתְּנַגֵּה :  
יח וַיַּאֲהַל אֶבְרָס וַיַּבָּא וַיַּשְׁבַּב בָּאַלְנִי  
מִמְּרָא אֲשֶׁר בָּחֶבְרוֹן וַיַּבְזִידְשָׁם  
מִבְּחַת לִיהְוָה : פ רַבֵּעַ יָד א וַיְהִי  
בִּימֵי אַמְרָפָל מֶלֶךְ-שְׁנָעָר אַרְיוֹה  
מֶלֶךְ אַלְסָר בְּדָרְלָעָמָר מֶלֶךְ עַילָּם  
וְתְּדָעֵל מֶלֶךְ גּוֹים : ב עָשׂוּ מֶלֶךְ-חַפְּמָה  
אֶת-בְּרָעָמֶל סְלָמָם וְאֶת-בְּרָשָׁע  
מֶלֶךְ עַמְרָה שְׁנָאָב | מֶלֶךְ אַדְמָה  
**וַיַּשְׁמַאֲבָר מֶלֶךְ צְבָיוִים וְמֶלֶךְ-בְּלָע**

### אבן עוזרא

הָלֹו וְכִתְיכַ וְיָרְה כ' הָלֹן חָנוֹתָה אַטְרָד נְוִים . שֵׁם מִדְגָּה (ט) בְּמוּעָם (ט),  
שְׁעָשָׂה כָּל סִיל וּקְיָל) : (ט) אֲשֶׁר אָמַר  
יְהִיל אִישׁ . כְּסָס שָׁלִי הַפְּצָר לַעֲפָר לְמִנוֹת  
כֶּךְ זְרֻעָר לְהָיָה יְמָנָס (ז) : (ז) מִטְרָא . סָס הַלְּסָס (ז) : (ז) אַמְרָפָל . סָוג נְמִכוֹד שָׁהָמָל  
לְחַנְלָהָס פּוֹל לְתוֹךְ כְּצָנָן כְּחַטָּא : מֶלֶךְ נְוִים . מְקוֹס יְסָט קְצָמוֹ גּוֹיס . עַל סָס  
סְגִינְתְּבָלוֹ סְמָה מִכְמָה גּוֹיס וּמִקְמוֹת וּסְמָלִיכָוּ חִיט עַלְיָס וּסְמוֹת תְּדָעֵל (ב) : (ב) בְּרָע . רַע  
לְסָמִיס וּרְעַע לְכָלִוּת : בְּרָשָׁע . בְּגַמְטָלָה בְּרָצָנוֹ (ז) : שְׁנָאָב . סְוָנָה הַכְּיוֹן סְכָקְמָיס :  
שְׁמָאָבָר . סָס חָכָל לְנָטוֹק וּלְקָפוֹן וּלְמָרוֹד בְּקָדוֹשׁ בְּרוֹךְ הַזָּהָר (ז) : בְּלָע . סָס כְּטָל :

### קרני אוֹר

### ידָל אָוֹר

לְהַלָּס חָל בְּנָקְרָה מִמְרָה הָרָי הַבְּכָול וְהָמִי עַנְרָו וְסִי : פְּלוֹו , וְכוּ עַעַן עַלְיוֹ רַכְבָּז , וְעַיְן גַּנְתְּפָז :

### גַּנְכָּול הַכְּרוֹן :

(ט) מִקְומָס קְצָמוֹ גּוֹיס , לְפִי סְנִתְיִיסָכְ חָטוֹו הַמִּקְומָס מִמְמִיסָמִיס מָוָה וּמוָה , וְכוּ כְּתוֹךְ צְהַל וּסְלָטִים מְלָכִיסָט  
סְהָרָג יְהָוָעָד מֶלֶךְ גּוֹיס (ט) בְּמוּזָעָמָה מֶלֶךְ (ט) כְּגָד , וְכוּ פִי רְכֵזִי זָל , וְהָוָה מְכִיר פִי  
מְבָמָר ר' לְזָוִי : (ט) בְּמוּזָעָמָה מֶלֶךְ עַילָס , וְמָה סְהָמָה . צְוָעָן סְנִירָה הַסְּרָבָה גַּעַלְסָהָם הַמִּדְיָה  
(דִּינְזָל ה' ז') לְהָיָה תְּזָבָב מִלְתָה כְּמִדְיָה הָלְזָוָן , רַק הָלְלָעָס קְפָמָז לוֹ : (ט) בְּן פִי הַמ' זָל (חַסְטָר ה' ז')  
סְוָנָה הַכְּרִירָה , סָס הַרְמָנוֹן כָּמוֹלְגָל לְמָלָס הַכְּרִירָה (דִּינְזָל ה' ז') וְהָרְמָנוֹן סִיס כְּתוֹךְ עַילָס כְּמִדְיָה :  
(ז) וְכוּ דְעַת הַונְקָלָס סְתָרָנָס "מֶלֶךְ דְעַמְיָין" , וְזָכְרָעָה הַרְגָּס "מֶלֶךְ דְעַמְיָין לִיכָּה" , וְכוּ הַרְקָות  
קְרֹוּרִישָׁי : (ז) וְכוּ תְּמִילָה . (ז) כְּלָפְמִילָה ח . א) כְּלָפְמִילָה דְתְּנָמָה הָלְזָוָן וְעַיְונָן גַּן ה . ב) כְּלָי

בָּס . ג) תְּנָמָה הָלְזָוָן חָלוֹת ח וְעַיְן כְּלָי סְמִילָה סְגָנִיס הַתְּרִים . ד) תְּנָמָה הָלְזָוָן זָל כְּלָפְמִילָה

### אונקלוס

עַלְם : ט וְאַשְׁעִי יְתִבְנֵיךְ  
סְגִיאָן כְּעַפְרָא דְאַרְעָא  
בְּמָא דִי לֹא אָפְשָׁר לְגַבְרָה  
לְמַכְנִי יְתִעְפָּרָא דְאַרְעָא  
אַפְּ בְּנֵיךְ לֹא יְהַמְּנֵן :  
י' קִים הַלִּיךְ בְּאַרְעָא  
לְאַרְבָּה וְלְפִתְחָה אַרְבָּה  
אַתְּנֵה : י' וּפְרָס אַבְרָם  
וְאַתָּא וַיְחַבֵּב בְּמִישָׁרִי  
מִפְרָא דִי בְּחַבְרוֹן וּבְנָא  
פְּפָנִים מִדְבָּחָא קִדְמָם י' :  
וְהַוָּה בְּיוֹמִי אַמְרָפָל  
מִלְכָא דְבָבָל אַרְיוֹה  
מִלְכָא דְאַלְסָר בְּדָרְלָעָמָר  
מִלְכָא דְעַמְפִּי : י' סְדָרִי  
(י') עַבְדָּה קְרָבָא עַמְבָּעָם  
בְּרָע מִלְכָא דְסָדָם וּעַמְבָּעָם  
בְּרָשָׁע מִלְכָא דְעַמְרָה  
שְׁנָאָב מִלְכָא דְאַדְמָה  
וְשְׁמָאָבָר מִלְכָא דְצָבָזִים  
וּמִלְכָא דְבָלָע הִיא צָעָר :

אונקלוס

**היאצער:** נ. פָּלַ-אֱלֹהֶת תְּבִרֵו אֵל-  
עַמְקָה הַשְׁעָרִים דָּנוֹא יִם הַמֶּלֶחֶת:  
ד. שְׁתִּים עַשְׂרָה שָׁנָה עֲבָרוּ אַתֶּ  
כְּדָרְלָעֵמֶר וְשְׁלִשָּׁ-עַשְׂרָה שָׁנָה  
מְרָדוֹ: ה. וּבָאָרֶבֶעֶן עַשְׂרָה שָׁנָה בָּא  
כְּדָרְלָעֵמֶר וְהַמֶּלֶכִים אֲשֶׁר אָתוּ  
וַיְסֻנוּ אֶתְרָפָאִים בְּעִשְׂתָרוֹת קְרָנִים

רשי

(ג) עמק השרדים. כך שמו של סט סקיינו צו פלוט קלינגה (ג) ומלך חיליק יק קלינגה: הוא ים המלח. לתחלה מן נמץ היה כיס לתוכו ונעטף יס קמלח ומלך חיליק חומל י (ג) נתקען כלולים סביבותיו ונמצאו יהולים לתוכו: (ד) שתיים עשרה שנה עברו. חמץ מלכים הלו הلت כדרכו ובחיליכט עקלם זכה למלון (ג) : בא בדרכו. לפיו טהור כי נעל המטה נכסם בטובי הקולק: (ה) והמלחים וגנו'. הללו קלנס ייחל אוד

יְהוָה אֹר

המחלות אשר ליה הוכירן, להוילו מלהעט המפרדים סכוּם  
סֵס פְּרִטֵּי כְּמוֹ "הַרְוָסֶת הַגּוֹיִס" (זופ' ד ב) : (ב) והוא  
פְּעָלָה עֲוֹמֵד, ורַיֵּל נְתַחֲכָרוּ: (ו) וּשְׁרַשׁו שָׂוד, וְהַדְּגָנָה  
כְּלָלִית הַשְׁדִּים תָּמוֹרָת בְּנָה, כְּמוֹ "וּפְטוּרִי לְיִיס" (מי"ט  
ו י"ח) ... קְבָרְטוּ צִיּוֹן, וְכֹה הַדְּגָנָה בְּלָדִיָּק סְנִיאָה  
תָּמוֹרָת בְּנָה: (ז) וּפְיִי סֵס הַחָמָר זַיְל כְּמוֹ "וּבְדָת הַוּתָס  
לְבָנָג כּוֹלֵט יִפְרְטוּ סָכוּם כָּלִי מַכְלִי הַמְּהֻסָּר סָחוּסְרִין  
שְׁמַהְלִית הַכָּל הַחַד, וַיּוֹרַה עַזְלֵי הַפִּי" הַכְּתוּב הַכָּה חַמְלָה  
דְּמָה לְעֵיטָן סָלְגָנִין: (ח) שְׁפִי" מִתְיכָה וְהַתִּיכָּות הַטְּפִי"  
סָלְגָנִים: (ט) וּבְמָטוֹ טִיבָּה: (י) טְמִסְסָס כִּי צְפִי  
לְהַפְּרָא אַלְגָּזְפָּרָה תּוֹכִימָנִי, וּבְחַמְתָּךְ תִּסְלָמָנִי (תְּה' לָתָ  
הַחַר וְהַלְּבָל כְּחַמְתָּךְ, וּכְמוֹכָו "וְלֹטַת קְדוֹסִים הַלְּדָעָה" (מְזָלִי  
גַּמְקָיָס הַמְּלָךְ, וְהַוְּגָןְגָּזְלָל הַיְּיָ לְכָל מְזָרָה קְרוּב לְלָרָס  
) שְׁעַנְיָנוּ נְסָתָת יִמְיס וּמְסָרָ צִיּוֹת, וּכֹן "הַגְּמַלְגָּל  
נְסָתָת הַצְּלָמָה עַסְרָה, כִּי דָרְךְ סֵס הַמְּסָפָר בְּלָהִיק",  
מוֹ וְהַרְיֵל שְׁנַת סָלָמָה עַסְרָה, וּכֹן "שְׁנַת הַחַמְתָּיִס סְנִיאָה"  
חַמְתָּיִס הַוְּה סֵס כּוֹלֵל לְחַמְתָּס פָּעֵס עַסְרָה, וּכֹן תִּיוֹכְגַּט  
שְׁנַהְיָה קִיִּים (פִּי" דְכִינָן עַכְזָה וְכִינָן מַרְדָּל לְהַסְּיִיר כִּי  
סָלָמָה עַסְרָה כּוֹה וְיַיְוָה הַחֲכָר וְלֹא בָמָקוֹס צִיּוֹת וּכֹן כְּתוּב  
כִּיּוֹן פְּנִיס הַן (נִי"ג גְּנַרְיָה כִּיּוֹן פְּנִיס) רַיְבָּנָה עַכְדוֹ חַתְּ  
גַּדְלָלְטוּמָל, הַוְתָּה הַסְּנָה סְיָה כִּיּוֹן הַנְּרָהָס מְהָרָן,  
כִּיּוֹן

בראשית

בראשית יד ל

אחרים מהשנערם וחבריהם : ג' כל אלה חברו,  
מהבנין הקל (ג) : השדים . כמו "ושדת אותם  
בשיד" (דברי נז ב ז') (ה) [א] "ותשים בסד  
רנלי" (איוב יג בז) (ו) כמו פת פתים (ז) :  
עמך . מושך עצמו ואחר עמו (ט) כמו "אל  
באפק תוכיחני" (תה' ו ב) (ז) ובן הוא עמק ים  
המלח (ט) : ד' וטעם ושלש עשרה . בשלש  
עשרה (ט) כמו "כִּי שָׁשֶׁת יְמִים עֲשָׂה ד'" (שמות  
ב' יא) (ט) , ובעל סדר סדר עולם חברים (ט)  
ודעתו רחבה טדעתנו : ה' רפאים . שביל  
דוראה אותם ימות לבו ויחשב מהרפאים שהם

קרני אור

[א] ואויתת "נמיין חקליה", וכן פי' רצוי זיל, "כך זמו  
זוכוג מלודיל (כайл פ' מב) "ספומ עטוי צדיס צדיס תלזיס",  
ויטיס סלדו "בלד" וכלהנס לחסלון סכפל, וכן כתוב אלד'ק  
כי ספנין כזה גמלן צדיי בראיס "אלה" ובלד", בסס ממנה  
ינוך מסליך "סלא" וכפנעל ממנו יכו מזרס "בלד" "יפח  
בקיד שירתו כו כל הרכותי" (וילסאי זיל ורבינו היל  
כו רגלי הנחלס) וחף בסס כתוב כסמיך זהה בסרי  
זה, "עמוק הצלים בחרות נחרות חמרא" צונטלין מסס  
צפת צפתה ופתחו נמייקן נהמר מן סל פליס,  
כהה יט צני "הן" "הן בלהפָך" וחל בחתן", וכוונתו  
(ב) וכן פי' בס מה' זיל "הן בלהפָך", הן ישרה בעכו  
ג(ג): (ויה) ויהיה פי' הס', הן עמק הצלים, וכו'  
כמו סכתוב בגנגוליס : (ויב) ויהחמר הבניית : (ו)  
בית ל"י (מ"ב יב יט) טפי' נביה ל', וככונה  
כשוריה לדבר מהחל מלמספל, יהמר המספר בעלו  
(ויקרא כל י, ויה) ר"ל בסנה לרהייה לנדה, עס בסס  
וכתלטורי טנין, וכן כו דעת רטא"ג בלמל "כולהון  
...": (יג) (כайл פ' מב ו) : (ויל) ודעתו כי ויה  
(סלאט פ"ה) מן הפלגה ועל סייל הארכט הביבו מקרין  
בדרלטומר, ווילג בסנה מרדו, וכארבע טטרה בסנה כל

מקורי רשי : ה) פין כ"ל סס . וכן ת"ג וכן כו' במדלתה חנילס . ו) נ"ל סס . ז) כלמת ל' יוקי כ"ל פמ"נ ו , וכן כו' פל"ע פ"ה , וכלעת כב סכת יה רע"ה וכן ת"ג .

אונקלום

בראשית יד לך 183 צב

וְאֶת-הָזֹנִים בַּחַם וְאֶת הָאִשִּׁים  
בַּשְׂוֵת קְרִיתִים : וְאֶת-הַחֲרִ  
בְּהָרִים שְׁעִיר עַד אֵל פָּאָנוֹ אֲשֶׁר  
עַל-הַמִּדְבָּר : וַיַּשְׁבַּו וַיַּבָּאוּ אֵל  
עִזּוֹ מִשְׁפָט הָאֱלֹהִים וַיַּכְלִיל אֶת-פָּלִ  
שָׁדָה הַעֲמָלָקִי וְגַם אֶת-הַאֲמָרִ  
יְשַׁב בְּחַצְצֵן תְּמָר: ח נִיאָ אֲמָלָקִ  
סְדָם וְמֶלֶךְ עַמְדָה וְמֶלֶךְ אֲרָמָה  
מֶלֶךְ צְבָיִם וְמֶלֶךְ בְּלָע הַוא-  
צָעֵר וַיַּעֲרֹכוּ אֶתְם מֶלֶךְ מִתְּמָה בְּעַמְקָ

אבן עזרא

מלכים : זווים. כס זמזומייס ח) : (ז) בהרלס. מתים (ט) (ב) : האיטיס. שיש מהם איתה (ט) (ג) : בבל קלפס : איל פארן. כתלנומו מישל ר' בהרומ. מהבנין הדנוש (י) כמו בדרכם ויחומל חני טהין חיל לzon מישול לאן שטות ז ע (ט) (ד), ופי בעלותם אל הר מישול כל פהן חיל קמו וכל ממלוח חלוני קמו וכל ירדן ככל קמו וכל קטיס חבל קמו חבל הצעטיס וכן בצל גד. בצל קמו וכולן מתולגמין מישל וכל חחל קמו עליו : על המדבר . חלן כמדבר כמו ט) וعليו מטה מנטא : (ז) עין משפטו הוא קדש . ע"צ בט tidal שטידין מטה וחילן לכטפט סס טל עטקי חוטו הטען וכט מי מליכך ) וחונקלוס תלגמו לכטוטו מוקס טקי בני המדריכת מהקצליים סס לכל משפט : שדה העטליך . עליון לך נולד עטליך ונקלח על סס בטheid יא) : בחצצן תבר . סוח

רישי

קרני אור

ויבטל חלמתו" (יבפ"י כת' כד) : [ב'] הרופאים בס פנלו  
הות כלבולטאל, ומיוחן גירן פוג מלך פגנון דסיגן גירן לרופאים,  
וכתוג "כ' לך פוג מלך הקבון נטהר מיתר הרכזיות" (דנ"ר נ'  
ימ') וכותג כי מולך נעצתלות ובחולרני סיגן גירן הקבון חבל  
שיטח לחה' בקט פאנטס, וכותג המזוקים נעלמו בזונר כחן  
עצתלות קליניס, וסתוקס הוא שיבן צני כליס גדוֹליַס ולגן  
ינקרון קליניס, וסוח' מקוט בזון שחמה זורתה בס, ובס נלהסנו  
לאלטמאה (ועיין פוכת ב' ח') "בושה סוכתו בעבתלות קליניס"  
פ'ירץ" עבתלות קליניס צני כליס גדוֹליַס וטאָפלס צויכס,  
ומתוך נוכה בכליים חז' שתחמם זורתה בס צבפלס, ועיין  
פלור' פרך עבתלה : [ג'] וכן ת"ה גראטי, זווכ"ע תרנ"ס  
היימתי, וכתח' הילכ"ג בס במות מולייס" י"ד טל גודל האנטיס  
" י"ד בסס וחותק כמו סת"ה, ואבא פFER לדו וס לאודיעז  
נכילות אלו פאנטס וכצניליס חבל נלה גראטס כמהדי מעט .  
[ד'] והשיג פליו קרל"ק וויל, וחלו שיב מוקד מן הדגש  
ההכרד נתקל גירן וכמ"ס לכינוי, ונלה מוקד מבדנות חפני  
" י' כי כוּה י"ז בס דנ"ר עס בכינוי פ"ת גתרכס"  
וילס, וכו"ה כתכ כי כמותס כ"ז ימן נוֹזן מלה נקוד בגאלט,  
אהונ"פ בלי ספק, וכלה מועלוי טפחה קרל"ק :

כיוון כייתה בנתה הרכוב וירד למוגלים, ומשם שם צללה הדסית, ועלה ונחל ויטב נחלוני מלך הארץ בחברון, וכייה הנטה סלכט כה את הטמלcis, וכן היה לעת ר' יוסי (כ"ר פ' מג ו') כי סלס מסלה טנה נמתכו ימי המרידת, וכן היה לעת רב (צפתין, ג) וכן ר' ג' ותלת מסלה טניון מרדו", וכן דעת רצ'יו'יל ועיון קרלה"ס סט, והרלב"ג כתוב כי אין לנו הכרעת זהה כמחן: (טו) שם הומלה פלנאר נכרתה בימי מצה, ולסת כי' מכני כגען, וחווית נכרה ג' וכן תיוכ"ע: (טו) היה חרב מוחץ, ונשקייה ד"ה חרב רפואיים כהמרו "כחמים לפנים יטנו לה רפליים יחצנו חף הס עצנקיים והמוחניים יקלחו לה חיים" (דכ"ר ג' יה), בעבור מורהם ופהלם: (ו') מקור מושגנו ונגוז הפלל מוש השם הרג: (ויק) על מסקל

**סקרים רשי:** ח) דנכ' כ. ט) במל' ב. ב. י) תנחומרה ה נר עות מ, פיק'ע. יא) פקחוגם ה צס ב'ר פמ'ב ז) ורכ'ב

אונקלום

וְעַם כִּדְרֹלֶעֶמֶר מֶלֶפֶא  
דָּעֵילֶם וְתְּדָעֵל מֶלֶפֶא  
דָּעֵמְפִין וְאַמְּרָפִיל מֶלֶפֶא  
דָּבְבָּל וְאַרְיוֹזָה מֶלֶפֶא  
דָּאַלְסָר אַרְבָּעָה מֶלֶבֶן  
לְקַבְּלָל חַמְשָׁא: וְמַיְשָׁר  
חַקְלִיא בְּרִין בְּרִין מְסֻקָּנוֹ  
חַמְרָא וְעַרְקָי מֶלֶפֶא  
דָּסְדוּם וְעַמְוָרָה יַנְפָלוֹ  
תְּמִינָה וְדָאַשְׁתָּאָרוֹ לְטַוְרָא  
עַרְקָי: « וְשָׁבוֹ יַת פָּלָ  
קְנִינָה דָּסְדוּם נְעַמְוָרָה

רשות

צין גדי נקלע מלחן נלבני כימיים יב).  
**ביבוקפט**: ארבעה מלכיות גנו. וחלופ"כ  
 כלחו במוטטיס לכוידעך סגנוליס כיו  
 וחלופ"כ ליה נמנע חילקס מלרדוף חיליקס:  
 (י) בארות בארות חתר. נחלות קלבך

בזאת נס פנווטלייס ממס להלמה לטיטה כל בניין. ומ"ה יג) קב"כ הטעית מוגבל במס ונענצה במס לאלאך כoulos טיליה מס לפי סאיו כהורמות מקלמן שלוי כיון מהלמיינס טנייגול חכלהס מהלוול כקדיס מכונקן בהט וכיון טיליה זה מן החמל האומינו בחכלהס לאפלע: הרה גטו. לאפר גטו. הכל כמו לאל. כל תיבנה טליתה למ"ד נתחלהה בטיל לה ק"ה כסופה יי) ויש חילוק בין פלה לאלהה טט"ה טבכוף בתיכה עומדת במקום למ"ד טברתא חכל (ק"ה זו) וחיכינה עומדת במקום למ"ד ונקודה (טט"ה לנקוד) פתח תחתיה וכלי כל כמו לאל והוא כמו

יהל אור

כלכרים אל פרעה : (יע) וביאורו סמכות כשלותם להר  
ז' ז' פועל ל' פוקו נפי המפרטים שיפרדו הר צלחות  
וקחי על החורי, וזה ו' אל יפרץ נגרר סב אל נא  
 cedar�עומר והנילכיס להר חתו ויכו את החורי כשלות  
לטעיר : (כ) ובעברו שומר נפקוק הקודס אותן פרט  
כלבון "חית" ציקוס "עס" : (כה) שמיטיו ז' גובין  
ושיקוד כו' באדר ע"מ פאר, ומקונן בארות, וכסוך  
לא נסתנה, ז' ויהפורי "חית בחרות" ז' חמיס" (למטה  
כו ייח) : (ככ) פה אל "בחרות" "המל" נשתנה כסמיכות,  
וכן כתיב הה' ז' ל' (למטה ז' ז' כו ז'ה) כי נטה סמיכות  
בחרות כל צני דרכיס" וזה הו' השינוי טהמל, וכן  
כתיב קרד"ק צרס" כאר" ונטנה בחרות בחרות  
המל", כי סמיכות הרcis יגוה, טל צני ז' ז' ז'

**מקורי רשות** : יב) דס"ג כ, ג. יג) נ"ל סט . יד) יכנות יג כ

בראשית יד לך

השדים: את פדרלעט מלך  
עלם ותදעל מלך נוים ואמרפָּ  
מלך שענער ואיזה מלך אלסר  
ארבעה מלכים את-החמשה:  
זעקה השדים ארתו פארת-המר  
ונסן מלך-סדים ועשרה ייפלו-  
שמדה והבשאים תורה נסן:  
ויקחו את-בלדר בשסדים ועשרה

אנו עוזרא

שעניר (ט) : ט את כהדלעתער . כתו עם (ט) (ה) :  
 ש בארות . באר בכל האקרא נובעת (ו) וחייא  
 בשוננה (ז) ; בעבור הסטיבכה (ז) : וויפלן שמה ,  
 ברצונם להמלט (ז) (ו) ובן "ויפיל על פניו"  
 (במה) צו ר (ז) : הרה נסוו . אל ההר נסוו (ז) (ז)

בזיו נס פנווטלייס מקס חדרה לטיטה כל בכ  
קס לאן קלוס טילו מסס לפי טויו כחוומ  
מיהול צדليس מככון בהט וכוון טילו זא מנ  
לאר נס. קלס כמו לאל. כל תינכה סליכ  
חילוק בין קלס להאלס טאי טכטוף התיינכה  
היינקה נעומדת נמקוס למ"ל וכקודה (ט"ח נתק

קָרְנוֹן אָזֶר

[ה] ורואה כהן כי אין מלה "ה" כלהן לסייע כבשול, כי  
המלך הבהיר, מיליכת מלכיס היה מהמזה", בס  
אין טפמו כתפס עב", מלכית כויה (סימן הטעול), וכך, וכן  
כהלכי ולה כדו" (ב"ח י' לד) "והת מלכיתו ברייט" (חצ"ז,  
ט, לד) וכו"ן מן סטסולה : [ו] וכן פ"י הילכ"ג כרדי"ג  
צחוקני ורו"ה, כי מילוכס נפלו לפתחה בס למליטה נפסס,  
ישוע לבון "על פפי כל חייו נפל", (למטה כ"ז יח) זכר  
צנחיםות פאנקליס לה בפי מלכים טית לה, הלא ט"ס צמיהין  
מקנן לרמש לעוזות טית : [ו] עיין יהל הו, וכן פ"ז  
(יבאות יג ב), מהאל ר' נחמייס, ותנה דבי ר' יסמאלא,  
ונראה ב"ח בכבל כמו סלה, ועין רב"י ז"ל שמחליך כין  
בב"ש להקל, ודעתו כי "השאלה פ"י להקל ופ"ז כידוע  
ז, ומורות כפרהה, חנוך גרא פ"י לאב חד כלתי ידוע, ולכן  
בתוכך כהן נאלה, כי כל ז' לחץ בס לחיות כב טיסיה כהבל  
מלוך מחילוף :

צג 165

## בראשית יד לך

**וְאַתִּיכָּל אֶכְלָם וְיַלְכֹּבָה בְּנוֹ קָחָתָה  
לְזֹם וְאַתִּידְכְּשֹׁו בְּנֵדָאתָ אֶבְרָם  
וַיַּלְכֹּבָה וְהֹא יַשְׁבֵּב בְּסֶדֶם: י' וַיָּבֹא  
הַפְּלִיט וַיָּגַד לְאֶבְרָם הַעֲבָרִי וְהֹא  
שָׁבָן בְּאַלְמִי מִמְּרָא הָאָמָרִי אֲתָּי  
אֲשָׁפֵל וְאֲתָּי עַגְרָה וְהֵם בְּעַלְיִבְרִיתִ  
אֶבְרָם: י' וַיַּשְׁמַע אֶבְרָם כִּי נִשְׁבָּה  
אֲתָּיו וַיַּרְקַּח אֲתִתְחַנֵּיכָיו יַלְיָדֵי בֵּיתוֹ**

## אבן עזרא

זהיא מלחה וורה (ט): יב והוא יושב. והוא היה ביום ההוא יושב במדום (ט), ופי הפליט שביהם גמלט מבני סדום (ט) ובן "בא אליו הפליט טירוסליס" (יחי לנכא) (ט) ויש דרך דרש (ט) (ח): יד וירק. שנתן להם כל שלחמה (ט) בטעות "והרך חניתה" (תח) לה (ט) וצן ויא להוציא החרב מתרעה (ט) בטעות אל הארץ יריקו (קדלה) יא (ט) מריקיב שקייהם (לטטה מב לה) (ט) נב יש להנית בן (ט): חניתו. שהנכם פעמים רבות הפליט. לפה פקוטו זס עוג שפלט מן

סמלחמה וכוקה (טכתוב י) כי רק עוג גטה מיטר קלף קלף קלגנוקו גמלפל וחכilio כסאכו קלפלייס צעסטראות קליניס (ח). ומודליך ב"ד (ט) זס עוג שפלט מדור המזול וזכו מיטר קלפלייס סנהמל \* סנפלייס קיו צהרן וגוי ומתקוין צילגנו להברת ויסח לחט סלה (ב): העברי. סנה מעכל הנחל (א): בעלי ברית אברם. סכלתו עמו בלילה (ס"ה ד"ה סהטיחו לו עלה על סמפורט במקום חכל) (ט): יד וירק.

## קרני אור

(ח) וכפודרא (פ' כ). גה מכהן זס גוד לאמילקס סנהמר וינון הפליטים גבעה ברכינו סנק'ה אה סנהל וכות צלו מון צמאיס מהקס קדוב, אהו גכגען כל מיכאל לופורידו עמו ופלטו סנק'ה מיזו, ולפיקך נקלע צמו פליט ופלטו אהר יוחאלן (יח) גג (גה) גה חלי פטלייט, פ', צלכן כתיב בס וכלהן ספלייט" כס"ה סידיפה: [ט] ורנהץ כתכ, והולו וסיק חיית, נס

עד סלוס ונויים סהו סיטה צהיל הסמוך לסלוס: (טט) שפלט מן הסיטה צבאו קלילטומר וחכilio וסיה מעבדיו לוט: (ט) והוא סתיו נס ומלט מלה, ודריך סכתו, כי גה ימלט צלו ינקל חמל מן המערה ועיזו נופל ס"ה פידיטה: (טט) והוא גן, (גדס ס"ה ה) "וינון הפליט זס עוג שפלט מדור המגול", (ועיין תוס' סס ד"ה "זה עונ" וכמארת ס"ה סס, וכן הגו נביך פ' מ"ח, נמ"ר פ' יט, דב"ר פ' ה, תינומול סוף פ' חקף), וכן תיוכ"ט: (טט) עניין הלייה למלחמה וסוחו יונת לצליטי, ופי' סיגן להס כלוי מלחמה: (טג) שפי"ג נ"כ הלייה למלחמה, והוא יונת זס: (גד) הוושאל על סוגיות דכר ממה סהו כהו, ומלה שיחס פדנבר נתחכו סהר ריק: (טט) כי נס להנית יס תעלר אהר ותacen לומר נ"כ פליין

מקורי רשי: טו) למפלגה יג. ח. טו) כ"ר פמ"ג; י. יז) דכל ב. יט. יז) גימומיה זו מקת מות כס גימומיה בחקת גות ט מות כס, נ"ז טה ה' ח' צו"ג. טט) ט. מ"ח, צמ"ל פ' יט לג, דכל פ"ג כס. \* (טט) לטיל 1. ד. ב. ח' צומוח ט מות כס, נ"ז טה ה' ח' צו"ג. טט) נ"ל כס. כב) תנומוח ה' וינון מות ג, כ"ר מ"ח, לנדת גראנט פ' יט.

## אונקלוס

לחת כל מיכלהון ואלו: י' ישביית לוזט ונתת קנעיה בפר אחיה דאברם ואלו: וזהו יתב בפסחים: י' נאקה משיזבא ותמי לאברם עבראה והיא שר, במשיר מפרק אמוראה אחיה דאשבול נאחייה דעניר ואבן: י' אנטש קימה דאברם: י' ושם אברם אריא אשטבי אחיה ורמי ית עילמוני ילי ביהה ית

## רש"

אל סר ווינו מפלס לחייש כל אלום טכל או' נס בחרב מלון כל תחלה. וכטסיה נוקן ס"ה צרכז לכתוב טו) הרכס לו המלכלה פטרכו כמו אל סהר לו כמו לסהר ומסחט לחיומו כל סידוט ומפולס בפלס: (יב) והוא יושב בסדום. מי גרס לו זמת יסיכנו כסדום טו): (יג) זיבא בפליט. לפה פקוטו זס עוג שפלט מן סמלחמה וכוקה (טכתוב י) כי רק עוג גטה מיטר קלף קלף קלגנוקו גמלפל וחכilio כסאכו קלפלייס צעסטראות קליניס (ח). ומודליך ב"ד (ט) זס עוג שפלט מדור המזול וזכו מיטר קלפלייס סנהמל \* סנפלייס קיו צהרן וגוי ומתקוין צילגנו להברת ויסח לחט סלה (ב): העברי. סנה מעכל הנחל (א): בעלי ברית אברם. סכלתו עמו בלילה (ס"ה ד"ה סהטיחו לו עלה על סמפורט במקום חכל) (ט): יד וירק.

## יהל אור

(ח) שהיל"ל הרכס נטו: (כח) כי כנור נחמר, ויהלן פל סלוס (למעלה יג יט) הכנל לפה סנהר לו חת כל ככר לירדן לרעות מוקהו, פנס כה ופעס כה, כהויס הילן זמינה, סהו לפטנויות רועש במקומות זה, ופעמים במקומות אחר, וכטסיה רער המלחמה חותמת, כצער קיה תואכ' כסדום, כי סנהר לו סער היונה למוסצע לו, לנן חמל הכתוב לי זו יסכ כסדום (רכ"ד) זו פ"י כי הילנס ארנה טיה לו עד סלוס ונויים סהו סיטה צהיל הסמוך לסלוס:

מעבדיו לוט: (ט) והוא סתיו נס ומלט מלה, ודריך סכתו, כי גה ימלט צלו ינקל חמל מן המערה ועיזו נופל ס"ה פידיטה: (טט) והוא גן, (גדס ס"ה ה) "וינון הפליט זס עוג שפלט מדור המגול", (ועיין תוס' סס ד"ה "זה עונ" וכמארת ס"ה סס, וכן הגו נביך פ' מ"ח, נמ"ר פ' יט, דב"ר פ' ה, תינומול סוף פ' חקף), וכן תיוכ"ט: (טט) עניין הלייה למלחמה וסוחו יונת לצליטי, ופי' סיגן להס כלוי מלחמה: (טג) שפי"ג נ"כ הלייה למלחמה, והוא יונת זס: (גד) הוושאל על סוגיות דכר ממה סהו כהו, ומלה שיחס פדנבר נתחכו סהר ריק:

טוט) למפלגה יג. ח. טו) כ"ר פמ"ג; י. יז) דכל ב. יט. יז) גימומיה זו מקת מות כס גימומיה בחקת גות

אונקלום

שְׁמַנֵּה עָשֶׂר וְשִׁלְשֶׁל מֵאוֹת וַיַּרְדֵּפּ  
עֲדָהָן: טו וַיַּהֲלֵךְ עַלְיהֶם לִילָה  
הַזָּא וַעֲבָדָיו נִפְסָם וַיַּרְדֵּפּ פָּם עַד־  
חֹזֶבֶת אֲשֶׁר מִשְׁמָאֵל לְדִמְשָׁקָן:  
טו וַיַּשְׁבֵּט אֶת פָּלַדְרָכְשׁ וְגַם אֶת־  
לוֹט אֲחִיו וַרְכָשׁוֹ הַשִּׁיבָה וְגַם אֶת־  
הַנְּשִׁים וְאֶת־הַעַם: יז וַיַּצֵּא מִלְהָרָה  
סְדָסְלָקָרָא תֹּו אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מִהַּכּוֹת  
אֶת־פְּדָרְלָעָמָר וְאֶת־הַמְּלָכִים

רשי

בטלחתה (ט) (ין) ואם לא נזכר (ט) וחשבון אותן אותיות כתלגומו זלייז וכן נג') ויליקותי החקיכס חלב אליעזר (ט) דרך דרש (ט) כי אין הכתוב מדבר חזליין במלחטי עלייכס וכן נג') חליק מלכי וכן נג') וסליק חנית ומגול: חניכיו . חניות כתיב (ס"ה קלי) נג') וס הליעזל שתוכנו למאות וסוא לeson הטעלת כנימת הולדת הוא כלי לחומנות טהור עטיל לטמוד נג' . וכן חנוך לאנער חנוכת פמזכח חנוכת הבית ובכלי קולין לו חיינלייניל: שמנה עשר וגנו'. רבוטינו הטלית חלייזל לבלו טיה וסוא מניין גימטריאו כל סמו נג'): עד דן. סס תצא כמו טלה בעטידין בכיו להעמיד סס עגלא (ט) (טו) ויחלק עליהם. לפי פסוטו סלט במקלה ייחלק פום ונבדיו עלייכס לילך קלרך טרולפיים סמפלגיס החל טנדפייס כפזולמייס וס לכתן זה לבון: לילה. כלומר החל שטאכלו לוי נמנע מלרדפס . ומ"ה שטאכלו היליך ובחלות קרחון נטה לוי נס ומליו. הצעי נטמל ובוח לוי לחנות לילך כל מלרים בט): עד חובה. אין מוקס שטמו חובב ודן קולוח חובב ע"ש עבותם כוכבים שטילס

יהל אור

עליו ופרק חנית, וכן כתוב הגד"ק סרך "ירק" כי  
הויה נחלה מחרב מטהרתו כמו ברקת הכלוי, והוא יס חנית  
סינצ'ו לו ג"כ תער", ולזה ופרק חנית ולפי ט"ה וירק  
הוירק לפט החרב וההנית נתן בידם טילכו בהרכות  
סלופות וחיוור חולק על פירוזו, רק בתהלה פי' שמלה  
וירק נחמר על כלו מלחה לפי שומר הכתוב סתס וירק  
ופי' על כלי מלחמה: (לו) שם תואר נמסקל שרידי  
כליטיו, וכי' מלומדיו תלמידים פעמייס רשות במלחמה:  
(לא) לא נזכר בסוס מקוס כחותך מזח: (לו) מנין גימטריה כל "הלייטר" עולב ט"ה: (מ) בן דרכו רז"ל  
(נדריש לנו אה, ב"ר פמ"ג ב, סס פמ"ד ט, במל"ר פ' כז, ס"ט מזמור קי, בריתות דל"ב מלהות מדח  
בט. חנוכומת לו סרי יג, פדר"ה פ' גז):

כתרני אור

פָּזָן יְהוָה נִסְלֵיתִי, וְכוֹן מַלְכֵל כָּלֶךְ סְפִיל, יְכֻסֵּת מַגְלֵיכִיו בַּחֲלֵין מַלְאָכִיו טְבוּנוֹ לְפָלָתָה עַס זְנוּנוֹ, כְּמוֹ סְפִינָר, וּמְלָחָר לְרוּמָה, וּמְלָחָר לְרוּדָפָס: [י] עַיִן כְּפִי זָל, אַלְלָיָק פִּי, פָּגָעָלִיס סְתָנָן הַוְתָס וּלְיָמָד הַוְתָס" וּמוֹזָה כַּתְלָמוֹל וְלָגָן קְלָחָתִי זָס לְחַכְיִיל כַּתְנִיכָתוֹ (מְגַלֵּה כָּמָה) פִּי סְפִס בְּסִי מַוְרָנֵל צָו לְקָלָה כִּילָדוֹתָו בְּבָס לְוֹי לְסָקָעִין סְעִינָן וּלְכְפִינָגָל יְסָוב לְוֹי גְּנָנוֹי, וּכְנִיטָן (דָנָ פָז ב) "כָּתָב חַנִיכָתוֹ וּמְוֹרִיכָה בְּבָר" פִּי זָס לְוֹי וְלָגָן קָזָקִיל זָמוֹן מְמַשׁ:

**מקורי ריש' :** בן) ויקרעו לו נג. בד) במותו טו ט, כה) חה, הה' ג. כו) ע"ז מימת שי בכתב כי רחף כמה כ"י ומילרכ' חזיל וליה נמלחות זלהת ת מלאה. ועיין בסוף' ז' שאלות בס כמו זכרז' פס 'חליינו כתיב' ועיינ' ז' בערך לאה מה בכתב פט' כ"ב וקיים כמו בכתוב נפי' לט' פס, וכפס' ז'. כז) חנתומת ה' נך הות יג, חנתומת ב' נך הות טז ב'יל פמ' ג' מל ט במל' ר' ית כה, נדריס נב ה' ל"ב מלות מל' כת פס'יך' לר' פיסקהל דבעומך דף ט, ב' ועיינ' ז' בערך נ'ז'ט מוזול קי. בכח) חנתומת ה' נך הות יג, חנתומת ב' נך הות יז ע"ז סעלה קסו, בגאל' לו ה' . בט) חנתומת ה' נך הות ט וכן כה הות ; חנתומת ב' נך הות ים, ועיין בערך קלד' בס, ב'יל פמ' ג' פס'יך' לר' פ' ויסי כתבי הלאה. דף כ' פלך' ה' פס'יך' ז'. מכלתנו כמו ריב' פ' יג. פס'יך' לר' חי' פ' יז פיזנ'ע.

בראשית יד לך צד 187

**אֲשֶׁר אַתָּה אֶל-עַמֵּךְ שׂוֹרֵה וְאֶעֱמֹךְ  
הַמֶּלֶךְ : יְהוָה צְדָקָה מֶלֶךְ-שָׁלָם  
הַוֹּצִיאָ לְחַם וַיַּן וְהַוָּא כָּהֵן לְאָלָל  
עַלְיוֹן : יְטַ וַיְבָרְכָהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ**

אבן עזרא

בנימטריא (ויא) כי יכול הרוצה להוציא כל שם לשוב ולרע (טו) רק השם כמשטו (טז) : ייח וטלי צדק. נקרא בן בעבר שהוא מלך מכחול: עמק הטלך. בית ריסוח דמלכה לא (טז) עלי סקס צדק (טז) (ויב) ויא כי הוא שם (ויא) (ויא) ושלם הוא ירושלים (טז) (יר) והעד „ויהי בשלם סבו“ (טה) עז (טז) (טז) : ודוּא כהן. בדברי הפטרים ארתיות (טז) ושוּן וכן כל כהן (טז) (ויא) והעד „ובחנו לוי“ (שמות בח טא) (טז) ופיי „על דברתי מלכי צדק“ בספר הלהות (טה) כי, ר) ויא כי כהונן דבר ויפה עשה (טז) שברך אברם ווּין. כן בלאו עליו על סרגן חת בנויה לה)

קרני אור  
יהל אור

(ויא) פירוש מלט גימטריא, בלטן יונית פיעוט מקמת ייחול (הנות פ"ג, י"ח), ובאנדרס כמותה סתמכונו סקס מסך סחוויות, לנוּן עניין חד, תולחות נמי, וכי הוא (ברכות ח ה) „גָּתָן“ גני חלה מלה ותיתן ואלכע השי (יזעט כ, ה) וכן בדוכתי טונח כתתנו נס זה, ופיין מה סתמכנו גזה בגודלות חקי רג, ספנון ומופע ספנון וסתבבי וערוך סבלים פון גימטריא, ושיין תוייט הרכות (פ"ג, מ, י"ח) וככ' יפ"ג גלמה חמיש על האנות כתוב, גמן: חיוניות מתחממים במלס זו, לעניין חביבון סטודיס, גלן חואן נסנו לאחסן בבה לעניין מסעדי סחוויות וסתיבות, וזה ססתם נס" (גון גימטריא סמלו' גדרזיל, גוף"י סלחת נס"ה כי חילז וס' חכון תקופות וכו': (ויב) וברזרל (כ"ד פ' מג). סמוקס סוס מלזיק חת יוככו, ומליי לדק, לדז' לדק, גאלחת יוכליים נדק גנאלמר לדק לין נס", ולנס" פ"י כי הרכבת קלחם סמו נסס מלכי לדק וטל סמו קלחן חח' המלכים שמלכו בה נסס לדק, וקלחו מלכה כיימי יוכפע חלוי לדק: (ויא) ובפס"ז (ברוח י"ז י"ח). וס' נס נס כט סיס לדק: וגלהג נסנו וכו', ומי סיס נסנו גדרלעומל מילך טילט": (יר) ולגנ' כי סלט נס סמחוז סכמה גצי סס פליים רינות סקס וטילט ונוב וגבעון, וגס יוכליים פיטס כמותו ססום (רכ"ז): (טז) עיין בכיהול סדרל טסגיון כמץ בשות טפער מהות סיטה כיימו סנקלהט זלט, וכיון קרכוב נסית זלהן וס' מלalias בס חרכום גלמן גזול טס". חומalias זההן כית מלכי לדק: (טז) עיין בכס"ט לנטה תקיה (גד 32) מט סכתב טט' יסודית נסית ייטט, וגנתינה נדר מה סכתב טז: (ויא) רשיי זל פ"י (טט' ק"ד) יט גמבעט נסן כסינה ומכליה, וטל פסקוק, ענגי דוד כסיאס ס"י" (ט"ג ט"ז) סדריך סרי כסינה, ווינט' תרגס ימיכין ון פ"י רכ"ז זל, וכלכ"ג פ"י, טלייס ומושלייס, ופיין לדק טלייס נסן

מקורי רשיי: ל) תחוויל ה' נ' חות י"ג, ובאנדרס כהה' פיג' וכן בתהומת ב' חות י"ג וילפס פד חונה, סדרן ומ"ינן פיע"ט סמיכס קט"ז, תיוכ"ט. לא (טז) כו ט"ה. לב) עיין יומת ס"ז ה' וכיכ"ז טט. לג) כ"ד סמ"ג ס' ון סו' גמלרט הנדרס. לר) כ"ד פמ"ג ופל"ז פדרל"ה פ"ג כ"ז נסית טו, בתהומת כ' חות י"ט, כ"ל פמ"ז ז' וגמלרט הילגה על טפער חת בנויה

## אונקלום

למישר מפניא הוא אתר  
בית ריסא דמלכא:  
יח וטלי צדק מלכא  
הירושלם אפיק לחם  
חומר והוא משפט קדם  
אל עלה: יט ובלביה

## רשוי

לכיות טס ל): (ויא) עמק שווה. כך סמו  
תרגומו למיקל מפניהם פנו מלחינות ומכל  
מכחול: עמק הטלך. בית ריסוח דמלכה לא (טז)  
בית ריס' ה' טסום צלטיס קיס לב) טס' טס  
מיוחד למלך נתקן טס. ומ"ל עמק טס' טס  
טס כל אלהות ומליינו חת חכמים עלייה  
לנטיה הולס ולקlein לא): (ימ) וטלי צדק.  
מ"ל כו' טס נס נס נס (טז): לחם  
צדקה. כך עוטיס לגינוי מלחמה וסלחה  
לו. סלון בלאו עליו על סרגן חת בנויה לה)

(טז) וכן כתוב הג' בטל חות יילר (טולם ר"ז)  
וכו נס' נס' נס' נס' נס' נס' נס' נס' נס'  
מרחים פניס נס' נס' נס' נס' נס' נס' נס'  
פרטי "הלווער": (מנ) והטולך נס נמי  
יחסע טס' טס' טס' אלהי נדך (יחסע יז"ל, ה) כי  
משו ידענו הגויס כי סמוקס הסאות מכם סמוקות  
צמאלט סיוטוב הוא בילדינו מעלה נקבה (רמ"ז):  
(אד) בן פוח נדרזיל (נדריש נס כ, פדרל'ה פ' כו  
כ"ד פ' נס, וסר נס דג פ' ה): (מל) ובן ת"ה וווב"ע  
ומלכי נדך מלך לירודס": (מו) ופיי ה' זל טס  
ט"ו ורודליים, הולי זי נקללה נס, כי סיג צלימה  
כגנד טער האטמים, הוו סיג רמייה להויה נס' נס'  
קרלהה נס על דרך חפה נדרזיל טולו צלוס ורודליים"  
(ח' קכ' ז'): (מן) שתרגם "והו מכם קדש חן  
טלהה": (מה) זוזיל סה' זל (טה' קי 7 ט"פ, להה  
כחן לטולס", כל כהן מסרת, וכן נגני דוד כהנים ט'י  
(ט"ב ח'יח) והטעט נטעוד חת הפס": (מט) וכן נסן  
לי" (טמות כט מל) ופיי טס ה' זל טס מטרתי  
ההאל וההוונם ולוי קדושים", וכן ת"ה טקדים לאטמא  
קדמי": (ג) ושם פ"י ה' זל "הטטס סייראל ילהמו  
וולהה תקם מהעדר כהבר לאה מלכי נדך מהכרהס,  
ויגיד דברתי נספף, ופיי מל דברתי על מנגה כמו לדוכרות  
ביס" (מ"ה ה' כנ): (נה) ווינ' כי כהונן טהרה ויפה

## בראשית יד לך

**אֶבְרָם לֹאֵל עַלְיוֹן קִנְהָ שְׁמִים  
וְאֶרְץ: וּבְרוֹךְ אֶל עַלְיוֹן אֲשֶׁר־מָגֵן  
צְבִיָּה בְּיַדְךָ נִתְנִילוֹ מְעִשֵּׂר מִפְלָל:**  
חַטִּישִׁיכָא וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדָם אֶל־אֶבְרָם  
תִּזְלִי הַנֶּפֶשׁ וְהַרְכֵשׁ קְחִידָךְ:  
כְּבָב וַיֹּאמֶר אֶבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדָם  
**הַרְמָתִי יְהִי אֶל־יְהוָה אֶל עַלְיוֹן**

ריש"

סיקלייטו כס בנו (ו) : (ו') קינה שמיים  
וזארץ . כמו (ו) טוקה קמיס ותרכן על ידי  
עתיקתו קלחן לטימות כלו : (כ) אשר מגן  
חכל ספניל וכן לחם מגניך ישלהל :  
ויתן לו . האLAST : מעשר מכל . חכל לו  
לפי טסיה כהן : (כג) תן לי הנפש . וגופים  
מן כתבי קלי סבאלת כחוץ לי בגופים  
לבדס : (ככ) הרימותי ידי . לסון טזועה לט)  
מלויס חמי חת ידי נחל עליון וכן (ב) כי  
יהל אור

דכר" : (גנ) כי חיל לומדו (נדאים נב כ) "המְרָר"  
וכരית מוסוס ר' יסמעלן בקד הקב"ה להויל כהונת מזב  
בנחים וכהן לאל עליון" , כוון שחקדים  
ברכת הרכס לברכת המיקום קוליה מלרכס , סעלמר  
ויררכס ויחמר ברוך האLAST לאל עליון קונה קמיס ותרכן,  
ברוך לאל עליון , אמר לו הרכס , וכי מקדייןין ברכבת  
עכל לברכת קומו מיד נתנה לארכס סעלמר "נְהַס ד'  
להלני בך לימי עיד חסיתו חייכך קדושים לרנגליך" ותח'  
קי (ה) וצתריה כתיב "סבכע ד' ולה ייחס מהה כהן  
לטולס על דכרתי מלכי לך" (פס פסוק 7) וסיעו  
לכתיב "והוה כהן לאל עליון" סול כהן ותין ורעו כהן,  
וטוון תומ' פס דה ומלייך לך , והם זיל ייחר סכהונן  
עפה ויפה לדבר :

(גנ) ובן פ"י (לטס טו ה) : (גנ) עניינו נתן ומסר ,  
וכן ת"ה "די מסר טניך זיידך" : (גה) שפי'  
נתן ותמסור לך . :- :- עטרת תפארת : (גנ) כי  
סרכטו "מנן" : (גנ) ובן כתיב הרלב"ג "סעלוי לחדס לככל  
פנס מהו לחייל בכל לטבות המגוועות גחלס כחות  
מהקס ית' ולו נון הרכס מערב מלכ' הבלן וככני  
לכבוד פנס , פנס פנוש סיבורה להרניל הגדס בתוכנות  
הכליות : (גנ) כי קוח קיה כהן לאל עליון :

ובן פ"ס מיננס חעפ"י כלום מהם תלחה בימיו , וכן ציפקן ,  
[בא] והרייך יקוף לדעת מפלציות , אך מלון פיס נון הרכס גחלס געלו  
ויתן להתריס , וס גול יתכן , ויפלט כי מלכי לך נתן נחתת געלו

מקורי רשי' : לו) ג"ג פמ"ג ו. לו) מ"ה קמו ו. לה) הוועט י"ח . לט) תנומת ג' ג' , תנומת ב'

אבן עזרא

בתחלתה (ט) בעבור שהזנדב להושיע אשר  
נשבו (ט) (ויח) ואחר כן אסף וברוך השם שעשו  
ונתן צרי בידיו (ויט) : ב מגן , כמו נתן (ו) ,  
ובן "עטרת תפארת תפאנך" (טשלוי , ד , ט) (ו) ,  
והפסים שרש (ו) , ואברם הוציא הטעש לבבוד  
השם (ו) (זכו) , ולא מצא אדם לתהט לו בטלאבי  
צדך (ו) (זכו) : בב' דריותי ידי . שבועה ,  
כמו "כִּי אָשָׁא אֶל שְׁמֵי יְהִי" (דברי לב  
לבדס : (ככ) הרימותי ידי . לסון טזועה לט)

קרני אור

"כח" , בתקג סס כהונת כולם בעין פנואה גנדולוג , כי  
פכניים כי פוכלי כס ונהבי כס , וגס פכניים הנקביס  
אל ד' . (טמות יט כב) הייט חומד על כי הכהן כי אם פל  
פכניות , וכל פודק יקלת כהן , וכן פודק פ"ז , כמו "כָּפְנָן  
מלין" (פס ג ה) "לִקְמָדָת סְכָנִיס" (לטס מו כו) . פ"ס  
כהן לדוד (טיג , כ , כו) פוכלו וכטל עלהו , ובמט הלו  
כלוך כולם כי הולוכ גאלמן מוגד להווננו בטנותו הנקביס  
ובן לחס כהן נועלס" (חס , קי , ז , ז) כלויל עוכד כס  
ולאך ישלהל" . יונין פרכיס לנקביס מה בפי' זה :

[זיה] ועיין מורה כפ' הנקביס מה' פצלטי , פטלבי כי  
סתומה פוליפטו . אך חס לאנו על קרוינו ומסל  
נטטו לסתמת סאלמתה כדי לאילו : [יט] כמו לכל דרכ טוב  
הארץ יקלת כהנא , כהה לכל מלה טובנה ננטט פטפלת טוב  
הקלחת ג' כלהה , וע"כ כבנמל בלמד בין חמוץ נמות , וטיט  
המאפט זדק ומייסדים , ג' מלה בינה ונקמה , מחת לכוו ,  
ושטולן שלמה בירע" (מ"ה ב מ"ה) ובן נמזהה "כ"וון פ"ז  
טהון לפכו פולג ולג' ככמה ולג' מזוח פנסים ולג' מוקח זוח  
(הנאות ד , ככ) פ"ז סול גלוון וכל לכוו נרכחה וטוכנה , וזה  
סול עין הרכס טהון ונתינס לאבב כ"ס טהון מודיס , וכל  
מחותיו לך ומיליס , וכן חאל מלכי לך וכורך לאל עליון  
הביב מנן ליריך זיידך , כלומו זה טמנן ליריך בילדן . לפ"ז  
צברון פון וטוק מצעיזי לך , כי רלווי חתך לך בעפלי  
לתקון ווילר לפוך (לטס) : [כ] לא רלה נחתת געלו  
חתוט ועד צלך געל , געל , חיל גטס ספלייט לתחו גפנן ,  
ובן פ"ס מיננס חעפ"י כלום מהם תלחה בימיו , וכן ציפקן ,  
[בא] והרייך יקוף לדעת מפלציות , אך מלון פיס נון הרכס גחלס געלו  
ויתן להתריס , וס גול יתכן , ויפלט כי מלכי לך נתן נחתת געלו

לע' מות ג' כיל פאנ' ט' היגת בבל' פ"ג יוניכט . ט) נזוזה :: זו .

קָנָה שְׁמִים וְאֶרֶץ: כ אֲבִימַהוּט  
וְעַד שְׂרֹךְ-נָעֵל וְאֶם-אֶקְחָת מִפְּלָיָה  
אֲשֶׁר-לְךָ וְלֹא תֹאמֶר אַנְיָה עֲשָׂרָתִי  
אֲתִי אֶבְרָם: כ בְּלֹעֵל יְרֻכָּה אֲשֶׁר  
אֶבְיוֹ הַפְּעָרִים וְחַלְקָה אֶנְשָׁים לְ  
אֲשֶׁר הַלְכָה אֶתְיַעֲרָב אֲשֶׁר

אבן עורה

(ט) (כב) וטעם אל עליון כי הנה נשבעתי  
בשם שברכני זה הבהיר (ט) (בג) כי אם  
מוחזות. שטטו תופרין כל בנד, שרוך, העור  
הקיים הנעל (ט) (כד) כי בלעדיו רק אשר  
אכלו. (ט) (כה) וזה שאכלו עבדיו (ט) (כו) :

הַכְּנִיחָנִי לְעֵצֶרֶנִי סְנָהָמָל וְאַכְלָכָךְ וְגֹוָ':  
עַנְלָהָא כְּכֹל וּמְמָה וְגֹוָ'. הַעֲפָרָה כְּעַדְרִי

קרני אור

המכל לגנרטס תן לי אגסֶט, וארכוֹס קה דָך, ווּגְנַרְס הַמֵּלֵה אֵס  
חַמְחִיט ועַד בָּרוֹךְ גַּפְלֵל, הַמֵּלֵה מַלְכִי לְדָק לְהַבְּלֵס מִן הַדִּין תָּוְכֵל  
לְקַחְתִּי כְּמַעֲבֵר מִן הַכָּלֵל, כִּי כָל מַלְיָל מִמּוֹן הַכִּירְיוֹן, כִּי  
בָּלֵךְ כּוֹגֵם פְּמַפְּסֵל מִן הַדִּין, כִּי כָל מַלְיָל מִמּוֹן הַכִּירְיוֹן, כִּי  
הַזּוֹה בָּלוֹ פֶל שְׁטָלָת נְפָלֵילוֹ, וְכֵן פִי הַחַזְקוֹנוֹן, וַיְתַנֵּן לוֹ מַלְכִי  
לְדָק לְהַבְּלֵס מִעְשֵׂר מִכָּל, וְאֵס תְּפָלָת לְסִיפְרֵן זְבִתָּן הַבְּנָסָת  
לְמַעֲלֵי לְדָק מִעְשֵׂר, נְמַלְתָה הַוְּמֵל הַגְּנָרְטֵס עִיכְכָּבָע לְעַלְמוֹן כָּן פְּזָלָל,  
וְכֵכְלֵה הַמֵּלֵה סְוֹג, "הַבְּנָזָבָע וְעַד בָּרוֹךְ נְעַל" וְגוֹן:  
[כב] כֵן פִי רְבָ"י זָל, וְכֵית יְוָכְ"ע, וְכֵן פִי כָּלְדָאֵק וְגַלְדָבְ"ג  
וְעַיְן מֵה סְפִי כְּרַמְכָ"ז זָל, וְחוֹתָת חַרְמִימִת יְדֵי  
בָּלֵלוֹ, וְכֵתֵב הַמְּוֹגָנְדֵיל יְדֵי בָּלְצָוּן לְכָיס, כִּי בְּעַכְרֵי  
כָּטָעָס לְבָנָוָה, וְאַבְּגָטִין כִּיד הַמַּת, וְכַתְּלָנוֹס הַטָּעָס  
לְתָפְלָה, וְלֵזָן פּוֹלְדָעִין כְּתָפְלָה כָּף הַמַּת חַכְלָל סְתִיקָן, וְפִינְזָן  
לְהַס וּבְהַלְכָה מֵה סְכָתָב עַז, וְגַגְדָר (פ' מג) לְרִישׁ נְסָכָן  
לְבָנָוָה, מְלָצָוּן חַלּוֹמָה, וְמְלָצָוּן שְׁכוּפָה, וְמְלָצָוּן טִיכָה,  
כְּבוֹן "הַלְּטֵי הַכִּי וְהַרְוָמָמָנוֹ" (צְמוֹת טו ב'). וְזֹהָה בָּלְצָוּן  
שְׁרִיחָה בְּזָבוֹן דְמַת הַוְּגָלָבָע, כִּי מַלְתָה בָּלֵלוֹ נְהֹוּ דְזָקָת עַל  
בְּתָפְלָה וּבְכָבְדָה, הַכָּל נְס עַל הַבְּנָת וּבְכָדְחָה, וְכָל הַמִּילָת  
לְדָבָרִים לְפָנֵי ד', (וְפִינְזָן חֻסָס' סְכָת יְהֵי ה') דִ"ס, כְּבוֹן רְבָ"ג  
(וְרְבָ"ג) תְּפִנִית יְהֵי ה') דִ"ס, בָּלֵלוֹ : [כְּבוֹן וְהַרְדִּיאָא כְּתֵב לְפִי  
בָּלֵוּן בְּתָהְלָבָע נְדָק נְכֹוָהָיָה לְגַזְגִיל הַבָּס טְפִיזָהָל, וְהַמֵּל  
מְהֻמָּוֹת, וְעַד בָּרוֹךְ גַּעַל הַזּוֹלִיל סְכָתוֹב הַלְוָמָת וְכָתִי וְבָלָומָת  
בְּזָוָה, וְכָלָל סְתָכּוֹהָס וּבְסִילָות, עַד בָּרוֹךְ גַּעַל וְהַסְּמִי,  
בְּבָבָב וְהַכִּיס טְוָנוֹת וּמְלָנִילָות, וְלֵכָן סְוִיכָף וְהַמָּר, וְגַס  
לְדוֹחָה כְּכָבָת (דָבָר ט ה), חֻוטָן סְכָלָבָיִן כְּבָנוֹת, וְגַס חֻוטָן  
גַּהְיָה" רְלֹוֹשָׁת כְּמַנְעָל, וְכָה עַד מַכְפָה רְגָל וְעַד לְהֹעָה :  
לְגַלְכִים כָּמוֹ בְּכָעֵי הַגְּמָפְ"י סְפִיּוֹן נְכָהָת, וְכָלָה מַיְסָס, סְנָה  
חַלְלָנִי" (יְלָמִי) כָּבָד, וְעַיְן "יְכָל הַול", וְכֵתֵב כְּרַמְפָ"ד  
לְפִי כָּלְדָאֵק סְוֹג כְּפָלוֹן, וְלְפִי כְּרַחְכִּישׁ רְהֹוי לְכָכְתָב  
תָּעַל הַגְּנָרְטֵס, צְהַחַל בְּהַמְּל שְׁהִיטָה לְוָהָה לִיְכָנָת מְתָנוֹ  
לְבָנָה כְּמַדָּס כְּזָהָת לְהַתְּהִוָּת מְמוֹן הַמְּלָהִים יְחוּקָה סְגִיל מְמוֹן,  
בְּחַלְקָס, וְגַרְבִּיעַ שְׁעַל מַלְתָה "כְּלָעָל" סְכוֹג מְפִסְיךָ גְּדוֹלָה  
מְגַנְצִיס, וְהַמְּזָבָע סְוִיכָל עַכְל הַפְּכָול וּמְאַלְהָה, הַבָּעָה כִּי לְפִי כְּפָנָן  
אַלְגָן

אונקלוס

י' קָדֵם אֶל עַלְאָה הַקְנִינָה  
שְׁמִינָה וְאֶרְעָא : כב אֲםָר  
מְחֻזְטָא וְנַעַד עַרְקָת מְסֻנָּא  
אֲם אַפְבָב מְפָל דִי לְהָ  
וְלֹא תִימָר אָנָא אַעֲתָרִית  
יְתָ אַבְרָם : כד לְחֹד (כָּל  
הַסְּפָר) מְדָאכָלְיוֹ עַלְמִינָא  
וְחַלְקָק גְּבָרִיא דִי אַזְלָן  
עַמְּיָן עַגְרָא אַשְׁפָל גְּמָרָא

ב' ט

נתקעתי נאכטן חמי וכן ב') נתתי כסף  
בצדך כמה ממני כוונת חמי לך כסף להשלך  
זוקפה מימי: (כג) אם מהות וודר שרווד  
געל. חעכוב לעלמי. מן כספי: ואם אקח  
טבל אשר לך. ויה' לך לתת לי טבל מזבית  
גנויד לך חוקם: ולא תאמר גנו'. סהרה

יחל אור

(נט) ופי' כה' זיל סס „סכוּם בְּדִבְרֵר קִיִּס, וְהַמָּלֶת כְּמוֹ  
וירט ימיינו ושמחהלו על הטעמים“ (הנילן זכ' ז), ומלהת מהה  
בדין כן חלט לפניו שת השומעים“ : (ס) כי מלכי לדק  
המר „בדוק חברם נחל טליון“ ולח' הוציאר הסס, וחברם  
המר כרימוטי ידי חל ל' חל טליון“, ע"כ יגמר טוויה  
הסס טברני זה הכהן געפ"ז טהור לע' הוציארו :  
(סס) נעל שתו לבית הרגנץ, והווע לאזון נעילה ונרתוק,  
ונדרוב הווע מקוסר עס רגנץ, ומלהנווע גס על מעטף  
יד, „ויטלך נעלוי“ (רות ד ה) היוב"ע „נרתוק יד“ :  
(סב) במנג"ט הגני „חיך כלעדי חסר לקחו“ ומלהת „כלעדי  
הווע מלהת קיהם מושכנת מין כלעט וענינו לאזול יהם  
הקידוב וכשייכות, וטעמו זה חיינו קרוב עלי,  
חיינו מתיהם לי, כלומר רחוק ממי, וכחיה בכינוי  
כרוניס כרוכ מלהת קיהם, ותח' זיל יסרא נ"כ פיו"ד  
לכינוי, כלומר לך כלעדי לקחו, וכל הנדרת מושכנת  
בכל כלעדי כי חיון לי חלק צו, וחיון לי לדקה פלו  
זעיין „קרני חול“ : (סג) ובן פי' רצוי זיל עכדי  
טכאלכו האתי :

**בכל** נחלה נדרך נושא נושא, ואילו בכל עליון: [כד] והגאון רבי ספדים ז"ל, פ"י, הוא מחותן ועד תלון געל הוציא בכתוב סלמת וכמי וכלהות בסוף ספרינו טולט בסוף נרכשות במדבר, הן מחותן זה כלאות, וכולם שתכוו ותוציאו, ועל תלון געל הוציא סלמת וכמי, וכולם בנסיבות ונסיבות, והם היקת וזה סדום, וכולם בכח וסוקב וחכמים קונות ומלגיות, ולכך סוכין ורמר, והם היקת מכל חבל לך' וגוי, ולו"כ פ"י חוטט טה תכנית כל רוח כבצח (ז"ט ה), חוטין טריה הכנות, וכן חוטין כל משי מקובלין בכך שערותיכן, תלון געל ת"ח פרקי מסנו"ר לשותה כמנעל, וכן עד מכף רגל ועד רוחך: [כה] והרבד"ק פ"י בסי"ד היינס לפניו במדבר חכל פיח' י"ז ללכינס כמו בכני האפ"י שמי נחלות, וכל מה'ם, כמו במושג תלונו פלנש י"ז הרכינס נחלות, כמו "ויקרא לו חלוני" (ירמי כב יד), ועיין "יסל חול", וכחכ' סרמ"ד בכיהו, וכשה כולם דע יאלו ידי חונתס בכיהו מלת ר' ר' לי' לפ"י הרד"ק טה כפוג, ולאפי' טריה הוציא בכתוב קודס גלעדי, חכל לדעת כמתלנס פה בכינוי מלת גלעדי חותמת על הרכס, בלחרם שהמל שחיו לויה לישנות מתנו מחותן ועד תלון געל, לה' לחזק דבריו, ואילו גלעדי, ר' ר' המדא כוותה לאתירות. מןן התריס יחווקה פיח' ממי, ולכך חפאל כי, כי דע היקת, רק חבל היכלו בגנאיים, בס יקחו חלקם, וางניע טעל מלת גלעדי סבוך מפשיק גלו, יסיט לכיהו הוא: [כו] הנה כפקוד קה ונכ' געלים יונאים, ותמן זו פועל עכ' החכם ומארח, והוא כי לפ' כפקוד געל

בראשית יד טו לך

וְמִמְרָא הַם יַקְרִין מֶלֶךְ הוּא :  
אֵין יַקְרִין מֶלֶךְ הוּא :  
אֲבָרָם פְּתַגְמָא רָאֵין  
תְּנָה פְּתַגְמָא דִי עַם  
אֲבָרָם בְּנֹבוֹאָה ? מִמְרָא  
לֹא תַּדְחַל אֲבָרָם מִמְרָא  
תְּקוֹף לְךָ אָגָּדָה סְגִי  
לְחֻדָּא : וַיֹּאמֶר אֲבָרָם  
לְיְהָווָה מָה תַּעֲשֵׂה לִי

ר' י

כלכמו למלחמה שנחל מלחמה כוח ועבליו ויכס ..  
זונכל וחביביו יקנו על הכלים לסמול  
היפ"ה בס יקחו חלק וממנו למל דוד  
שנחל חלק כי יכול למלחמה וכמלך כי יוסב  
על הכלים יחליו יתלוקו ולכך נחל מלחמת  
וילוי מכוון כהוו ומעלה ויטימה לחוק  
ומצפט. לה נחל ובלחה לפני טכבר ניתן  
לחוק בימי הכהן טב): (ח) אחר הדברים  
פוג'א). החל כלבrios מהל שגנטקה

ייחל אור

(ה) ובן ת"ה בגבולה וכן תרגם ירושלמי "פתחס גנואה":  
(ב) וכאשר היותי מגן לך והלוד, כן חנכו  
מגן לך מהס ומלהרים סלה יוכלו להרעך לך, ועיין  
מוריה בפייה מחלוקת הסליטי: (ג) ובמו שמלר, שכך  
הרבנן מהוד, שכיר עמלך לדקתק וווער לבן קרבנה  
מהוד למעלה מהחצצת כל לב, טעל זה יורה גאנז מהוד:  
(ד) ובן פי' למעלה (יד יט) "בעבור שתאנדע להוציא  
איסר נסכו": (ה) דעתו טווייד נספּ במלת ערירוי כמו  
נסוף במלת האורי: (ו) כי גאנז עריריות צטאויידי",  
הראזונא יו"ד ליקס, והטניה על הכרזים ותחמאל קו"ל  
הראזונא, וכן כתוב בס' מהזינים בחולות הייך "וימלן נספּ"  
ולא יכול חלט להטיילו כמו "ערירוי" "פנימי" כי חינס  
כמו האורי (שתוכל לאמר האור השער בערל קו"ד) והוא  
כפי "ספר מלת עריריות יגיא", היינו ספר קו"ל  
מלת עריריות שהו כרבזים, ובנפרד לה ישור למולס,  
סלה תוכל לומר "ערירוי" כמו "האורי": (ז) "בלא אונל"  
וכן ת"ה בפ' "עריריות ימותו" "עריריות ז"ד ז"ד  
יגיאן" (ויקלח כ כה) וכן תיונעט "סלה גאנז":  
(ח) והריימות מכם לך" (כמל' לה כה) ז"ד  
מן "קסס": (ט) ושרשו "טוקק": (י) וענינו מן  
"טוק" כלומר הולך וגשם כמו "דוב טוקק" (מתני כת טו)  
ה פליי, (ועין נספלר קדושים סי' ק"כ וט"י קכ"ז)  
מתיס סלה גאנז", ועין קחוכ'א טומפלע מא"ז "עריריות יגיא  
יתו" כיינו蒿蒿 היה לס ניס יסמלו כך עד מותם וכן פי'  
טוול ומנגנית פליו, ולצ"ס פי' פטוח דזון פלוס (אשלט  
גנץ (ילמי' ז) מלזון כתגנות וצלייכ' מן' כספי צנטרו  
טאנס פלאס כמאס אל מלן, מאן, וקעמו פקביעות וכתמידות.  
גאנז

אבן עזרא

א במחזה. בתראות הנבואה (א) וטעם אנכי  
מן לך, אנכי הייתי טנן לך והצלתיך מיד  
המלבים (ב) נס אתך לך שבר (ב) שנדרבה רוחך  
להישע בן אחיך במתי סעת ונשענת עלי (ג) :  
ב יוזיד עיריה ביוזיד אבורי (ג) וסדר מפלת  
עירים יהוו (ויקרא כ כא) (ד) והטעם באשר  
אמר המתרנים (ה) (ב) : משק ביתך, על משקל  
טכס (ח), וזהו ספעלי הכפל (צ), מנורת  
„שוך בו“ (ישעיה לנו ד) (ז) נס, כטעם

卷之三

**קרני אודם**  
 ג' פ' סלאנו פמו אונטלו על כלים פין כפי לט"ז י"ל מ"ז,  
 (ו'ין כחוגני טפי' למולך על פ' טו) וילנטס עד תונכה  
 אשל ממולן לדחק' ז"ל זס כי בס כי כלים נוי מנטהו  
 כל הלייטל, כמו צת'ת נוי הו דמסק הלייטל, וס'ינו  
 בס הרכלים נויו כל הלייטל, ונראה שלפיך' וכל כהן נעלים  
 ותנאים:

[א] וכן כתכ' כתולס כפמ"ז מפה' פפ"י "וכמו דבך בחריכס"  
סיה דבך ל' אל הדרס במתוז לוחמל, וגהמל נמל'ה  
הנוגה פהו, ווילג' הותו התחיה, ויהמר הכת' נג'ה כבמי' מה  
ופטל' הרככיס, וזה מכוחר זהו מלה' נג'ה, ועין  
מולש כפמ"ג וכפמ"ב מכחלה' כפ"י, ועין לדוי' ג' בקהלין  
בזה, וככמג'ן ז' ו[לנה' ז' פ' כמזה', לג' באנוגה כוזה  
קרוי' מתחז', הלא טלית סיה' הדרס יוסב במתוז, מסתכל  
כפין לבו פל פג'ינו, ומ' יקלס לו ה' במתזה' ז', נג' הלו  
לכל ד' קשי' הנטה', ולוז'ס כתכ' סבוי' כפתות סכלות  
נטה', וגס בצלטס בון' הנט' נוחמל בון', וכו' כפין חז'ין  
לי'ס' וחלו', ולכון' הין' לחתום מה כל' פחדה' כוזה' שחדר  
הדרס החר' לי' כוונת פפס הוח' פעס גולע ונרכח,  
כוזה' שית' ז' כמדבר' בחלו' וחז'ין לי'ס', ה' נט' המל' פג'ות  
בנלה' הלו' דנ' ד' כה'ת' בג'ים, כמ"ז ופס' דב' ד'  
הלו', כה' בחרונטו' ימי' וטה'ין כל': [ב] עין הונ'ג'  
בכתכ' בגני' כמ"ג "ללא' ולד'" בדלי'ת וכתכ' סגן' פה' בנווכחות  
ספורי' יב'יעס' וב' ז' "או' בג' בם' "יה'ל" פ"י' ז' ס'יס'ר' ז'  
טלה'ג' בטמא'ג' ופי' מל'ת "על'י'" פה' תוח'ר' פאס', לה' תוח'ל  
ב' מל' נט'יך' כודל' ומ'ת' בלא' נ'יס', ויה'ק' [ב' ז'] ז' נח'יו' ומ'תו'  
ס' מה'ר' ז' ה' יט' ל'ס' נ'יס' קוכ'ין' ה' נ'יס' , ה' ז' ה'ין' ל'ס' ב'  
כו'ג', פה' יט' נ'יס' י'מו' נ'יס' ו'ס' י'ז' פ'ל'י'ס', "על'י'ס'  
כינמות (נה' ג') וכו'ג' ט'ס' ה'חל' ע'ס' ערפל זהו' נפ'ז' מ'  
פלה' כמו' עלי'ס' } ל'ל' מז'ג'ל'יס' מ'נ'יס' ו'ק'לו'ג' ז' ו'ס' כ'ל'ל'ע' ז'  
על'ו' ועכפי' ז' ק'ל'יו' וכו'ג' פ'ל'ל' ו'ל'י' : [ג] ור'ו'ה פ'

בראשית טו לך צו 191

**וְאָנֹכִי הֹלֵךְ עַרְיִרִי וּבָנִים שָׁקְבִּיתִי  
הַוְאֲדָמָשָׁק אֶלְיָעָזֶר: גַּנוּ אָמַר אֶבְרָם  
הַנְּזָרְעָלִי לְאָנָתְתָה זָרָע וְהַגָּה בָּנִים בִּיתִי  
יְוָשֵׁת אֶתְתִּי: דַּוְהָגָה דְּבָרִים יְהֻדָּה אֶלְיוֹן  
לְאָמַר לֹא יִרְשֶׁךְ זָהָב כִּי אָם אָשָׁר  
וַצָּא מִמְּעֵיךְ הוּא יִרְשֶׁךְ: הַ וַיָּצָא  
אָתָּה הַחֲזִיכָה וַיֹּאמֶר הַבְּטִידָנָה  
הַשְּׁמִימָה וַסְפֵּר הַבּוֹכְבִּים אָסֵ-  
תּוּבָל לְסֶפֶר אֶתְתֶם וַיֹּאמֶר לוֹ בָהּ**

בן עורא

לו נס זה טרגו לפט מלכים וכיה דוחג דבק בסגול (ט) ובן מושך עצמו ואחר עמו, ותומר טמלח קצלי. טכל על כל לדקוטי אלייעור (ט) (ד) : ד טבעך בניי לאבר (ט) לך המל לו מקום אל תלוך חילס (ב) : אנבי טנן לך. מן בטוכם טלח פענט על כל חותן נפקות טרגט (ט) וממה טלה דוחג על קובל טקלך טקלך טרכט מלך: (ט) הולך עירוי. מכם אין סרוק פילקו ד לanon يولך וחבל לו (ה) ער וועונ. ערליין כלום يولך מהמל (ו) ובכל תזוחתי טלאך פטקל טרטישיך לך לanon ערליין מסל בנים (ו) ולטערז לanon ערלו. וכן (ט) ערנות ישוד וכן (ט) ערער חתערער. וכן (ט) כי הרצך ערלה: ובן משק ביתי. כתלגומו טכל ציטי ציון על פיו כמו (ט) ועל פיך יצחק חפטורוף טלי וחיילו כי לא בז טהור טמן טל טלי: דטשך. לפי טרגות מלמץק היפ ולפי מדרכך חגדה (ט) טראך מלכים עד דמץק וגנאליך טלאו (ט) דרסו כוּטְרִיקָן-דוֹלה ומסקה מתרמת רבו לחריס: (ט) הה לי לא נתת זרע. ומטה מועלת טכל חכל מתן לי: (ט) ווועצא אוֹתוֹ החוצה. לפי פקומו פוליאו מהללו נחולה נלחומת

**יהל אור (\*) פין למטע טו ט נפ"י לט"ז ו.א.**

טוקוס טלח זוּז ממס וועעס אין מזק דיטי, סקנות נגיוט טליקת חמירות וכתמיות, וטטעמו הרים טכל טניינ הנית קולניים ומתנגןיס על ידו, ווועית צר פרנמאן קדון דכניתי: (ט) פטוק טוּ (טיטמי) מעין אַ-צְּקָוֹת מונתת האלמים, אין מזק, ע"ז נס מכם, טהס מהכטוליס כולם צנגל, וכן פ"י ה' ר' עיל (סמות יכ' 7) על מלת נמלכת, "כי קוו מפעלי הכהן והכהן חסר מלכת נמלכת, נס מן המכס": (ט) פ"י טהו הלייעור אין דמץק, נס מן המכס: (ט) פ"י טהו הלייעור אין מהן קן ווועט מילמץק, ואגדיך פ"י, אפאל כי חכבר יוד כיחס, לר' לנטקן, כמו בעט סימני, וכן מ"ט דמץק טהו

מקורי רשי. ב) תינומול ב נך היה יג' ב' פ"ד. ג) תינומול ה נך היה ט' תינומול ב נך היה יט' ב' פ"ס, פ"ל. ד) מהכנית מילאס טלאך ער. ח) מילאcli ב' יט'. ו) חזק ג' יט'. ז) טהו ט' ב' פ' ב'.. ס) ט' קלו: ט) חנקוק ב' יט'. ט) ינמיך ג' (ט). יא) לאפאל ב' יט'. יב) לנטה מ' (ט). יג) נ' פ' מ' ג' (ט). יט' קה' כ'.

אונקלום

וְאָנֹא אָזֵל בְּלָא וְלֹא  
יבְּרַפְּנָסָא בְּדִין בְּבִיטִי  
הוּא בְּטִשְׁקָא אֶלְיעָזֶר:  
וַיֹּאמֶר אֶבְרָם הָאֵלִי לֹא  
יְהֻבָּת וְלֹא וְהָא בְּרַבְּיִתִי  
יְרִית יְתִי: יְ וְהָא פְּתַגְמָא  
בְּנִי עַטְהָ לְמִימָר לֹא  
יְרַתְּנָךְ בְּזַן אֱלֹהִין בְּרַבְּיִת  
דְּתַוְלִיד הִיא יְרַתְּנָךְ:  
וְאַפְּכִי בְּעַן לְשָׁמְיָא וּמַנִּי  
פּוֹכְבִּיא אַסְתְּבּוֹל לְמַמְגִי  
צִיהוֹן וַיֹּאמֶר לְהַ בְּדִין

רישי

יְהוָה בָּנֵיךְ : וַיֹּאמֶר  
בְּמִמְךָ רָא דַי וַיַּחֲשַׁבְתָּה לְהָ  
לְזֹכֶר : וַיֹּאמֶר לְהָ אָנָּא  
יְהוָה קָפְתָּךְ מְאָרָא  
דְּכִישָׁךְ אֵלֶּטֶן לְהָ יִתְ  
אָרְעָא קָדָא לְמִירָתָה :  
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים בְּמָרָ

רישי

כוכביס ולפי מדלטו טו) חינול לו נו נו  
מהלטגניות שלך סלהית חמוץות שלינך  
עתיד להעמיד כן. חכמים חין לו כן חכמים  
חכמים יס לו כן. וכן שלי לך תלר חכמים  
שלה תלר חני קולח לבס בס חחל וויסתנאל  
המצל ד"ה טו) כולייחו מהללו של עולכ  
וכנגייחו לאמלה מן ככוכביס זוכו לפון  
כוכטה מלמלה למטה: (ו) זה אכן בה'  
לה של לו חות על זמת חכל על ירושה  
חשבה לו צדקה. רקבי מכבסה לאחכמת

יהל אור

(יד) קרוב למשיס וסוכן עלייה : (טו) שפי' מניין  
זכות : (טז) וכן המר הכרות בדיק ומתקפת  
מקום כסאיך" (הה' פט טו) ובአמרו היהים ר"ל פי' מהל  
להס : (יז) וזהיא התכוונה לפתחה לה ידו לטעי :  
(יח) למעלה (יח' כט, יכ, ה) : (יט) ורעתה קרטציין  
כי בהרין נא אליו סדרו נך לך מהריך כלבב קתמי  
במקוםו : (כ) כי כו' דבר סכנות כסות לעוזה מלחתה  
להזורים את הכנעני, אלהוק לנו אלהו הות : (כח) שיטאל  
ג"כ הות בעין המלחמה (זופ' ו' לז') אה"כ סכלתין  
בדבר הסס, כי כו' היה מדבר עמו ולז' בטנס :  
(ככ) עוד עזעס אחר לסחלו הות, האם היה בזועה לך  
כיה מיליך להות : (כג) כי הצעועה פיה בלבוי חנחי,  
מי' בגוף, תלש חמישים צו, "ומעי תמלחו" (ח' כה, ה' כ)  
ומפני טסת צז" (זיל' ס, יד) חומל על סכטן, ונפ' סקמיטים  
ב' כה) "צמץחים", וללבג' בתרב' למך זה לפ' בהגדע ישיב  
ובכל נקרתו פוליכיס כסניטיס מפיס כלובינו, כהמלו  
והם (ח' כה' ג' יי' ה') פי' "מעי" סתום נ"כ מלזון תנוטה,  
ות' : [ו] רשי' זיל ופלד'ק ולע'ס ולז' ד' פי', סהגן חבסה  
ב' פ' גג, עקלים מהמא ה' פ' כה, וכן כן דעת פלאכ'ג',  
הס מבסה לסקנ'ה נדקה ומסד, וכן כו' כוכב נטה' (ז' ב'  
, וכן מיתיבנ'ה כלכתי ה' ז' ה' ל' הוקאנ'ה, ונג'ו בכ' ה'ו,  
ז' ד' חבסה לקב'ס, וטמוקויג' פי', ויחבבנה לו לדקה, ח' כ' ל'ס  
ב' ז' וט' ז' כה' ויחבבנה, יט'ג' נמה סהמלו' נמלת  
ד'ק וטמפסט, ובכיהול כה' מלכ'יס טל סתו'ס בכנ'ל נ'כ  
לפ'ס מן הבורס, וכוגנת נ'ס סהמלו' מפה'ת כתינ'ה  
טווית פלין, וכן יהמל כ'ג' טל סהמלו' מפה'ת חמפסט,  
טפ'ס נמקותה בז' נדקה' : [ט] והרטביין זיל  
ד'יס סכני' ביא' האיך מילוד כבדי' וייח' מהן, ובכ'ית  
נתבן

יְהוָה יְרֹעָה : וַיֹּאמֶן בִּתְהָאָה  
וַיַּחֲשַׁבְתָּה לוֹ צְדָקָה : שְׁיָה וַיֹּאמֶר  
אֵלָיו אָבִי יְהוָה אֲשֶׁר הַוֹצָאָתָּי  
מִאֹרֶב שְׂעִירִים לְתַלְתָּה אֶת-הָאָרֶץ  
הַזֹּאת לְרִשְׁתָה : ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים

אנו עוזר

בעבור היותו קרוב (<sup>ט</sup>) (<sup>ה</sup>) : ר' צדקה . כתו  
וצדקה תהיה לנו (דברי ו כה) (<sup>ט</sup>) (<sup>ו</sup>) וצדק  
ומשפט אחיהם (<sup>ט</sup>) (<sup>ו</sup>) רק בדברי קדמונינו זל  
דרך צדקה אחרת (<sup>ט</sup>) (<sup>ה</sup>) ז אשר הוצאה יך  
פאוור כshedim . לעז כי בזרשת לך לך נאטרת  
שבם כאשר פירשתיו (<sup>ט</sup>) (<sup>ט</sup>) ולא נאטר  
בהרן (<sup>ט</sup>) (<sup>ו</sup>) ואברם האמין בשם , כי בנו יירשו ,  
על ירושת הארץ בקש אות (<sup>ט</sup>) כאשר עשה  
גדעון (<sup>ט</sup>) ועוד כי טעם שביעת השם (<sup>ט</sup>) שיהיה  
הדבר بلا תנאי (<sup>ט</sup>) כי כלל כל נבואותם

החולץ טהור לו הות ווחמל לו כמו הדרע:  
**קרני אוד**  
לו הפסכל טפיה במו דאבק כבניהם אל חניכת, וכמו קלה  
הוito הלייעול, כדרך המלחים וככליים טמכיים בס' מהרתויבם  
גסמן חכה אמרה ליטובט, ופלעה ליטוסף, ואלייעול לבון עכלי,  
הו, ופטעם קrho הותו כבש אחד, ופטעם כבניהם הדרעם כבנות,  
ורינפ"ז פ", בן עכלי הליישר, ובן סנן הוה ס' דאבק,  
של טס עיל דמתק, ואליישוד זקן בית חניכת שפקיד סנן  
רו, לכיות טמוניה ומכניש, וע"ז קrho משק ניתן, אז  
ושאל פין ייסק כל מתי" (לטוט מה ט) ושיין טרבי  
לאנן, ברכ"ב נכו" ונכונות בס' : [ה] זהה"ק פ",  
כל האבל בתוך נגרוף נקלות מעתיך, וכן ונטנו"י מפיך (יבע"ז  
מתת יט), וכן פ"י ברכ"ב, מפה" וזו סולל חניכת טפניהם  
האריה והבל וסכך וסדקיות, ונכו קרייתם מעתיך כל דין  
בבניהם, מפני סדרים בין כפולים ומושגים, וכן סדריהם כיה  
בשתי עדונות, וכן יהמל "ותולתך בתוך מתי" (טה' ט, ט)  
כolumbia חайл בתוך נכו, ולפי סולב עקל המעים, כי פום שי  
כונו על פרקון יפל בחר פמשיס, כהלו נעצרו וגבתוי, ומה של  
אנכפניות לכתן קrho לכתן מעתיך, וכן חריגות "ונטנו" (לטוט  
צחות כאותן טרחלון האשה ככלו כבישול, והוא כלב וככנה  
ותולתך בתוך מתי", סולרין בו בתוך נכו, ולכ"ט ויליעית  
ונמס בס' כתנופה וטמיינס חמיזית לעכל שאוון ולזרות כת  
חניכת לוכות, וכן דעת חונקלם, וכן פ"י כתולה בחלק  
בכמכו"ן וסגול על כתולה, וכלה"ז, וככלה בול, ודעתם ב-  
קמת ה) ויחבב לו לדקה, היה בעניהם דיקוכ"ז תבכה לירכט  
זאת, ויחבב, ויחבב לו, לה כתיב, היה ויחבב, חניכת  
זבב לו לעצמו טהין רקכ"ז נתן לו נזבב זבב היה לדקה  
נדקה וכן פכאי קודס קידיש : [ז] עיין נתה"ז זביהל עניין  
בדמות פהלו : [ח] זההבדל בין לדקה לדקה, לדקה מעבה  
בגדירות, אף אם (ה) ייחיינו האבפת מירב גמור, ולדק כ-  
בן יהazz ה"ה זל (רכ"ב, כד יג). ועל דעת המסתיקים כי  
רבבג פליז כה פיעס : [ז.] ושד"ל פ"י האבל כוונתך מהול

בוקורי רשי' : טו) כ"ל פ"ז' י' ב"ג קטו ה' נלהים (ב' ה' סיסיקתנו לנתי פ' מג. טז) תנטומת ה' תי' הוות', מנתומת ה' בועט'ס הוות' יה' ב"ל פמ"ז י' מה' עיז' פלה'ם פ' כת' וכפי' כנ"ה' ז' הוות' יה'.

לְהֹזֶה בְּמַה אָהָעַ בַּיִן אֲרֵשֶׁנָּה:  
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים קְתָה לֵי עֲגָלָה  
מִשְׁלָשֶׁת וְעַזְמִשֶּׁלֶשֶׁת וְאַל מִשֶּׁלֶשֶׁת  
וְתָרְוֵנוֹלָה: וַיֹּקַח תְּלֵוָה תְּפִלָּה  
וַיַּבְתֵּר אֶתְם פְּתֻנוֹת נִתְנוּ אֲשֶׁ-

אנו עוזרא

על התנאי (ז) [יא] ורנה לא חטא אברם בעבור  
שבקש לברוחו אותו ברית (ט): ט עז משולשת,  
יא נ עזים (ט) זיב וחויר בעיני בת שלש  
שנים (ט) זיכר : ואיל . הוא הכבש הנדול (ט) זיד :  
ונזול . בן יונת (ט) טו כי מלאה לבדם הנזרים  
בבחטה (ט) ובעוף (ט) העוזות ובכラン (ט) :  
ויבתר . התכם והפרידם (ט) , וכמוון על הרי

יש וצער מטה יחיד יט) ואיל משולש. חסן גוזל. טול ובן יונכ כא): (ו) ניבתול ארבע. קלhn

פרק א'

בדין המלתי לך נאות מבס ואבויו הילך כינן :  
[יא] ובן פ"י סראט"ז ז"ל, כיון הכרס בידע ידיעת הוצאות  
בישראל ולו גלויות חתמו, והוא קיים בכך לגיט הדרישות  
מבס, והוא כמו יעצו הצענויות חוכמה, ויקיים בכך לגיט הדריש  
ונבו, ומכך כנוו וגנו, ובקב"ה כלה עמו כרית בירבנה על כל  
פניהם : [יב] וזה האמת"ז ז"ל "פליך ר' הילרכס כת בלא  
בניש, אבל הוקלט הילך בלא, וכן סדרה כי כת בלא לו  
תקלה עגלה כמו שבניו וכו", וזההש על הראכ"ז ז"ל, אבל  
סח' ז"ל נה פ"י על "עגלה", וטהילת מעו איזולחת, ופיילס,  
ודעתו על "עגלה" עוד לו נילה לו, ומלהן ידענו לך דמתו  
על "עגלה" וגס מה בלא פילס, להו דבר סוח, והו הומל  
דעתו על "עגלה" ג"כ כדרעת זו ז"ל וכדעת הילרכס וכדרכיו  
הילד"ק, כי כת בלא לו תקליה עגלה, ג"כ ליהות מן הספק  
שתחיל לפרס מעו איזולחת, והנה נכ"י בנוסח כת"ג "עגלה  
חלחה", וכן כדפוס ווין תל"ט, ובפ"י אונלה תלחה :

" פ"י לר"ז ז"ל (פסחים כת ה' בנת יה ה') בלאי לבן בפה  
איזולחת, מפני שבנהההה כרתוותה היה עדין בכתה . וכודל  
ריהeson ומי היה בריח, (וכעילוגין סג ה', סנהדר' סה ב')  
פילס ז"ל עגלה תלחה, גדול כללו סגי' לבלאה ציוו ונגמרה  
בדילתו, דהיינו באהו ומועלו למייל, כי לה סוח פומר בשייר  
טעס בלאו, ופיין הווע' גיטין ט ה' ל"ה "עגלה חלה" פ"י  
בריח ועוב, ויביג על סמפליך בלאי לבן, ועל האפרה  
בגדל בלאים עי"ט, ונראה בסנוסח סינוכה כת"ג "חלחה"  
וכן נראה מסלמג"ז ומכלד"ק סכינויו כת' בכנ סוכ' :

בנוסח כת פניהם : [יג] והרד"ק בבלאי בלאם "בלאי" פ"י  
כת נ' פניהם הוא בלאיות לבטן" וסתור דורי עטמו בכתם  
בלאי, עגלה" (סכמה דמעלה יכל חול כי) ואלייה פ"י בלא  
סוכ' מכל מין וחיל הילך, וטעס איזולחת בס' בלאי  
מיעיס, עגלה, עז, וחיל :

[יד] וההבדל בין היל נכס פ"י ז"ל (פרק ה' ג') כבביס  
כני בנה, וחיליס כני בנים, כן י"ג מודע  
חיש כל לו דהיל ולו נכס וקרע ר' טרפון "פלנס" :

שיבור ותיריבת נחשון ביחס למסibilities קחים :

בג' (ט) בד' (ט)

אונקלום

אָבָע אֲרִי אַרְתָּבָה :  
וְנִאמֶר לְהֵקֶרֶב בְּקָדְמֵי  
עֲגַלְיוֹן תְּלַחְתָּא וְעַזְיוֹן תְּלַחְתָּא  
וְדָכְרַיוֹן תְּלַחְתָּא וְשְׁפְנִינָא  
וּבְרִיזָנָה : וְקֶרֶב בְּקָדְמוֹנֵי  
יְתָכֵל אַלְיוֹן וְפֶלִינָג יְתָהּוֹן

97

זכות ולדקה על האמור סהמאין גו.  
די' כמיה הדר ע"ה טהור לו חותם חמל  
לפניו קוליעני בחרוז זכות יתקיימו בבל  
חמל לו רקכ"ה זכות רקלזנות יי':  
(ט) עגלה משלשת. ג' עגלויס רמו לנו  
פריס פל יוס ככפוליס ופל הטעם דבר כל  
נצח ועגלה ערופה יח): ועו משלשת. רמו  
למעיל לנענצה צפניש וטעילי מוספין כל מושע  
ודחי וחקס תלוי וככזה כל חטף יheid יי': ותור

יהל אוד

(ג) ענלה עז ומיל : (לה) הר ובן יונה : (לכ) וهم הנדרטיס ואינס דרביס ויס ביגירס שתוף בטבע, והנקה מהם ליה חזק לוכר להרי מות בעלה ומין המינים ההללה יהו לורשו ליטרייכ : (לד) הענלה

**בְּתַרְוֹ לִקְרָאת רַעֲהֹן אֶת־הַצְפֵּר  
לֹא בַּתְּרָ : יְאָנֵר דְּעֵיט עַל—**

רשי

כל חד לד', חלקיים ולח'ן סמקלה יהא מיידי  
פצטו לפי קשי' כולת בלאית עמו לסבול  
הצטחנו להוציא לבניו את מהרן כדרכיהם בז'יס  
סכו'ם כלה' ט', אה' ח'לט בלאית לא'ם  
ווגו' ודרך כוותי בלאית לחלק באהמה ולעבורה  
בין בתלים כמה' סנהמל להן יב') הטעובלים  
בין בתלי השנאל אה' כהן תנול עזן ולפ'ו  
ה'ץ אה' עבד בין הנזירים כמה' קלווח' צל-  
סכינס סכו'ם אה' : זאת האפ'ול לא בתר .  
לפי סנהמות עוזדי כוכבאים נמצאו לפ'יס  
יחיליס ובעיליס סנהמל יב') סבבוני פלייס  
ג'ל הקלניים מלך פלמ' ותומל בה) ואלפ'יר  
סנהמל יט') יונתי בחגוי ססלע לפ'יך בת'ר  
יס' וגולcis אה' האפ'ול נ' בת'ר רמז'  
סכו'ם עזק על כס סכו'ם עט' וסוחט אה'

יהל אור

והעו והויל : (לד) ופי' סס ה"מ ז"ל "קרי נדור" וכוכתו  
מנדים ומפורטים : (לה) בן היל לרכס לנזר בון  
הכתריס בכריית ברית : (לו) בברית קרווי כתר, ובמלך  
עניניות קרווי נתה, "ונתת הותך" (ויקרא ה, א), בס מלת  
"כריית" כמו הפוך "כתר" לדעת ר' יוסף זעיר בעל  
רב פעוליס : (לו) כמו חיש מהמה, וגאות תואר לחיש  
בל רביע : (לה) חובה האה לה הותה כנפיכם (יהו'  
ה זט) : (לט) וגם נדרים סווים ודומים טליין בהב  
רזה חייס : (מ) שעורו בתרו בל כל חייס נתן לקרבת  
רעכו, כי בסנהמָה תקרוב לים. כמו סכתוב "סנעה  
סנעה חייס ואשתו" (למעלה ז ב) : (מג) בוננהו להמר  
כי מלת חייס עס הכלר, טהס לה בן לא ביה הומר  
חיים בנהמָה כמייס בגדס כי סגייס המההדים והנהמָה,  
 וכי לא לאנות בנהמָה, אס לא סמלת חייס עס הכלר  
(מג) כי בס כס כי סחוועין לקרבן, האל לא בתיר  
חותמס, כי בככל עופּה הקרב נהור "לא ינדייל" : (מן) בן  
פי' ה"מ ז"ל (למעלה ז יד) ע"פ "כל גפוד כל כנף"  
גפוד בס כל לאחר יס לא כנף" וכן פי' כס "יסוד  
מוריה" (בער ז) "והת הגפוד לה כתיר כולל תורה ונוזל" :  
(מד) והוא בס כלל לכול טופּה כלורס, ולאן כתוב "וישב  
חותמס" בלאון רביס : (מה) עיין רב"י ורל"ק בס,  
ואמכהר רב"ז וכי דמת גנטוניאס, כי עיט נהור בס

פעלה טו) : [יט] וכן פ"ג הילג"ג "כלו נזק פסום בט  
והזקה כמו ובה פגין גלבונט שמל נכרוניס וכילישות" :  
ו"ז ופיילובו כי פג'זוס וככמזה בז'ס מה נזק חמלס,  
נו כתוב "ח'יט ולחתו" : [בא] ובעל חילך כתב, כי  
יעופו ויכוחו מתחמת פסמייס רגע ימוץ ויליחו נקלת נזק  
פ"ג

אבן עזר

בתגר (ש"ה ב יז) (ט), בין בתוריו (ירמי' לד ייח) (טז) : ווַיְצִן אִישׁ בָּתָרוֹ . (ט) דע כי טלה איש כטו בעל, ובן "איש מלחתה" (שפתות צו כ) "והאיש נבריאל" (דניאל ט כא) (ויז), וPsi" בעל כמו עצם הדבר, ובן איש בליעל (ט"ב, ב, א), סטוק (ט) נס בן בחיות (טג) זביריעות (ט) "אֲשֶׁר אֵל אֶחָותָה" (שמות כו כ) (ויח) נתן בתגר כל איש לקראת רעהו (ט) [ויט] כי הבהיר מה והאדם שניים המה (טט) (ככ) : האפשר לא בתגר. התור והגנוול (טט) כי אפשר שם כלל (טט) : היא העית. עוף (טז) (ככא), ובן "העית צבוע נחלתי" (ירמי' יב ט) (טט) : על הפנינים. על

לרכיס וגוי וומר כי) כחיל חסיל לרוח בועל הקלניס מלך פלט וומר בה) והלפיד הטעיר מלך יון. ויסחל נמסלו לבני יונה סג'ומל כי) יונתי במנוי סמלט לפיך בתה הנטמות למו על עובדי כוכביס שיקיו כליס וכוכביס וחת הולפל נא בתה רמז שיקיו יסחל קיימין לטולס כי): (יח) העית. כו� טופ על כס קוווח טע וטוקח חל

קרכני אור

[א] זכתב פלטג', כי כן כי דין כוותי נליות סגי' חולקיס דבר הודה למכהים ומי' פוגדים כי החקיקת שום לא יכולות פל ספס בנו כמו נוף מהל להזוק איהנה להצל צויניס, ומפני עיקרים (מהמל ד, פדק מה) מטה זמאנל סגי' כוותים כפ"ה לבניש ופוגדים בין שבתאים, ליהוט כי בנו סבי כתלאים כהס כי' נוף מהל כגען חיים בסוג נריזתו כי, וויש כל מלך ממס מרניש כלען חכינו עד בכלהב כי' מניע חולוי הוא נוק נתלק היחד, סיס חכינו מרניש נחולי הוא כזוק הכהן, ולה יפליד בין שני הלו החקיקת לך דמותן, וכן בני קהניש כוותי כתלאי יסוי' כנוף מהל כסירותם כתניש לאם יפליד צויניס רק במות, עי"ז טמנאל גהרכה מד"ז, יולדת רצ"י (ילמי' לד ייח) כי פונכיס בין שנזריס להסנות טמי' ציענול על דנרי הכהנית יכלת ויהכל כגען מיש הכהן משל כלתו לבניש, ומפני (למטה פ"ז טפלת ז):

[ז] ובדרז'יל כוונתל הצעס, "הייס" היל כמליהן גכלייהן בסתר  
היל פמקהן, ואותו גכלייהן", ועל מה צנומל  
ביחוקהן (ט' ג) "ויקלח היל כהילס הילכט פנדיס" הילכו (יומל  
צ'ז' ה) היל לוחב' הילמלהן לאן ז' נטענו גמליס מיזו טל  
ביחוכ' ליזו טל גכלייהן וכו' וגמאל דס דס "הילס" טל גכלייהן;  
[ח] דיל' בושרב גומלאן בלחצין צ'ז' קוץ יונצ'ר צען צונט

אקורד רשמי : כב) ירמיה נט' יט. כג) ה' ככ יג. כד) דניאל ח' כ. כה) צס ח ככ. כו) צס' ז כ יג. כז) פין' טכני' פון '

**הַפְנִירִים נִשְׁבָּא תְּמֻמָּם אֶבְרָם: יְבוֹנִיה  
הַשְּׁמֵשׁ לְבָא וְתַרְדֵּמָה נִפְלָה  
עַל־אֶבְרָם וְהַגָּה אִמָּה הַשְׁכָּה  
נִדְלָה נִפְלָת עַלְיוֹן: ג וַיֹּאמֶר  
אֶבְרָם יְדֻעַתְּךָ כִּינְרָה יְהוָה**

אנו עוזרא

הנפota (ט) (ככ) : נישב . בדנסון הש"ז תחת  
הנו"ז חסובלע (ט) כמו ירש זיטלה מהפנרים (ט)  
ובן ישב רוחו (תא) קפ"ז י"ח) (ט) או השיב  
הפנרים להבריה העית (ט) (בג) : יב ויהי המשמש  
לבוד , זה לנו לאות כי ניקח לו את כל אלה  
ביום אחר שהקיע מתחזה הנבואה (ט) (בד) :  
יג כי נר יהיה ורעד . נקרא בלשון הקדש  
האיש שיש לו משפחה בסעיף שהוא דבק  
בבשר (ט) על בן נקרא אורה (ט) כי טעמו

פנול כמו בפט) פגול כו"ה לטען פג'ר): וישב. לטען נקייה והפרחה כמו לו ישב רוחו  
למו טיכת דוד בן ישי לכלותם וחין מניות חוטו מן הרים עד ציון מלך שמי' לא):  
(יב) והנה איתה השבה גדולה וגוו'. למו לגרות וחסך של גליות לב): (יג) בירנבר  
יהיה זרעך. מכך עליך עד טינלו יסלהן מלרייס ד' מהות טנקה כילד ילאק בנן טקיס

קרני אור

מבחן ועופף : [כב] עיין בדף יתר סימן ; מה שמנינו פה  
זיל נכס הגרון (רכ"ג). כי אם בנתה הולכת חכיתו או  
כענלה ובפעז וכיהיל ובחתם קלפור (לו מילאנו כן כמקה), רק  
ויהת הקלפור לנו כתלה, וממלות נפוח בכל כתול וכגון  
במיהיס הנקרא לאחות כי יפה מה שדרר היו, ומול זה  
ההמין זו הולכת, כי לו זלי זה כמה כי מהלמיין ביעצה  
בקב"ה. מה שדרר לו זלי וכו' הולניות (זום דוגט כן לכתלה)  
האמל טלית האן מען בנטמיס סיב חזות בדולח, וזהו הומל  
בדלק הנגן לדזוף הולך קדמוני זל, וכס הולמו וזה  
מלפתה, כי מזוועה מוקס ריה ריה על פרקיות במתויס"  
מכיל ופיין בכרכש חמד מתברק חמוץית מכתב ויז' שכתוב  
פ"ז וו"ל וכל בקהל יתומות מה פיין נרתת נין בכתליות  
לפרקיות במתויס פלוי ביטש בכתלה נכס רק על המיהים (עת  
גהולות מלכים, וזה כי יתי' המתויס, נס שחלהתי היה פי'  
בבוני לחם בקיליס נמלרכיס וחנדות היה אזנו קדמוני זל,  
הזה לפי דעת ברהכ"ע הנגן כלך בעקבות נומר כי  
שהות פיה, כי פרחים כי היה הפגלים וחין מסיב עכ"ל,  
פי"ז מה בשייר ליבג דכני כת' זל פי"ז, ועיין בגד נעל מה  
בכינוך ג"כ ליבג לנרי כת' זל פי"ז, ועיין "יכל חול" מה  
צרכיה דעת רפ"ז זל לפי ני' הס"ה, ולפי ני' בלאו  
ברב"ז "על הפגלים על הכתליות", וכן פ"ז הרכמן. צידל  
בעיט על הפגלים להולם וחוטס מגנאג השופות ויבג חזות.  
וכן פי' ברהכ"ג הם הפגלים הכתליות צודל תחלפ' האבל נכס  
ישלים כריתת בכלית : [כג] הבתוב פוליע טואל לב הולכת  
בלכבוד אפקוס ביזוקו על כך נה פיהם פלוסים לנוצע נכס :  
[כח] כי לאطن בקילו מתכלהתו לכחות כליות פמו כבקין ודעת

מוכרו י.ג' : כח) צ'ה צו יט בפ') ויכלה ט ז. ז') מפ' קמ' יט. לב') פין פכ'ז צו יט. לב') פין ניל פמ'ז נט.

מזכיר יג': כח) צ'ה צו יט (כט) וילרג' ט ז. ז') מפ' קמ' יט. לא) פין פכ'ז צו יט. לב) פין נ'ל פמ'ז נ'ג.

אונקלום

על פְגַלְיאָה וְאַפְרָחָ יִתְהֹזֵן  
אֶבְרָם : יְיָ נָחָתָה שְׁמַשָּׂא  
לְמַיְעֵל וְשָׁנָרָא נָפְלָתָ  
עַל אֶבְרָם וּרְאָ אִימָה  
קָבֵל סְפִי נָפְלָתָ עַלְוָתִי :  
יְיָ וְאָמַר לְאֶבְרָם מִפְעָ  
תְפָעָ אָרֵי בְּרִין יְהֹזֵן

– ४ –

הכבדות לטעות עלי הוכל כמו כה) ותעט  
אל כסלו : על הפנרים . על הבתלים  
(ס"ה הפנרים מתלבגים פגיעה לכך מזור  
בכולגלו לתרנס היו בכלו ויבב פלגי  
נתחלה לבס תיבת פגיעה לפלאי ותרגומו  
הפנרים פלאי וכל התרנס כן צועש  
לפי זהין לסייע בתלים לפנרים שבתלים  
תלבגומו פלאי ובנרים תלבגומו פגיעה לסון  
פנול כמו בט) פנול כויה לטון פג) : וישב .  
רמז סייח דוד בן ישי לכלותם וזהן מניטים  
(יב) והנה אימה השבה נדולה ונוי . רמז  
יהיה זרעך . מטנוול יחק עד טינחו ישלחן

יְהוָה אֶוד

כל היות שלורשות וחוממות כהוק: (מו) והם הפנריים הסלמיים, וכן דעת קרדיך, כי לא יאמר על הנטיריס הילך על הפנרים והם סלמיים בסיס הילך וכגוזל, כי הילך יאמר פנמר, נוף הוא גויה, מילך על הסלס, כמו "פנמר מודס" (ישעיה יד יט) "פנרים מתייס" (סב לו לו) "נווית טחולו" (ס"ה לה יב) וכן ת"ה "על פגנליה" וכן דעת רשי זיל לפי ני' הס"ה ועיין ז"ד "קרני חור": (מו) בז' טרסו "נסכ" : (מה) פי' הוּא גרוּם וצלוּם העיט מהפנרים, כי הילם היה מנכז חותם ומפריקס מעלייכס, ומלהת "חותם" תצביע היל העיט, כי רכיס פי', ויהיא פי' וירד העיט ע"ז המין: (מט) מלישון נציצה ולפלחה: (ג) אברם הניצב על הפנרים ע"ז נענווע, עס הייז דכבר המנייע הות קחויר להניריהם העיט מלזווּן עלייכס, ע"כ "חותם" מורה על הפנרים, ולס רכיס, והזיל חותם נלילד העיט עלייכס, וכן פי' דעת זקניש מבצעי התופפות "חנרס היה מניף כסודרו סלה יסלווע בלס העיט עד הערכ": (נה) כי בעבור סכתוב "ויהי השמץ לנוּן ותרדמא נפלה על חנרס", נס כתוב מקודס זה "זילך חותנו החזקה", ויוחמר הבט נל האמיימל ומספר להוכניש", סעה בעת ההוכניש נרחים, פנה זה רחיה פניה במחזה צמלוס, ולקה לו הות כל היל ניזס רמהרת לחך שרגנן וכן פי' קרדיך:

(ננ) וכן פ"י ה"מ ז"ל (למעל ס' ה') כפ', וכלzeit  
הזהה, כי בעבור נסחנות היהים לעז ההזהה  
על כן נסחנו צו, כמו שית וויב וסעיף וכל זה מיר

אונקלוס

**אָתָּה תְּהִנֵּן אֶל־עֲבָדָיו כַּא־אֲתָּה  
אָתָּה תְּהִנֵּן אֶל־עֲבָדָיו כַּא־אֲתָּה**

בשדי

בנֶט כְּנוֹלֵד יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב כְּסִילֵד לְמַלְלִיס  
הַמֶּלֶךְ יָנִי סָנִי מְגֻוָּרִי סָלְקִיס וּמְלָתָה סָנָה  
סָרְבִּי קְזָז וּבְמַלְלִיס סָיוּ מְחַטִּיס וּשְׁאֵל כְּמַנְיָן  
לְדַיּוֹ סָרִי טָהָרָה סָנָה לְבָ). וּחַת בְּמַלְלִיס סָיוּ  
הַלְּבָנָן מְחוֹת סָרִי קַסְתָּה מְזֻולָּה מַלְלִיכָּה  
קִיסְתָּה לְהָרָה וּמְטוֹבָה סָנוֹתָיו סָלָק קַסְתָּה וּסָלָק עַמְלָכָה  
חַיּוֹן חַטָּה מְוֹלָה הַלְּחָה סָלָק מְחוֹת וּחַמְטִיכָּה  
תַּחַל לִידָה עַמְלָס וּקְתִּי עַמְלָס הַמֶּלֶךְ לִידָה  
יִסְתַּחַר הַלְּחָה לְהָס מְצֻנוֹלֵד יַלְחָק לְדָ) וַיַּגְּרַל הַבְּלָבָס  
סָלָס לְזָ). לְגֹול בְּחָלָז בְּחָנוֹ: (יַד) וּנְמַם אֶת הַגּוֹי  
בְּנֶל בְּקָעְבָּדוֹ הַתְּקַלְּבָה: דָן אֶנְבָּי. בְּנֶעֱלָה

יהל אור

בְּלֹא כֵּה מִמְדִינָה חֲמֻרָת לְכֹהן, לְפִיכְךָ נִקְרָה חֲזָרָה, ע"ז  
הַתְּחִלָּת הַתְּגִנּוֹת וְגַדּוֹלָה, שַׁתְּחִלָּת גַּמְיָחָתוֹ כִּי כֹהן לְהָ  
כִּמְדִינָה אֲמָלָת, וְעַס זֶה כֵּן חָוָמָה יְדוֹעָה מְגֻנָּה וּמְשֻׂרָּה  
כְּגַנוֹד לְפָס נֶר : (נֶד) וּפְיָי' הַח' וְלַסס וּמְעַס חֲזָרָה  
כְּהָלוּכָל עַנְפִיס רַבִּים, וּכְמוֹהוּ מַי טִיס לְוַיְמַפְהָה רַבָּה,  
וּבְפָךְ זֶה הַנֶּר, כִּי סָוִה כְּמוֹ גְּרָגִיר נִכְרָת מִהָעָז" :  
(נֶה) פְּרִי קָטָן, וַיַּתְּכַן סָבָס בְּזִוְתִיס שְׁמַנְיָהִים בְּרָלוֹת  
הַחְילָן צִוְיִיכְזוּ, "אֲנִיס סָלָה גְּרָגִירִים בְּרָלוֹת אַמְוִיל"  
(יְשֻׁעָיוֹן ו) : (נֶו) בַּי יְסַת לְהַתְּבּוֹן מִזְהָב עִקְרִים גְּדוֹלִים  
מְלָבְונָנוּ : (נֶו) (וּבְשִׁבְרוֹת יְכָת) "וּמוֹצָב נְנִי יְסָרָהָל הַבָּר  
יְשַׁבּוּ בְּמַלְאָרִים סָלָהָבָה וְהַרְכָּעָה מְחוֹת טָנָה", כּוֹסִיף  
סָלָהָבָה עַל הַמְוּר פָה, לְפִי סְכָלָל צָבָס יְמִי גְּרוֹתָו בְּלָ  
חַבְרָהָס צְהָרָן לְה, וַתְּחִלָת יְמִי גְּרוֹתָו מִיּוֹס גַּמְתָו  
מְלָהָר כְּסָדִים, וּמְעַת גַּמְתָו מְסָס עַד סְכוֹלָד יְלָהָק סָלָהָבָה  
בָּנָה, וּמְסְנוֹלָד יְלָהָק עַד סְיוֹמָה יְסָרָהָל מְמָלָרִים ת' פָּנָה :  
(נֶה) פְּיָי' צָבָה מְוֹסָבָה עַל הַגְּזִירָה, שְׁהָסָה חָמָר לְמַחְכָּרָה  
בְּנָהָבָה סְנִי כְּנִירָות לְוַעֲךְ מַיְלָהָק, וְכְגִוְרָה כִּיְה מְלָיָה :

מקורי רשי ; לא) סלע פ"ג פלגי פ' מה וטין כיל פמ"ד י"ז . לד) למטה כו' ול' . לה) ז"א ונילוק , גול גולו  
סגולק (נטען בז' ז. לו) חכ' קב' כב' . לו) (הנחה זו ג. לח) כיל פמ"ד י"ט .

אבן עזרא

באוורה רענן (תה' לו' לה') (ט) (כח), וטעם  
עד כטו הגרניר (ט) שנברחת מן הטעיף (כט)  
ויש חסרי לב שזה הטעם רחוק בעיניהם, ואלו  
היו יודעים טעם כל אותן יצורתו אז יכירנו  
האמת (ט) (כט) : ארבע מאות שנה, (ט) (כח),  
עד סוף זה הקץ מהיום (ט) (כט) : ויד אשר

וְעַמְנִים כָל מֵסֶה זְרִיחַ כְּצִילָהוּ יִסְלֹחַג מִמְלָאִי  
זְוַחֲתָה לְכִידָה לְסֻולִיהָ מִכֶּסֶת כָל הַצְנִים צְחִי כָּבֵד  
מִזְבֵּחַ: בָּאָרִין לֹא לְהַם. וְלֹא כְּחַמֵּל בְּחַלְצָן מִ  
זְנוּבֵי לְהָ) וַיַּגְלֵל יְלָחֵק בְּגַנְלָל לְהָ). וַיַּעֲקֹב גָּל בְּחַלְצָן  
וְגַס לְלַבְזָת בְּחַלְבָּנָן גַּלְיוֹת לְהָ) צְחָף קָס כָּבֵד

קָרְנוֹן אָוֶר

תלמה, ספיל עליו היומם שסצ'אל מפקיל חכלי בינה (לו"ה):  
[כה] ומנחמו ז"ל פ" (מחניכת מנתה בס"ה הורת) "כלונת  
רענן מתחלמת ומתחלאה כלול בגבורה, ותולמת מהונת  
כפי הדר לאגבי גלטיים פמ"ז, וכן פ"ר כט"ז ז"ל בס נתמ"ז  
ב במס מנתה, וכן תיוכ"ע "כלון יין", כי כן כו"ה במלומית  
"וינת" בעיקל כוונתו מעתה שבסטרס נגרן, ומסוכנותו  
... כפעיכות זאת כו"ה כיו"ש אל טן בגדיל כמקום מעתה  
וטהלו, וזה הוגה כזאותות זל כמקום התר, וככלו ז"ל (כ"ז  
מכ' ה) "יין כהנמיה ויזויה בטעיה", פ"י משל כו"ה  
כלומר פזורה למטה והגבל לאعلا : [כו] הרשות יכול כי  
בם יונך האחתו על האזילה, והו מובלן מן פס "כל" באנחותו  
על הגלירך והטלטול שיתנויל סדרך מקומות למקום גלוי  
נדחל כמקום החל : [כו] בס' "לחות" בילך ס"ה ז"ל, טעם  
כל פחוות, נקודתן ואלותן, וכחכ, כי חות נימל יתכן  
לכיזתו מלבד פבלים, ובילוס הכלב, וקרוב מגנות, "ויגמול  
בקליס" (כמ"ז ז' כנ) (פ"י) בפוא הצלמות ובכזול בפל) וארתו  
קלוכס מילות פכ"ת (פ"י) בס' פ"ג כgross מסלבה  
דלאס, ופתחה מיל הצמחי קרוינה לנוורת פכ"ת ב) וכגלו  
בשלט פכ"ת (דרכ' כו"ז), ופס, חות ריש טעם במו כמצבה  
בלזון ז' כהילו יברית (פ"י) כהלו יכלה כרי"ב מן פאנטה,  
בענול בפוא כבל ז' מהוד טל בלזון, וזה כו"ה תלזון ריב"ב  
ומופך אל תחן ז"י (מאלי ז', ח) בס' אולתו קלוכס מסטט  
ס"ה לוורת חות למד פניכת לרוחה כו"ה ר' ז' ולחכ הגנ-  
יונק ונמל מהפנק, וכן הנג נcurl ממעפהתו, וסנש בס' כ-  
טיזוק בועל פחוות, חומל דבר כל בכל, כי כל טעם ב-  
פצעטה מלכים ובמוחם לה קצלתיס מרבי, ולת למדתי מספר  
טפמייס להן דבר פזרכתי יותר נכוויס מקטעמייס זלי", ופיין כ"  
בכתב פט על ספ' כי נל ייחס זענך", כי בס' כו"ה מוש-  
דרכו, בז' אוינו תפיסה כלל : [כה] עיין זמות י"ג מ',  
ילאך, וולס כאנטיס בג' פנטזיות מספלס פיז טילו לה-  
כהבל כתוב "וינוחו עד חלן ווינכו בס", ואנרכס יבכ עס  
וזה זכ' הל מון, וכהבל נולד יתקח תמו צלטיס בג' מיזס צילו  
כתוב בכ' (כהנות וצדעות מהמל ח' פט), ופיין כלייתה דל"

וְאַחֲרֵיכֶם יֵצָא בְּרִכָּשׁ גָּדוֹל:  
טוֹאַפְתָּה תְּבֻוֹאָאָל אַבְתָּהִיךְ בְּשָׁלוֹם  
תִּקְבָּר בְּשִׁיבָה טָובָה: ט וְרוֹר  
רְבִיעֵי יְשֻׁבוּ הַבָּהָה כְּרִילָא שָׁלָם עָז

אנו שורא

יעבדו. שיהי להם עבדים (ב) (לו) : טן הבא אל אבותיך. בני על הטעיתך כדרך כל הארץ (ג) (לא) , וטעם בשלוטך, טהיר בכבידך ולא בטו ורעד (ה) : פָּנָז ודור רביעי. ריבוי הטערים השתבשו בפי דור (ט) ונהנה אורה הקדמוניים עשרה דורות (אבות ה ב) (ט) ונמצאו לאלף דור (דברי נ ט) ובאיוב ארבעה דורות (איוב טב טז) (ט) והגICON בעני כי פ"י דור במו יושב, טדור באלהי רשע (תה) פד יא (טט) ומדתו הקין שידורי אדם בהלהו, ויש ארוך ויש קצר (ט) (לב) , ודור רביעי אשר היה זרוע נ" (ט) וטעם על

לט כלית זו כדתינן לחת נך חת כלין  
וחצוב הולוטיו יבודה פלאן וחלון וכלה  
שלם עז האמור. לכיות מטהLEM מלון

כרני אור

הברך ה' מילוטין כו' פ'ין, וכתרנוגות ברכישות זרניות חריגתנו  
ומוזבג כו' יסלהל ה'אל י'בנו נאמנויות ובב' אל ה'כחות בלב' כ-  
בנה ות'ב' מלחמות בנה", וזה היה מ'ז' מלחמות בתקופה  
בניאת תלמי מצרים, כי ביהדות נ' י'בנו נאמנויות ה'ל' כ-  
בנה, וכתרנוגה לומות ממרוניות, ומוזבג כו' יסלהל וה'כחות ד'ז' כ-  
כ'לעת כ'ען.... ביהדות מלכים תלתים צהה, ות'ב' מלחמות מלחין  
בנה", ות'ב' מלחמות נמ'ב' נ' י'סף פלאוית בקדומות צהה,  
וכו' מלחמות בתקנות לכספנדרי, וכח' צד'ל, כי כ'כ' ככ'ינו  
ה'ז' כ'חלונות צהה' וזה ה'ל' תיקון מסגרת, וכ'רדי'ח פ'  
טבנול'ה ס'ל'ה' כ'ית'ה' ה'רכ'ע' מלחמות בנה' לדרך' ק'ב', וכ'כ'ל'מו  
ס'ז' מ'ז'ה' ממלח'ים, אה' ה'ל' יסלהל' ס'ס'יפ'ו' ל'ח'שו'ה' צ'ס',  
ול'כ' נ'ת'ל'ן' ג'ל'ו'ה' צ'ל'ב'יס' צ'ה' ה'מ'כ'ה' ג'ז'ה', כי אה'  
כ'ס'ב'ת' ח'ט'ה' ס'מ'ה'ז': [ב'ט'] ו'ל'פ'נ'י' ס'ל'מ'ב'ז' ז'ל', ד'יח'  
נו'כ'מ'ה' ה'ת'כ'ת' כ'פ'י' ס'מ' ז'ל', ז'ל' ס'ל'מ'ב'ז' ז'ל' ז'כ'י'ה' ה'א'ל'  
י'ז' ח'ט' כ'ג' נ'ל' י'ס'ה' ז'ל'ע' כ'ע'ב'ל'ו'ה' ו'ע'ז'י' עד' ק'ז' ה'ר'כ'ע'  
מלח'ו'ה' בנה', ו'ג'ס' י'ע'ב'ו'ה' מ'ז' ס'ז'ז' כ'ז'ז', פ'י' ב'ס'ע'כ'ו'ה' ס'ת'ה'יל'ה'  
מ'ז'ז'ז', כי כל' ס'ג'ר'ים' ה'מ'ז' ע'ג'ל'ז' ל'מ'ל'ci' ח'ר'ז', וכל' נ'ל' כ'ה'ר'ן'  
י'ס'ב'ז' כ'מו'ז'ל' כ'ה', כ'פ'י' ח'ק'י' מ'ד'ינ'ה' ו'מ'ד'ינ'ה', ו'ס'ח'י' ר'ו'ה'  
כ'ט' מלח'ו'ה' בנה' עד' ס'ז'ז' ז'ה' ק'ק'ז' מ'ז'ז' ס'נו'ל' י'ל'ה'ק', ו'ס'ז'ז' ב'ג'כ'ז'  
מלח'ו'ה' בנה' מ'ז'ז' ב'י'ס'ה' ז'ו' ו'ל'ע', ו'ע'ז' צ'ל'ב'יס' בנה' מ'ז'ז'ז':  
ס'ט'ב'ז'ז'ז' ו'ג'נ'ז'ז' צ'ל' ס'ג'ז'ז' ה'צ'ל' י'כ'ר'יח'ז'ז' ו'י'ה'ג'ס'ז'ז' ה'ו'ת'ס' ז'צ'כ'ל'ז'  
ו'ג'ז'ז'ז' כ'ס', ל'ה'ו'ז'ז' צ'ס' י'ע'כ'ז'ז' נ'ל'מ'ז'ז'ה', ו'ס'ע'פ'י'ז'ז' י'ט'ז'ז' ה'ו'ת'ז':  
ח'ל'ז'ז'ז' נ'צ'ע'ת' א'ז'כ'ל'ז'ז' ו'כ'ת'ז'ז' "ו'מ'ת' ח'ל'ת' כ'ה'כ'ז'" ו'ס'ס'ז'ז'ז'  
ה'כ'ז'ז'ז'ז', פ'ל' א'ג'פ'ז'ז' ז'ת'ג'ק'ז' ז'ה'י'ז'ז' ט'מ'ז'ז', ו'ס'ז'ז'ז'ז'  
ז'ז' ז'ל' נ'ת'ק'ז' ז'ה', ל'מ'ד'ק'ז' ז'פ'ז'ז' ז'ה'י'ז'ז' ט'מ'ז'ז', ו'ס'ר'ד'י'ז'ז' ט'ע'ז'ז' ע'ז'  
ז'ז'ז'ז' ז'ה' פ'ב'ז'ז'ז'ז', ו'ס'ז'ז'ז' ז'ה' ט'פ'ז'ז', כי כ'ג'ז'ז'ז' ה'ל' ה'כ'ז'ז'ז'ז', ה'ל'  
ז'ז' : [ל'ב'] ו'כ'א'ט'ז' ז'ב' מ'ל'ת' "ז'ו'ל'" כ'ו'ר'ז'ז'ז'ז'ז'ז'

וכו ועיין כמוהו בס' סכתנו ז"ה לר'ם נדבאי ר'ב' פ' מא) עי' נ' פל' א' יג. טב) נ' ז' ס' טג) נ' פ' פ' יג. יג.

## אונקלום

בְּהִזְוֹן בֵּין אָנָּא וּבְתַרְכָּה  
פְּקִזּוֹן בְּקִנְיָנָא סְגִינִּי: פְּ וְאַתְּ  
תַּיְעַזֵּל לֹותָה אֶבְחָתָה  
בְּשַׁלְמָם תַּהֲקִבָּר בְּסִיבָּה  
פְּנָא: טְ וְדָרָא רְכִיעָה  
יַתְּבִּזְבּוֹן חַכְמָא אַרְיִי לְאַשְׁלִים

בשדי

מכוֹת לֵט): כְּרָבּוֹשׁ גָּדוֹל. בַּמְּמוֹן גָּדוֹל כְּמוֹ  
שֶׁנְּחָי' ס) וַיַּגִּלֵּוּ הַתְּמִלְאִים : (טו) וְאַתָּה  
תָּבָא. וְלֹא תַּלְחַח כֹּל הַלְּבָב: אֲלֹ אַבּוֹתִיךְ.  
חַכְיוֹ טֻוְדָר כּוֹכְבִּים וְסֹוחֶם מַכְשָׁלָה שִׁינְחָה  
הַלְּיָוָן לְמַדְרָךְ שְׁעַטָּה תְּרֵמָה תְּצִוָּה סא):  
תַּקְבֵּר בְּשֵׁבָה טָוָבָה. בַּשְּׁלָו שִׁיעָטָה יַשְׁמַעְלָל  
תְּצִוָּה צִימָיו מב) וְלֹא יְהָ עַפְוָן לְתְּלִבּוֹת  
רַעַע צִימָיו וְלַפִּיכָּךְ מִת ס' צְנִים קָדוֹס  
זָמָנוֹ טג) וְצָו צִוָּס מַלְדָעָתוֹ: (טו) וְדֹור  
רַבְּיָעִי יִשְׁזֹבוּ הַנְּהָה. לְחוֹמָר שִׁיגְלָו לְמַלְאִים  
יַסְיוֹ שָׁס נ' לְוֹרּוֹת וְכָלְבִּיעָי יִשְׁוֹכוּ לְחוֹלָץ  
כְּזֹהַת לְפִי שְׁבָחָלָץ כְּנַעַן כִּיְהַ מַדְבָּל פָּמוֹ וְ  
כְּזֹהַת לְלַשָּׂה וְכֵן יַדְלֵעַקְבָּן לְמַלְאִים אַחֲ  
כֵּן חַלְלוֹן סד) מַבְּחָי כְּחַלָּץ כִּי : כִּי לָ

ישראל אור

(נט) פ"י צנוי יטראולן יכ"י להט עבדיס, וכן ה'יווכ"ע  
"דיפלטונן להוונ" כלל לanon עבדות טולינו קבוץ עס ביאית  
ספמואל מל העודד, ועיין קרני חור:

(ס) וכן פ"י הרליך "כ"י כן כו"ה דרכ' הלשון בכינוי  
המיוחה": (סה) פ"י בלט תריהינה ענייניך בכל  
כלויות בהלה האסר תקרינה לך ניך: (סב) עיין בפי  
כה' ז"ל (היוכ' מ"כ טז): (סג) הקרטונונים המלוו מסרף  
דולות מלחם עד כה, וכן עשרה דורות מלחם עד  
הבראשית: (סד) וברבבי על הרוב ע"ת נקבע דורות:  
(סה) זה חולב וכורק מתהלים, ונמלא רק פ"ח  
במקרה, ופי' סס ה' ז"ל, כמו לנוון נלסון הרטית,  
ובאלרטית טבקראט נטהולו "תחתווי הדור להיות ברוח"  
(דנילן ד ים): (סו) משך תקופה קי הדרס כהרצ'  
ויש הרכז ויט קדר כי באות כדורות lain מספרים צוה,  
ועיין בפי' ה' ז"ל (במות ה'ו) ובכיהורי סס: (סז) באו

**מקורי רשי** : לט) כ"ל פצ"ד כ' וכן סוח כפס"ז וכחדלות בכל טוב ועין כהמגנוליס זס סכתנו צי' לרוזם נדבאי רצוי פל' ותחלי כו' וכן לדרני כדרני. ט) פנות יכ. מא) פיו כ"ל פלאח יג. טב) כל זס. טג) כ"ל פלאח יג.

**האמני עד הפה:** יונתי המשמש  
באה ועלתה קינה והפה תבור עשן

רישי

עד הומו זמן טהין שקי"ח נפלע מלהומה עד סתטמלות סחה סנהמל טה) צטהסלה בלחפה תליכנה טו) : (יז) ויהי השמש באה. כמו טז) וילוי כס מליקיס שקייס טח). וילוי כס קובלייס היה לומל וילוי דבר זה: השמש באה. סקעה: ועלתה היה. תך כיוס: והנה תנור עשן וננו'. רמזו לו שפלו כמלכיות טובדי כוכביס בגיננס טט) : באה. טעמו למטה לך כוּן מזוחל סנהל כבל וארס כי טעמו למטה בחל"ף כי מזוחל כשייך זוקעת וחוי האפרל לומל כן זכרי כבל כתיב וילוי הסמץ לכל וסנברת פנול ענן להחל מכחן סייטה מלאה סכבל קבב קיסודס טוי הומיות כמו בה כס

ידל אור

וירצו את כהן, כי גם ההלך בעכו עד חקר מות  
יעקב וכל הדור כמפורך צפ' ומלה סמות: (סח) הדור  
הרכיבי מכלי מרים: (ט) והדור הרכיבי התחיל  
מעט ירידתם למלכים: (ע) ובני הхран ומשם שפט לול  
רכיבי רוי' מכלי הхран: (על) כי העונש יקלע עון,  
ופי' עון תלמודי, עונש עון ההלמודי, ועונש העון יקרה  
עון, וכי', נלוד עוני מנשוא, עונש עוני, וכמי כן  
עונש הנטה יקלע הטה כמו, וזה תהייה הנטה  
מלכים (וכרי' יד יט): (עכ) לפיכים סחוק סבב  
גויים: (עג) סיכון ועוג עני מלכי ההלמודי (דכלי' ד  
מו, יחות ט יו"ד): (עד) במשפט (יהושע יו"ל,  
ה): (עה) וראש הפסוק "וְאַנְכִי הַסְמָדֵת אֶת הַלְמֹדָר  
מִפְנִיכָּס", עיב כוכיר התקיף סבב, נס לפוי שלא  
היגלך תחלה, ונס חס סלכו דרך הラン פלשתים, היה  
בוח הנלהס תחלה, כי בכוחם כמזכר פחרן, והטפלו  
לעלות הרכבה, כתיב וילג' ההלמודי קיובן כהר ההוּג  
(דכלי' ח מד): (עו) הוא מה שדרזו זיל עון ההלמודי,  
עון ההלמודה שלמר כמה הידע כי חירセンה" (למעלה פ  
ח): (עו) ודעתי מה זיל כי לא הטה הרכבה כזה כהאר  
פי' למטה פ': ז: (עה) זtan עבר, וכן פי' רצ' זיל:  
(טט) "וַיְהִי הַזָּמָס לְכוֹה" (למטה פסוק יג), וכי'  
סכך נוטה לגוף כלומר סמוך לתקינות הימה, והוא  
קיים וזהן: (פ) תחש"ג, לכהות ועוממות חזק  
הפל: (פלו) ונזכר בס פלטה מעמיד, נעלמה תוליה  
פניך (ילכו' יג ז) נעלמה הוולחתי (סס ז) נעלמה וילחו  
(סס יב): (פכ) כי חזך הלייה חי כמו מעון ומcosa,  
ועפי' זיל פלטה, כמו לטע מאcosa: (פג) וזה  
הארה בענין, וחף הור הרכובים לא נלח, ולא  
לומר, וגאה ענן תנור, בס פג�� במעמד קר

**ס' ע** סקורי רשי : מה) יכ"י כו ה. מו) טוטט ט ה. מז) למטה מב לה. מה) מ"נ יג כה. טט) עין מלילתך כה פ' ט טכ"פ וכל העס רוחיס נ"ל פג"ד ז. ב) פ"ז פס"ז צו י"ז ובלב"י (קצף כה ג

אָבִן עֹזָרָא

מצרים (טח) ולנו, ובן כתוב „כִּי גָּר הַיְתָה בָּאָרֶץ“  
(דברי בן ח) (טט) ובן היה, קחת נר ועטרם ומשה  
נש אדרן, ובניהם שבו אל ארץ בנען (ט) : עז  
האטוריו. מפורש בפסוק „נְדֹול עֲוֵニ מְנֻשּׂוֹא“  
(לצעה ד ינ) (טט) והנושא האמור בעבר תקפו (טט)  
ולדן והגה משה הרן המלבים הנדולים, והם טלי<sup>ו</sup>  
האטוריו (טט) והמסת מלי האטוריו נתחרדו  
על יהושע (טט), ויש ראיות אחרות, וכן אמר  
הגביא „אשר כנבה ארזים נבחו“ (עמוט ב  
ט) (טט) והפרש האמוריו פנורת אומר (טט) לא  
אמר כלום (טט) אלה : יז זיה השם באה . (טט)  
בתחלת עודנה לא באה, ובן כתוב לבוא (טט) (ללו) :  
ועלטה השך (ט) וריעו ביהזקאל (טט) והטעם  
בי היל ל : טעון (טט) או פירושן אחר בוא האור  
הגראה בעבים (טט) : והגה תנור עשן . (טט) כרטות  
סקעתו (ט) וזה חילוק בכל מיבט לכאן

קרני אור

וכאלה נחלתו עמלה זרות, בס תקופות תי' נוי ג'ס היה  
החל היה, ובאזור חרכש לורות, נחל היה זה כיחס מה היה  
בנוי וכני בנוי, ועוד נחל פל כל במן במנן תי' האגניות התייש-  
במן מחד, לוד סולן ודול נה (קהלת ה ד) וטול הולחות  
רכות, עין הולן, סיגר חותם כולם לכל פרטיהם :  
[לד] ורש"י ז"ל פי' נחל שננו למלים יס' טלה דורות,  
הו וטוב דורותיו, יסודה פרץ תלון, כלב  
בן תלון מנהר הירץ ס"כ, וזה כו' נציתו ספ' סכלב  
בן תלון כו' כלב בן יפונס, ולוז'ה יתמס פליו, וכתח-  
מה ספ' לפ' ז' נכלב בן תלון מתוך כו', סכלב שב-  
להרץ בן יפונס כו', ומלה זו היו פסומו, ופיין בכיהול  
כט' מלכי'ס (לה' ב' יח) בכתב ג'כ, כי כלב שננו להרץ  
כו' בן יפונס בן קין, וגס רמכ'ן ז' ל' מה דכלי' לפ' ז'  
ז' נ' וכחכ' וחוינו נבן כלל', והוא נתן טעם לדבאיו, ודפטו  
שי דול רכיעי להרזי' שמובל טוד, ועין נטול על הטרפה  
בשביעי פירושים רenis פ"ז, וכן חמוץ'ו, וכט' מעשה ד'  
שטען ג'כ על לפ' ז' וברמץ' ז' ומש ספ' כו' ;  
[لد] וכן פ' ברמץ' ז' וברד'ק, וכעל מעשה ד' טען פ"ז  
וכחכ' שמי' כפין בן, סאי' לטול נקרחת ה' ז'  
ע"ט גלען, "הרץ נבען חיל נחלתך" (חה' ק"ה יט) וכטעיק  
ביה רבנני טי' ז' מש ספ' : [לה] הרש' ז' פ' ז' נ' חיל  
נהמאל (נתפלט ט כט) היה חמל כלום, כי היה מעמדו ענול  
וית' רקנד'ק', ונפל 'פעלה נבנין' פ' ז' נ' טן אהומה  
ההמואלה נתפלט בסוף למל'יס', מה כת' ז' נ' היה כיוון זה  
ושפ' פגון כמו בינייהתי, וסע' לפירוש עין ספיקת  
ווטיתו כליה' טו טז' וכרכיט כת' : [לו] דע כי בעוכל  
בזין בענולט מעלה זו מס'ה, היה מטהן כלזון בכתוב היה  
במאס סקימה וعليה כי כו' לבן כמי חלב, כפי' בדמיון  
ההמואלה פיענו, היה יומנו יי'קה וכי'ה, במאס היה טל

שחומר טהור בסמך ומיין לה חור כלל, גם אף החול הגירלה בעניש, וחוף חור הרכוכנים לג נרחה, וכן כי טלית מען ונלה כצך כפי הראה: (פ"ד) כי היה לו לומר, וכשה עזען תנוול, כאשר טהור בטעם הר כפי.

בראשית טו לך ק 199

**וְלֹפֶיד אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הָגָּזָּרִים  
הָאֱלֹהִים: יְהִי בַּיּוֹם הַהוּא בְּרִית יְהוָה  
אֶת־אֶבְרָם בְּרִית לְאמֹר לְזַרְעָךְ  
נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנֶּגֶד  
מִצְרָיִם עַד־הַנָּהָר הַפְּרָל נֶהָרִ  
פְּרִתָּה: יְהִי אֶת־הַקִּינִי וְאֶת־הַקְּנִי**

אמן עוזרא

תנוור העולה עשן ממכנו (<sup>טט</sup>) ובתוכו לפסיד אש (<sup>טט</sup>): בין הגוזרים. בין הבתרים (<sup>טט</sup>) ולון, וזאת היא השבעה (<sup>טט</sup>) וכן „העגל אשר כרתו לשניהם“ (ירטמי לדר יה) (<sup>טט</sup>) עיב כתוב אחריו זאת ביום ההוא ברית ד' את אברם ברית (למטה פ' יה) (<sup>טט</sup>): יתן מנהר מצרים. (<sup>טט</sup>) הוא שיחור (<sup>טט</sup>) ולא היואר (<sup>טט</sup>) (לחן) ולטן ויש להם שני שמות (<sup>טט</sup>): טכני כגען (<sup>טט</sup>) ולטן וזה שכתב ארץ רפאים החשב (דברי יהודאים). זה שכתב ארץ רפאים החשב (דברי

טב כטהטעס למעליה לטון טבר כוּה כגון זה וכגון (<sup>טט</sup>) ורחל בלה (<sup>טט</sup>). כמה אלומתי (<sup>טט</sup>) סכה סכה יכמתך. וכטהטעס למיטה כוּה לטון כסוס דבל בצעש טכקו וכולך כמו (<sup>טט</sup>) כלה אה פלאן יה. בועלב סיה כלח. וכבקר סיה סכה: (יח) לזרעך נתתי. הימילטו של הקב"ה כלילו סיה עטיה (<sup>טט</sup>): עד הנהר הנдол נהר פרת. לפי סכה לדזוק דלין ישלחן קולחן גדוֹל חעט פלאן קולחן כוּה כה מל ונהר סרכני כה פרט. מצל כדיעט ענד מלך מלך (<sup>טט</sup>) סדק לzechol: ויקתחו נך: (יט). את הקיני. מצל הוות יק כהן זלה נתן לכס חלה סכטה גויס וכזלה הלוֹס ומוחב ועמון וכס קינוי קינוי קדמוני עמידיס לסתות ירושה. לנthead נטהיל (<sup>טט</sup>) קהמל נח: (טט)

קרני אור

סאלין" (למעט יט כנ) כי כה סכמא" (קס מה יה), כי זיל ממקומו בסיס נסתר מפיעטו לזרום על הילך, ולפי טסוט זוחף לכון הל נקודות המפליג לאסתר מעיניו, יקרה כייה כסמת סכה הלוי, וצטי אקדומות סס חלי סיוס, וטיה כרכיניות סהטוק צסס יכוּה, ויסי סכמתס כלה, טככל סנייט הל מכחולו ונסטל מטען כלהה (רעה<sup>טט</sup>): [לה] לדעתה סכתהים סס סכמתות נכל, לג סכפות סלה נתר הותס, הל נזוויס נולל סולס חלעט" בלה נוכ סתוּג כהונ, כי" סחותיס, כמו וסמס מיזן גזוזו (הה' פט ו) גזוז מלך מהיס, ולפי" סחה עכל בין יcols (רעה<sup>טט</sup>): [לה] כי נבכ מלכיס, הצל ממנה מתהיליס נכילות הילך לינו. פילהו (יעוס) כי מעולם לה שנגעו נכילות ה"י הלוי, רק פוֹו (והל הל טעריך) הצל טל גטן ה", וסת' זל קוילס סיתור סכתות (לסה<sup>טט</sup>, יג, ס) ייקסל דוד לה כל יסלהן מן שיחור מליס ומד נכוּה חמאת, וכן בתכ נמל ספטול ופלח צפ"ל, וכן תלנס לסג בתפסיל, וכן פ" כה' זל (יעט) כב' ג) ווות מלisos דמליס, וכן דעת לסת' זל (קס) ספ' סס, סיתור סה נילס, סינמל מן הסיתור האל פל פלי מליכ" (יאוֹזעג ג' ג), וכטול צפ"ל נסמן: (טט) אשר על פפי מליריס הנוֹפֵל נהייה הגדול: (גנ) ונדר מליריס מיט נילס, כי כוּה נקריה יולד ולה נלה: (טט) שלשה הנכירים המה נס' מכני כגען:

סקורי רשי: (גנ) למטס כת ט. נב) למטה לו ז. נג) רום ה טו. נד) לאטס כת ז. נה) מסתכל ב ז. גו) נ"ל פ"ד בכ' ומודג' בלקוט רמו מת. נז) סכנות מ"ב ועין כפוי לסת' סס, וכמ"ה (מקראט"ה ג', ג' וכון כוּה נספ"ג, ומלהיב נגאש, נח) נ"ז א"ד נג, יווטלמי בניות פ"ג ס"ג, יווטלמי קדוטן פ"ג ס"ג, וכככלו ב"ג טה. נט) יט"י יה יג.

אונקלוס

הנמר דתנן ובער באשחא כי ע"א בין פלניא פלאין: י"ה בזמא שהיא גור ע"ם אברם קים למיטר לבנייך ביתה ית ארעה חדא מן נהרא דמצרים ועד נהרא רבא נהרא פרת: י"ת שלמא

רש"

סב כטהטעס למעליה לטון טבר כוּה כגון זה וכגון (<sup>טט</sup>) ורחל בלה (<sup>טט</sup>). כמה אלומתי (<sup>טט</sup>) סכה סכה יכמתך. וכטהטעס למיטה כוּה לטון כסוס דבל בצעש טכקו וכולך כמו (<sup>טט</sup>) כלה אה פלאן יה. בועלב סיה כלח. וכבקר סיה סכה: (יח) לזרעך נתתי. הימילטו של הקב"ה כלילו סיה עטיה (<sup>טט</sup>): עד הנהר הנдол נהר פרת. לפי סכה לדזוק דלין ישלחן קולחן גדוֹל חעט פלאן קולחן כה מל ונהר סרכני כה פרט. מצל כדיעט ענד מלך מלך (<sup>טט</sup>) סדק לzechol: ויקתחו נטהיל (<sup>טט</sup>): את הקיני. מצל הוות יק כהן זלה נתן לכס חלה סכטה גויס וכזלה הלוֹס ומוחב ועמון וכס קינוי קינוי קדמוני עמידיס לסתות ירושה. לנthead נטהיל (<sup>טט</sup>) קהמל נח: (טט)

יהל אור

סיני כגען הכרנן (סמות יט יה) ויפרך: (פה) עשן כענן התנור: (פה) אש כטהען הכלפ"ל, וכן פ"י הכרמץ' זל, נרחל כללו תנור ענן כלו, וכתחכו לפיה חס כוערה כעניין "מנן גדוֹל והס מתלקחת": (פה) לבבדו ית' טענער פטה צוינס לה חמר זון הסגנעריס: (פה) כי כך דרכו כוּה כבירות טיסגעו תחלח וחמ"כ יכרתו כוּה, וככדיות להו שמוגרין בין בתרי הסחמת: (פה) וסופו "וישנרו בין בתריו": (ג) והבריה כוּה קיוס נאנזועה טאנזועה כנאר, וכן סהומר יט' מזטור כבימה זו מי סיינער טל האנטועה, ופ"כ ח"ג "כירות קיימל", סהוּל קיוס האנטועה טאנזועה תחלח, וטף טכירות סהוּל כה, היינו נופל צאנינה, חיין, האל נכוונת כבירות כוּה, אלהר תאי' האל לכירית, כי כסס סהוּל האלט טיטי בתרייס חווורים לכחות סה"י, כך חי' האלט סחתכל מתכוו ית' ועיין (למעלה טו י' בקרני הור ערלה טו): (ה) שם מתחלה המתנש מפלת הנגב למערכ' חי' נגבול הילק סמתון: (טט) אשר על פפי מליריס הנוֹפֵל נהייה הגדול: (גנ) ונדר מליריס מיט נילס, כי כוּה נקריה יולד ולה נלה: (טט) שלשה הנכירים המה נס' מכני כגען:

**אונקלוס**

וית קנאוי וית קדמוני;  
ב' וית תחא וית פרזאי  
וית גבראי; אוניה אמראי  
וית בנענאי וית גראשאי  
וית יבוסאי; א' ישרי אתה  
אבלם לא ילידת לה וללה  
אמיתא מציריתא ושםה  
הנור: ב' נאמרת שרי  
לאברם הא בען מנען  
יע מלטילד עיל בען פות  
אמתי מה אם אהבני  
מנקה وكפיל אברם ליטימר

**בראשית מו טז לך**

200

**ואת-הקדמוני: ב' ואות-החותמי ואת-הפרזוי ואת-הרפאים: כא' ואת-**  
**האמרוי ואת-הברנען: ואת-**  
**הברבשוי ואת-היבוסי: ס' מזיאןישרי**  
**אשת אברם לא ילהה לו וללה**  
**שפחה מצרית ושםה הנור:**  
**בorth אמר שרי אל-אברם הגדניא**  
**עצרני יהוה מלחת בא-ניא אל-**

**שבחתי אורי אבנה ממנה וישמע****רש"**

ויאת הרפאים. הילן טוג קהמל בס (ב) סכום יקלח הילן רפאים: (ה) שפחה מצרית. נט פרעעה כיימה כקלטה נקיס בכנעטו לזרע למול מوطב סתמה צמי ספחה בנים וס ולוח גבילה בכית חכל (א): (ב) אלי אבנה טמנה. למד על מי קליין לו בנים צחינו בינוי חלון סלום (ב'): אבנה טמנה. זכות קלחים לרקי לFOUND ציטי: ובן חסר היא (ג) ובן כל חי תאר (ה), או פעל עבר (ו): וישמע אברם. אמר לה בן (ו):

**יהל אור**

כמיהה היה חקל בשמי צמות, כי לה נוכרו כללה סטמות נט, ויכול להיות טוליו הערקי וכמיינט מופחות, וכברתו מוס, וכנישס כי' קני וקנויו וקדמוני, ספטע וככזו החק הוה מן הילן עד נבר פרת, ונקרת פל במש, כי הנויס בכנען ליה תפם במלחה רק מן היילן עד קיס הנגדל, ומפני בינוי בנים עד נבר פרת, וטי' לרהי צחי מכות, מקרת שלומה בטהמה כהונג כבכתי יטראל, עיין (למעלה יג ז' בקרני הור): (ו) ורם נזודיס וטנדי ורעות טבמידס פאס, וכס לסתו ציימים הנט כל ההוי, ט' בך בך נט מוקוס התיו נכתב קרפחים, ויראה כי סרפחים נס כט מלחת מופחות בכנען, וט' בך נט מוקוס הרטל נט פלא, וט' כהויס למסול נטול מן הילן, ע"כ נט צדרי מטה לה נוכרו רפחים FOUND ז' הומות הילן פהוי (ד"ר ז' ה): (ז) יומנה רבכני עט בינוי: (ט) פ"י פ"י פ"י יומנה נט כל מוקס צוזה כסדר תולדותם, כי הנט סיינס הכנן כי לא-ט בכנען, יומנה הוטו צפה במלרונה, וכן (סמות נז' ז' ב') ב' וומר היללה הטעלה הטעלה: (ט) כולם הימה נט כרלו ובהתי וטמורי וטהוי וטיכוסי', יומנה הוטו ב' ב' בלהרונה: (ט) כולם הימה נט כרלו מל-טמו, והט (ט) יлон, (ב) חת, (ג) ינוס, (ד) למורו, (ה) גרגסי, (ו) חוו, (ז) ערקי, (ט) הראדי, (י) נמרי, (ט) חמתי: (ט) בשארוי מקומות בטוויה: (קנ) פ"י במלחה היללה צו במלחא, וכקרלו כולם נט' כגעני לרך כלל, כס' הנויס צילחו ממן, לפי טכו סט' נט' כגעני ב' כגעני לרך כלל, כס' הנויס צילחו ממן, לפי טכו סט' נט' כגעני (קנ) כפי המכוchar כפרטה, והיללה עצרה מממין נט' כגען צוינטו להנרכס, אבל נתחלף כס' ברכוס היללה צו נפללו להיללה צו נט' היללה: (קנ) שיזכיר הכנענו לבדו במקומות כולם ועיין (למעלה ט' יח): (ה) כי סו' בינו הילך והאלס, גס מי טיט לו בנויס נקרלו בינוי: (ג) כי סרכו בינה: (ג) פ"י כל מלה "חוי" אין סתמה תולר כמו, כל נט' הילך הילך פה: (ד) במו "ולרפסט הוי" כו' הפל היל, כי כו' מלצון "חוי" וכן כו' מלצון "בנה": (ג) לשון טמיעה בחרין

**בן עוזרא**

: יט (ט) ולא התמה בעבר שבתוב הכנען (ט) היבוסי אחריו (ט) דע כי השבעה נוים בכנענים הם בולס (ט) ועתה עשר בנים היו לבנין (ט) ואחר שהוביר הששה (ט) יאסר הכנען על הנשארים (ט) וכן בפרשא זו אתם הם עשרה בפרט (ט) ובמקום אחר בכלל (ט), וכן יודה ושישראל רבים (ט'א ד' ט), אף על פי שיודהה ב אורי אבנה. מגורת בן, ועוד יתבן שעבון הוא כדמות בנין (ט), והאב בטו הווד. ובן חסר היא (ט) ובן כל חי תאר (ט), או פעל עבר (ט):

**קרני אור**

הMRI מודוס ומוליך ולסיות נט' עטן, כס' היל פטלאה כי קני וקדמוני, וכן פ' רצ' ז'ל. ורוא' באנ', וט' פ' כס' לפאים חכם ממל' מסל' צעלו' שמאל' כה'ב' יאל' ממל' קדמוני, פט' על' הילו' קדמוני':

בקרו רישי: ס' דכ"ג ג'ג. א) נט' פט' ה, יקוץ רמו עט. ב) נט' פט' ה, יקוץ רמו עט.

בראשית טז לך קא 201

**אֶבְרָם לְקֹל שָׂרֵי : וַתִּקְחָה שָׂרֵי  
אֲשֶׁת אֶבְרָם אֶת־הַגָּר הַמִּצְרִית  
שְׁפָחָתָה מִקְצֵעַשְׁר שְׁנִים לִשְׁבַּת  
אֶבְרָם בָּאָרֶץ בְּנֵעַז וַתֵּתְנוּ אֶתְתָּה  
לְאֶבְרָם אִישָׁה לוֹ לְאִשָּׁה : וַיַּבְאַ  
אֶל־הַגָּר וַתִּהְרֹר וַתַּרְאַ פִּי הַרְתָּה  
וַתִּקְלַל גְּבֻרָתָה בְּעִינֵיהָ : וַתֹּאמֶר  
שָׂרֵי אֶל־אֶבְרָם תִּמְסִעְלֵךְ אַנְכִּי  
נִתְּתִי שְׁפָחָתִי בְּחִיקָה וַתַּרְאַ פִּי**  
**נִשְׁפְטָה יְהוָה בֵּין בַּיִתִי וּבַיִתְּךָ :**

בן עוזרא

ג טקע עשר שנים . (ו) העתקו קדמוני זויל (ז)  
שְׂאֵי ישָׁא אָדָם עַב אֲשֶׁר יוֹתֵר מַעַשֵּׂר שְׁנִים  
אָב לְאֶתְלָד (ז) וְזה הַפְּסוּק הוּא בְּדוֹת  
אַסְמְכָתָא (ז) וְטוֹב הַזָּא (ז) : ד וַתִּקְלַל . (ז) הַנָּהָ  
הַנְּעָלָם אֲשֶׁר בֵּין הַאִתָּה הַמְשֻׁרָה (ז) וְאֵת  
הַשְּׁרָשׁ (ז) הַחַת הַדְּנִשׁ הַנְּתָנוּ לְהַתְּבִּלָּע אֵת  
אֶבְרָם וּגְזָעָה .

עוֹלָה מִן כְּמַנֵּין לְפִי סָלָג נְהַמֵּל לוֹ וְהַעֲשֵׂךְ גְּנוּי גְּדוֹל עַד סָבָה לְהַלְןָ יִסְרָאֵל (ז) : (ז) וַיַּבָּא  
אֶל הַנֶּר וַתִּהְרֹר . מִצְוַת לְהַזְוֹנָה (ז) וַתִּקְלַל גְּבֻרָתָה בְּעִינֵיהָ . הַמְלָס סָלָה חַיָּן סָטָרָה כְּגָלָיוֹס  
מַלְחָה עַלְמָה כְּחוּלוֹ טִיחָה דְּקָתָה וְחַיָּנָה לְדַקְתָּה סָלָג כָּל כָּנִיס הַלְּגָנוֹ וְחַיָּנָה  
בְּתַעֲבָרְתִּי מַכְיָה לְהַזְוֹנָה (ז) : (ז) חַטְפִּי עַלְיָךְ . חַמֶּק סְעַדְוָיִלִי עַלְיָךְ הַנִּי מַנְיָלָה כְּפָנָה כְּסַתְפָּלָלָת  
לְכַקְבָּס מַה פְּתַנְתִּי לִי וְחַיָּנִי הַולֵּךְ עַרְלִי לְהַתְּפָלָל הַלְּגָנוֹ עַל כָּנִינוֹ  
וְחַיָּנִי הַנִּי כְּפָקַדְתִּי טַמְךָ (ז) וְעוֹד דְּכָרִיךְ הַתָּחַזְקָה סָלָה זְוֹמָט צְיוּנִי וְסָוּמָק (ז) :  
אַנְכִּי נִתְּתִי שְׁבָחָתִי וְנוּ . בְּנֵי וּבְנִינֵּךְ . כָּל בַּיַּקְנָמָרָה חַסְכָּה וְחַסְכָּה מִלְּגָנוֹ בְּנֵי וּבְנִינֵּךְ (ז)

יהל אור

(ז) בְּיַבְמֹות (ז) סָד (ז) : (ז) וְשָׁם בְּיַמֹּות מִכְוָהָר  
מוֹעֵד הַקְּכוּט לְגַסָּה סְבָתָה עַסְרָה סָנִים וְלֹא וְלֹא  
לְכָסָלָה חַיָּב לִטְבָה לְהַרְתָּה : (ז) חַזְלָל סָמְכוֹ לְמַקְרָה וְהַ  
לִין נְכָמָה הַבָּס וְמַסָּה עַזְרָה סָנִים וְלֹא יְלָה מִיָּכָה לְיַסְדָּה  
חַרְתָּה , וְלֹא מַמְטָעָס וְהַקְּחָה חַרְבָּה מִתְּהָרָה : (ז) וְשָׁם  
יְבוּהָר , וְלֹא עַפְפָיְזָה שָׁלִין לְזִיהָה לְדַבָּר , זָכָר לְדַבָּר "מִקְנָ  
עַסְרָה סָנִים לְצָאת חַרְבָּה חַרְבָּה כְּנָעָן" : (ז) שְׁרָשָׁו  
קָלָל : (ז) פִּי הַגָּמָלָה הַגְּמַדָּךְ מִן הַגְּרָרָה סְחַת  
הַתְּיִזְוֹ , כִּי הַתְּיִזְוֹ הַוְּתָּהָוְתָּה סְמָרָתָה : (ז) זָבִין כְּקוֹעָף

סְלַמְרָיו נִיְתָה הַוְּתָּהָוְתָּה לְמַדְעָה סְכִימָוָס לְיִטְוָה מַוְהָה לְכָד  
עַל סְמִיעָת לְדַבְּרִים נְחָנוֹת הַלְּגָנוֹ עַל הַקְּפָאָה וְוְהַסְכָּמָה  
לְדַבְּרִי הַגְּוֹמֵר , וְפִי הַהָ' וְלֹא סְהָמָר לְהַבָּן , פִי  
סְהָסָלָה לְהַבָּן וְכַתְבָה הַרְמָכָן כִּי "גַּס עַתָּה לְגַעַת סְהָסָלָה  
גַּוְעָה מַהְגָּר וְיִהְיָה זְרוּעָה מִמְּנָה הַכְּלָל כָּל כְּוֹנוֹת לְעַזְוֹת  
לְגַעַת סָרָה , הַכְּלָל כָּלְלָה זְהָת לְגַעַת מַהְרָה לְדַבָּר עַד  
סְלַקְמָתָה סְרָיו וְנַחֲנָה כְּחָזָקָן , וְעַיְלָכָה יְמִינָה וְנַחֲנָה  
לְהַבָּן סְהָסָלָה סְיִטְמָעָה לְדַבְּרִים , וְסִיחָה מִירָה וְנַחֲנָה  
סְפָהָתָה לְהַיְתָה :

(ז) כִּי מִסְטָבָנוֹ כְּהָרֵן כְּנָעָן הַמְתוּבוֹת עוֹד מַעַרְבָּה

סְקוּרִי רְשָׁי : (ז) כִּי כָּס יְלֻקּוֹת סָס . (ז) כִּי פְּמָאָה נִיְלֻקּוֹת סָס , סָס וְקָטָן כְּמַדְרָס הַגְּדָס . (ז) כִּי כָּס  
בְּצָוֹת פָּד הַבְּצָוֹת וְעַז . (ז) כִּי כָּס יְכָמוֹת סָס . (ז) כִּי פְּמָאָה 7 וְעַיְלָה פְּמָאָה טְכָמוֹת לְבָב .  
(ז) כִּי כָּס . ט (ז) כִּי מַס ס . (ז) כִּי פְּמָאָה סָס . (ז) כִּי כְּמַיְלָה וְכְמַיְלָה כְּלֻקּוֹת דָּמוֹן עַז .  
וְגַעַד בְּלָל כְּיִזְרָה פְּתִיכָה וְגַעַוד כְּיִזְרָה מְהֻזּוֹן סָס . וְעַיְלָן כְּמַגְתָּה כְּיִטְמָלֵךְ נִזְזָה .

## אונקלוס

שָׂרֵי : יָדְבָרָת שְׁרֵי אַתָּה  
אֶבְרָם יְתִי הַגָּר מִצְרִיאָה  
אַמְתָה מִסּוֹפָה עַשְׁר שָׁנִים  
לִמְתָבָב אֶבְרָם בְּאֶרְעָא  
דְּבָנָעָנוֹ יְחַבְתִּתְהַל אֶבְרָם  
בְּעַלְלָה לְהַלְאָתָה : וְעַל  
לְוֹת הַגָּר וְעַדְיָאת וְחוֹתָ  
אֲרִיעָדִיאת וְקָלָת רְבָנָתָה  
בְּעִינָה : הַוְּא מְתָרֵת שְׁרֵי  
לְאֶבְרָם דִּין לְיַיְלָה אַנְאָה  
יְחַבְתִּת אַמְתִי לְזָה וְחוֹתָ  
אֲרִיעָדִיאת וְקָלָת וְקָלָת  
בְּעַלְלָה יְהִזְרָעֵל יְזִיבָנִיאָה :

סְגָוד עַל . בְּחָרָא

רְשָׁי

לְקֹל שָׂרֵי . לְרוֹחַ פְּקָדָךְ סָבָב (ז) : (ז) וַתִּקְחָה  
שְׂרֵי . לְקַחְתָּה כְּדַבְּרִים לְאַכְלִיךְ סְכוּמָה לִירַבְקָ  
בְּגַוְעָק קְדוּמָה כּוֹז (ז) : מִקְצֵע עַשְׁר שָׁנִים :  
זָוְעָל כְּקָכוּט לְהַסָּה סְסָכָתָה עַסְלָן סָנִים וְלֹא  
יַלְשָׁה לְכַעַלְלָה חַיְכָה לִימָה לְחַלְתָּה (ז) . לְשַׁבָּת  
אֶבְרָם וְגְזָעָה . מַנִּיל סָלִין יְסִיכָת חַוָּס לְהַלְּגָן

שְׁוָלָה מִן כְּמַנֵּין לְפִי סָלָג נְהַמֵּל לוֹ וְהַעֲשֵׂךְ גְּנוּי גְּדוֹל עַד סָבָה לְהַלְּגָן יִסְרָאֵל (ז) : (ז) וַיַּבָּא  
אֶל הַנֶּר וַתִּהְרֹר . מִצְוַת לְהַזְוֹנָה (ז) וַתִּקְלַל גְּבֻרָתָה בְּעִינֵיהָ . הַמְלָס סָלָה חַיָּן סָטָרָה כְּגָלָיוֹס  
מַלְחָה עַלְמָה כְּחוּלוֹ טִיחָה דְּקָתָה וְחַיָּנָה לְדַקְתָּה סָלָג כָּל כָּנִיס הַלְּגָנוֹ וְחַיָּנָה  
בְּתַעֲבָרְתִּי מַכְיָה לְהַזְוֹנָה (ז) : (ז) חַטְפִּי עַלְיָךְ . חַמֶּק סְעַדְוָיִלִי עַלְיָךְ הַנִּי מַנִּייל כְּפָנָה כְּסַתְפָּלָלָת  
לְכַקְבָּס מַה פְּתַנְתִּי לִי וְחַיָּנִי הַולֵּךְ עַרְלִי לְהַתְּפָלָל הַלְּגָנוֹ עַל כָּנִינוֹ  
וְחַיָּנִי הַנִּי כְּפָקַדְתִּי טַמְךָ (ז) וְעוֹד דְּכָרִיךְ הַתָּחַזְקָה סָלָה זְוֹמָט צְיוּנִי וְסָוּמָק (ז) :  
אַנְכִּי נִתְּתִי שְׁבָחָתִי וְנוּ . בְּנֵי וּבְנִינֵּךְ . כָּל בַּיַּקְנָמָרָה חַסְכָּה וְחַסְכָּה מִלְּגָנוֹ בְּנֵי וּבְנִינֵּךְ (ז)

## אונקלוס

וַיֹּאמֶר אֶבְרָם לְשָׁלֵי הָאָמִתִּיךְ בִּידְךְ עֲבָדִי לְהַכְּמָקֹן בְּעִינְךְ וְעַפְתָּה:  
שְׁבֵרִי וְעַרְקָת מִקְדָּמָתָה:  
וְאַשְׁבָּחָת מִלְאָבָא דִי  
עַל עַיְנָא דְמִיא בְּמִדְבָּרָא  
עַל עַיְנָא בְּאֶרְחָא דְחָגָרָא:  
חַנְאָמְרָה הָגָר אַמְתָא דְשָׁלֵי  
מִן אַתְּ אַתְּיָא וְלֹאָן אַתְּ  
אַזְלָא נָמְרָת מִן קָדָם  
שְׁרֵי רְבָנָתִי אָנָא עַרְקָא  
(ט' עַרְקָת): ט' נָמְרָת לְהָ  
מִלְאָבָא דִי תָּבוּי לְוָת  
רְבָנָתָה וְאַשְׁתָּעָבְדִי  
תְּחוֹת יְהָה: יָמְרָת לְהָ  
מִלְאָבָא דִי אַסְפָּאָה אַסְפָּאָה

ריש'

(ל' נוכח לנΚבָּה) סְכִינַתְּ עַיְנָה קָרְעָת  
כְּנִיבָּוָה שֶׁל הָגָר וְהַפִּילָה מַוְכָּלָה. כָּוֹ  
סְכִימָלָחָן הַוּמָלָל הַמְגָלָל כָּלָס וְכָלָה  
כָּבָל סְרָמָה וְסָוָה מַבְּקָל לְהָסְמָלָל הַלָּה  
מַלְמָד סְכִיפָּה סְרִיוֹן סְרָלָמָן: (א) וְתַעֲנָה  
שְׁרָה. קִוְתָה מַשְׁעָבָלָת כָּה בְּקוּסִי יְבָ):  
(ח) אַי מָזָה בְּאַתְּ. מַסְיָן גַּהַת. יְודָעָה  
מַזְחָה חַנִּי בְּחַלָּה: (ט) וְיָמְרָת לְהָמְלָאָה יְהָה  
עַל כָּל הַמִּילָה סִיחָה בְּלָוָה לְהָמְלָחָה

יהל אוד

שְׁכוֹן הוּת הַפְּרָט מַפְּרָט קָלָל: (יד) בַּמְקּוֹם כְּדָבָר תְּרָלוּי  
לְקַיּוֹת לְחַמְרוֹן הוּת הַכְּפָלָה: (טו) הַוָּא פִי הַמָּר, וְהַחָ  
וְלִי פְּרָט רַק מִלְתָה וְתַקְלָה לְכָן יְהָמָר "וְכָוָה": (טנו) וְרַעַת  
הַרְצָאָד סְגָס מִלְתָה "וְהַקְלָל סְכָל" סְהָלָחָן כָּוֹה מַכְנִין נְפָעָל  
לְכָן כְּתָב "וַיִּתְכַּן סְסָמָמָן מַכְנִין נְפָעָל", וְיָהָה כָּנָה בְּמִקּוֹם  
הַדָּגָס הַרְחָוי לְקַיּוֹת לְחַמְרוֹן נַיְן נְפָעָל", וּמִיסָּס כְּרָפְּצָל  
סָס "וְלָגָה כְּהַרְחָכָע": (י"ו) כִּי מַסְפָּה וְוַיְמָצָאָה:  
(י"ח) בְּתוֹסְפוֹת הַיְלָה "הַיְלָה הַלְּנָטִיס": (לִמְעָה): (ז"ז)  
יט ה': (י"ט) פִי סְמָלָת מוֹה לְיָזָר וּמוֹסָבָה עַל הַמִּקּוֹם:  
(כ) בְּלֹוָמָר הַמִּקּוֹם סְכָחָת מְמָנוֹ אֵי הָוֹךְ? וְכָכִי "מַהְוָה  
מִקּוֹם" וְהַוָּה הַגְּכוֹן, סְמָלָת מִקּוֹם "לְזָזָרָוּ", כִּי יָסָמָקָס  
לְג' (ג'ל) בְּפִתְחָה כְּרִיָּס: (ככ) בְּעֻבוּר כְּחִיָּת:

פְּגָלָה אֶל נְכִי סִיחָה עֲנִילָה" סְמָלָתָה מְכָפָה בְּכָנָה מַחְמָד מִן  
לְתַחַת הַמִּתְּזָה סְמָתָה, סְמָתָה, וְלֹא מְלָאָה כְּסָס מִקּוֹם צְוִיכָיָה:

פְּגָל

## בראשית טז לך

202

, וַיֹּאמֶר אֶבְרָם אֱלֹהִים שְׁלֵי הַפָּנָה  
שְׁפָחָתֶךָ בִּידְךָ עֲשֵׂי-לְהָה הַטּוֹב  
בְּעִינְךָ: וְתַעֲנָה שְׁרֵי וְתַבְרָה  
מִפְנִיכָה: זֶנֶמֶצָאָה מַלְאָךְ יְהָוָה  
עַל-עַיְנָה הַמִּים בְּמִדְבָּר עַל-דְּעַיְן  
בְּהַרְדָּה שְׁוֹר: ח וַיֹּאמֶר הָגָר שְׁפָחָת  
שְׁרֵי אִי-מִזְהָה בְּאַת וְאַנְהָה תְּלַבְּי  
וְתֹאמֶר מִפְנֵי שְׁרֵי גְּבָרָתִי אַנְכִי  
בְּרָהָתְךָ: ט וַיֹּאמֶר לְהָמְלָאָךְ יְהָוָה  
שְׁוֹבֵי אַל-גְּבָרָתְךָ וְתַעֲנֵי תְּחָת  
יְהָה: י וַיֹּאמֶר לְהָמְלָאָךְ יְהָוָה

אָבָן עֹורָא

הַכְּפָל (ז') וְהַזָּא (טו) סְבָנִין נְפָעָל (טו): זֶנֶמֶצָאָה.  
סְלָה וְרָה (טו) כִּי הַמְשָׁפֵט בְּסָוּן וְיַשְׁנָה וּדְבָרִים  
כְּבָ טו): ח אֵי מָה. כִּמוֹ אֵיה (טו) וְכָנָ אֵי  
הַבָּל (לְטַעַלְחָה ד ט) וְטַעַם סְוָה סְקוּם (טו) בָּאֵוֹ  
אָמָר אֵי סְוָה סְקוּם בְּאַת (ט): בְּרוּחָת, נְפָתָח  
הַרְיִיש (טו) בְּעַבּוּר אֹות הַגְּרוּן (טו) שְׁהָוֹ אֲחָרֵיו [ט]  
וְכָנָ "בְּרוּחָת כָּל הָעִיר" (ירמִי ד' בט), "וְהָוָא  
כְּפָרָחָת" (לְטָה ט יְיִד) "בְּרוּחָת וּבְמַרְחָת"  
חָנָה לְיִקְנָה לְהָ פְּמָחָת לְיִכְנָס עַמָּה בְּדָבְרִים וְלְקָוָן  
מַזְחָה חַנִּי בְּחַלָּה: (ט) וְיָמְרָת לְהָמְלָאָה יְהָה וְגַוְיָה.

קרני אור

(ט) הַחְבּוֹל כִּי יִסְפֵּה וְנִרְמָה, כִּי יִסְפֵּה טָוָה כָּס מִמְּקוֹם  
סְכָנָה, כִּמוֹ "וַיַּעֲשֵׂה מֶלֶךְ סְלוֹס וְעַמְוֹלָה" (לְמַטָּלָה  
יְל יוֹל) "וַיַּמְשֵׁה מֶפְנִיו" (צְזָוִת ד ג). הַבָּל כָּוֹלָת לְיִזְרָעֵל  
סְכָנָה פְּתָס לְקָדוֹמָה פָּלָטָה, וְלֹאָן כָּס לְיִזְרָעֵל מִכְוָון  
לְמִקּוֹם יַזְוָת לְכָוֹדָה, כִּי כּוֹוִנָתוֹ רַק גַּוְסָמָס סְסָכָנָה  
לְכָוֹדָה אֶל מִקּוֹם זִיכָוֹת, הַכָּל כָּוֹלָת גַּוְסָמָס כְּדַפְתָה, גַּזְבָּ  
מִקּוֹם צִיְעָכָב לוֹ דָס יוֹתֵל מִן כִּמְקוֹם זָכָוָת סְסָס טָחָה, פְּסָס  
הַאֲלָל פְּסָסָק לְמַטָּלָה "וְתַכְרִית מִסְנִיס". מַלְמָגָס פָּלָטָה  
כְּרָמָה מַכְנִיתָה נְלָכָת הַלְּלָה וְהַלְּדָחָת לְצָבָת גַּטָּה,  
וְזָהָב מַטָּה לְלָגָה עַיְנָה הַיְמָתָה סְלָכָה זָהָב כִּיסּוֹין, זָהָב כִּי נָזָר  
לְזָהָב וְתַגְמִים מַפְנִים, וְכָמוֹן כִּי סְסָה הַמִּלְאָה "כְּוֹרֶת" (לְיִסְעָז)  
הַוְּרָתָה זָס "כְּגָלָה יְמִינָה זָלָגָה סִיסָה לְהָ זָס וְסָס מַתְּחַלְתָה, הַלְּגָה  
בְּנָקְלָה כָּן הַחִיכָבָל פָּלָט זָס כְּמַלְוֹתָס, כִּי סְגָג כְּפָרָכִי פְּמִינוֹ  
כְּרָתָה וְסָלָג אֶל מִרְצָן לְמִלְתָה (קְלָוָב לְסָלָג גּוֹל כְּפָרָכִי) וְמוֹתָ  
פְּגָלָה אֶל נְכִי סִיחָה עֲנִילָה" סְמָלָתָה מְכָפָה בְּכָנָה מַחְמָד מִן  
לְתַחַת הַמִּתְּזָה סְמָתָה, סְמָתָה, וְלֹא מְלָאָה כְּסָס מִקּוֹם צְוִיכָיָה:

מקורי רשות: יב) עין כ' פמ' ז.

## בראשית טו לך קב 203

**הַרְבָּה אֶרְבָּה אֶת־זִרְעָךְ וְלֹא יִסְפֵּר  
מְרֻבָּ: יְאִיָּמֶר לְהָ מֶלֶךְ יְהוָה  
הַנֶּגֶד הַרְבָּה וַיַּקְרַדְתָּ בֵּין וּקְרָאת שְׁמוֹ  
וַיִּשְׁמַעְאל בְּיִשְׁמַעְיְהוָה אֶל־עֲנִיהָ:  
יְבוֹהָא יְהִיָּה פְּרָא אָדָם יְהֹוָבְלְוִיד  
כָּל־בָּו וַעֲלָל־פָּנִי כָּל־אֶחָיו יִשְׁבַּן:  
יְגַתְּקָרָא שְׁמֵיְהָוָה בְּהַבָּר אֶלְיָהָ**

### אבן עוזרא

(ישעי ל כד) ובן "יונעת איש" (במד' לא יט)  
בעבור אותיות הנגרון שם אהה"ע (ט) ובן  
משפט הלשון (ט) אין זו אתנו (ט) : יא הנך.  
לנקבה (ט) [מא], כי הן מלת עניין כמו עב,  
וטשקלו עמק (ט) וטבו : ישמעאל . בהעלת  
האל"ף (ט) להקל על הלשון (ט) : יב פרא  
אדם . חפשי בין האדם , בטעם "מי שליח פרא  
חפשי" (איוב ג' ח) (ט) והטעם שלא יטשול  
בו זר מטהשחו (ט), ויש אומר פרא ואדם (ט) [מן]  
כמו שמשיר מה עד זבולה (הבקוק ג יא) (ט)  
בעבור שהוא פרא ידו בכל , בעבור שהוא  
אדם ייד כל בו , והעכון בעניין שיזיה בין  
האדם בפרא شيئا חבל בכחו (ט) ואחר כן  
וירא כל בו (ט) וטרן וכן מפורש בדניאל , כי הוא היה  
וירא כל אחיו (ט) : וועל פניו כל אחיו ישכן .

### קרני אויר

[מא] הנך גרט, יט"ז אל פ"י כבתוכוני תכלי , וכדר"ע פ"י  
כבוכונה הנק בכלה עמה , וכן מסמאותו הוזקלים ,  
וכן ציוג"ע , וככלד"ק פ"י מלול וס לפתחת סדרניים , כי  
ככל י לטה סית כי כלה כמו שמלול ותוכה כי כלה , והבוכנה  
ציניכלה פ"ט "וילדת כן" : [טב] ובכ"י הגי' כמו "קן פס"  
וכוונתו אל סמקליה קן פס לגד"ד (גמל' גג יג) . ויסוד  
חנית "אגן" עין בכיה נברטיך לנחלתו :

[טג] והרלבג'ג גפ"י על היוג' לחב , כי פיה פיה פיה מיש  
פנאית גמדנאל , ויזה קומלט פנק כנכמה  
ופרול כוֹת חמור סגנאל , וכפ"י על סתולס כהנאל , כי פילו כוֹת  
להחת מתחיות כלוות : [טד] וההרוי"א פ"י כי סמלון סוכימה  
מפלגה סלריין לוילדא , נמס זה יגולת מכות הילס . וכתלית  
לפניות כמדנאל , פהמלו וסוקו יסיה פילו הילס , זרואל דרַך  
טהלאס ותמייסה , כלוול וסגן אלל תוליא , פהס יסס פטל

כלי פהן , ולומר זה יסיה הנק סתוליל , הילס חפסי כליל טול צין נני הילס , וכלי פהן כפרה הילס נין נין  
הנכחות : (טג) פ"י מוי סהו זר כנאל מפקחות : (טג) וקרוב זהה פ"י רע"ס , פרא כוֹת חמור סנאל ,  
המר טיסיה המור כמונו מלך סהס המורות , כהמורי על למורות , כהמורי על למורות נבארס . וסיטיה חמור הסבר בכירתו  
טוון במדנאל כהמורי "ויגדל ויטכ" במדנאל (למעה גג כ) , וטיקיה הילס מלך הילס כהמורי ויל סעטה יבמיהל  
חטובות : (טג) ופי" פס ה"מ זיל "כל אלל מהס طفل כוֹכוֹלו" וקן ה"פ"י פרא הילס , פרא ותילס ; (טג) פ"י  
כרכוכינה יילח ה"ת כל הנזיות , ווות' יטמ' מירוד ב' ה'ג ס' ה' : (טג) ב' כההוינה יילומ' :

(טג) (בדניאל ז) "וילרו היה ריכישה לחייל ותמיינתי" ז' י"ד ותקיפת" ופי" רס"ג ולמה סית כטולה  
כלהמתה

ב מקורי רשי' ז' (טג) אופ' יג ס. ז' . ימיה ככ גג . טו) למטה גג . טו) למטה גג .

### אונקלוס

ית בְּגִנְגִּיבִּי וְלֹא יִתְמַנּוּ **הַרְבָּה אֶרְבָּה אֶת־זִרְעָךְ וְלֹא יִסְפֵּר**  
מְפַגֵּי : י"ו ואמר לך  
מלאכਆ ר"י ה"א את  
معدיא ותלדונ בר  
ותקרין שמה ישבטאל  
ארוי קב"ל י"ז צלותיך :  
יבְּנֵה אֵת הַאֲמַרְזָד בְּאָנְשָׁא  
היא ה"א צריך לבלא  
וידא דבני אנשא יהונ  
צריכין לך וועל אפי כל  
אחוּתִי ישרי : י"ז צליאת

### רשוי

וחכל לך נמלר מלחר בכל הימלה והמיילה :  
(יה) הנך הרה . כשתטובי תפלוי כמו יג) סנק  
כלס דלקת מנוח : וילדת בן . כמו ווילט  
ולדומך לו יי) יטבת לבכון מוקננת בחרזים :  
וקראת שמו . לוי כוֹת כמו סהומל לוכל טו  
וקראת ה"ת שמו יתקח : פרא אדם . הוכב  
מדברות לנויד מיות כמו סכתוב טו) ויבכ  
CMDבל (פלרן) וויטי רוצח קסט : ידו  
בבל . לפטיס : וירד כל בו . הכל סונין  
חוותו ומתרין צו : וועל פניו כל אחיו ישכן .  
וירד כל בו (טג) וטרן וכן מפורש בדניאל , כי הוא היה  
וירא כל אחיו (ט) : וועל פניו כל אחיו ישכן .

### יהל אור

(טג) כי בכלן נפתח הלהות סלפני הלהות הנרונות : (כל) ובא  
הרי"ס נפתח בס"פ סלון כמינגן (רכ"ז) : (כל) ר"ל טטמו  
בי הין לבטונו זריט סלון ימלה נמה בלהו כן :  
(טג) פעמים רצות מלות הינה מורה על עתיד קרוֹב  
כמו "הנך כרה דלקת מנוח" (סופ' יג ה) ולפעמים  
נלחמת טל מה סהו עטטיו , כמו "הנה נל ה"ת עקריה"  
(טס טס ג) וכלהן יט כה סתי הכהות יהלו , הנק  
הארט עטטיו , ולכך يولחת קן בקרוב , וויהר פג'נ  
ליךה : (טג) ר"ל כמ"ס טמך מן עט , כן נלחמת הנק  
מן גן : (טח) ר"ל טמינו ז' נרגנס כהילף במחטח' ז'  
כי קה רלווי נכוֹל בזורי תחת האלף' : (טט) וננקר  
כמיין כזירוי ובהל"פ גת ולוֹן נרגנס כמבעט :

(טג) כי הפה נטבשו כלו טול ובכלי פחל ודלהה , ווּוּוּ  
ההפטית כלו מושע הילן , גס כתוב "פרום נמול מלנבר"

כלו פחל , ולומר זה יסיה הנק סתוליל , הילס חפסי כליל סתוליל , הילס חפסי כליל  
הנכחות : (טג) פ"י מוי סהו זר כנאל מפקחות : (טג) וקרוב זהה פ"י רע"ס , פרא כוֹת חמור סנאל ,  
המר טיסיה המור כמונו מלך סהס המורות , כהמורי על למורות , כהמורי על למורות נבארס . וסיטיה חמור הסבר בכירתו  
טוון במדנאל כהמורי "ויגדל ויטכ" במדנאל (למעה גג כ) , וטיקיה הילס מלך הילס כהמורי ויל סעטה יבמיהל  
חטובות : (טג) ופי" פס ה"מ זיל "כל אלל מהס طفل כוֹכוֹלו" וקן ה"פ"י פרא הילס , פרא ותילס ; (טג) פ"י

כרכוכינה יילח ה"ת כל הנזיות , ווות' יטמ' מירוד ב' ה'ג ס' ה' : (טג) ב' כההוינה יילומ' :

**אַתָּה אֱלֹהִים אֵלֶיךָ שְׁמָךְ אֱלֹהִים מֶתֶל עַמָּךְ**  
**אָמְרָתָ אֶת־הַזֶּה אֱלֹהִים**  
**חַי נָא אֲרִי אַמְרָתָ**  
**הַבְּלָסְמָהָכָא (בַּיהֲפָא אַנְאָ)**  
**שְׁרָתִי חֹזֵיא בְּתַרְבָּתָה אַתָּנְלִי**  
**לְיָהָה עַל־פָּנוֹ קָרָא לְבָאָרָא**  
**בָּאָרָא דְּמַלְאָךְ קִימָא**  
**אַתָּהוּ עַלְתָּה דָּה (הַיָּא)**  
**בֵּין רַקְם גִּבְעָן פְּגָרָא :**

שי נילידת הָגֵר לְאַבְרָם בֶּן וְקָרָא אַבְרָם שֵׁם בְּרִית דִּילִינָה הָגֵר

רשות

שיטיך זרעו בדור יי': (יג) אתה אל ראי.  
נכוד ח"ק מפנוי סתום כס דבך חלשה  
כלהיחס קדוחה צעלבון כל עלוובין יי' (ט"ה)  
דייח התח אל רחי ומקטע סתום כווחה  
רכבל וליין אוס דבך כווחה הווטו): הנם תלם.  
לצונן פינוק וכי פגולה פיתוי סתוק  
הלווס כמדברות לחיימי שלוחיו כל מקוס  
החלוי רוחוי חותס צביתו כל חכלהס סבב  
קייטה לגילך לרחות מלוחcis יט) ומדעת  
סגיימה לגילך לרחות סכרי מנוח לחס  
לחותה להכעה זה חמץ זה ולזה חלדה כ):  
קיימת מיתחוי עליה: (טו) ויקרא אברם שס  
המחל וקרחת כמו יטמעהל נחלתה כות

יהל אור

בזהומרו להילך ומיימתי ותקיפת לומר על מלכות יסמען  
ביהיה כלול טמה : (לז) כי מלת "היה" כתו כי  
אנטינס מהים חנכוו (למעלה יג ח) סקן קרווי נני  
מפתחו : (לה) שהם נני קטרה יסכוון, סינדל ורנו  
וירס : (לו) כי כן כתוב (למטה כה, ה ב) : (מ) כי  
בן סוקה כחוב "יעכרו אנטינס מדיניס" (למטה לו כה)  
סוף לפ', זיאכרכו הות יוסף ליטטעלן, וכןן "מרחות  
ישמעאליס זהה מנעלד" (פס פ' כה) : (מג) כי בתחלת  
כתוב כי הושענו מיד מדין" (סוף' ח כב) והמ"ב  
בתיכון "כי ישמעאליס הס" (פס פ כד) : (מג) פי' צו  
מלת רחי, הריח"ך כזוז וקמן, וסוא סס דבר, ופטמו  
אל מרחה לוחמים כמו הגביים, ומוי אROLה כי"ת  
לганנות הלו, כוונת מרחה שכינה הלו, זויל רנה"ז  
בפי' על התורה "אל המרות, בכחו לרחות מרות  
גולים לנני אלס, כי היה הפעם ברוחן שלחתה כן,  
הארחן"ע זויל חמל אל רחי, על מסקל רחה עני  
נטצש אל מרחה, וויחטוב בכיוון לדעתינו" : (מנ) ר"ל  
זה"א כל הנס חיינה לתימה ופי' בכתב כי המרח הנס  
בלוס רחייתי, אכן נס עתה רחייתי מלוך הס : (מד) פי'  
וב רנה"ז "ויליך נס כוונת הושעף, שרחתה לפניות מלוך  
יגלת רחיי בסב אל הס, הסל בכחותה מהרי רלה רומי  
בפניי"

בראשית מז לך

אֲמֹתָה אֶל-רָאָה אַפִּי אָמְרוֹתָה הַנִּסְמָחָה  
רָאָתִי אֶל-רָאָה: יְד עַל-פָּנֵיךְ רָאָה  
לְפָנֵיךְ אֶל-תִּרְאָה דְּגַנְתָּה בֵּין-קְדֻשָּׁה  
וּבֵין-פְּרָדָה: טוֹהַת לְדָבָר הַנְּגָר לְאֶבְרָם פָּנָז  
וַיָּקָרָא אֶבְרָם שָׁם-בָּנוֹ אַשְׁר-יָלְדוֹ

אנו שרים

שhabב בנו קטירה (ט) ובן בדיב עז פni כל אחיו  
נבל (לטאה בז יח) (ט) וכן בני מדינם מבני  
קטירה (ט) וכן קרא ישמעאלים בגדה (ט) ובספר  
שופטים (ט) וטה : יג אל ראי . על שקל  
ראיה עני (אייה ג א) בטעם אל מראה (ט) :  
ה גם הלוּב . במו עצה (ט) והגבון שהוֹא במו  
פה (ט) זמו , וכן "הבא עוד הלוּב איש" . ש"א  
י (בב) והטעם הגב פה ראיות מלאר השם  
אחד שראה השם בעני , כי הוא ראי  
זמו (ט) : יך באר להו לאות היה היה  
לשנה האחדת , בטעם "בה לחי" (ש"א כה

הה במלוך פנש היה ומלך מות נמות וזו לרשות הרכבת זה חמל זה וללא מלך (ב):  
(ד) באר לחי רואי. כගלנומו ביריה דמליך קימח ליתחוי עלה: (טו) ויקרא אברם שס  
ונן. חט"ב פלו סמץ חבלס דבורי במליך סומאל וכלהת סנון יסמעקל סלמה כום

קרני אור

<sup>10</sup> בדורו הראשון, י) נ"ל פט"ק ט. יח) נ"ל פמ"ס י. יט) נ"ל פמ"ס ז. ז) נ"ל סס.

אונקלז

**ישמעאל:** שׁוֹאֵל וְאֶבְרָם בֶּן  
חַמְנוֹ וְשַׂתְּ שָׁנִין בֶּן יַלְדָת  
הַגָּר יְהִי שְׁמַעְאֵל לְאֶבְרָם:  
אֲמֻתָּה אֶבְרָם בֶּן תְּשִׁעִין  
וְתְּשִׁיעַ שָׁנִין וְאֶתְנָלִי יְהִי  
לְאֶבְרָם וְאָמֵר לְהִי אָנָּא

**אֶבְרָם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הַתִּתְהַלֵּךְ**

אנו עוזר

ו) (טח) כי בבל שנה כי חוננים היושבעאים אל הבאר הוואת, נב הוים יקרא באר וטום (טט) : אָא אל שדי . (ט) שם התואר (ט) נצערנו תקיק (ט) ובן "בקול שדי" (יהו' א כה) (ט) "היה שדי בצריך" (איוב כב כה) (ט), כי טומו בטעם ושית על עפר בגאר" (שם כב בד) (ט) (א), ושדי על משקל לביו דמי (איוב א כב), וודבים פירשו מהנרת שודד (ט) (ב) שהוא למת קדמי . סדרך בעבודתי : זה היה תמים . ולפי מדענו כתה לך . לפניו במלות מילך

קרני אור

וכי סוגה טיטוי פגס כלום נמדד עליה מי ציבנית טלי, היחלי פפלי מכוון, מתקרטס הוועדי בקיום אכנית טלי ? וסוג מקלה קלה, פגס כלום רלהי רוחה ומזכיה : [מה] ואות „בירוח דמלוך קיימן ליתחמי עלה“ פה דמי, מלון קיס סתי' לטולס, וכן תיזכ"ע „בירוח דהונן עלה מי וקיים“, ולכ"ג פ"י, בנהר טה למי צואת הי וקיים תמיד באהר כויה : [מת] עיין נס, „לך לאמת“ כתוב כי סכחה כזאת טה לתוכן מנהר בטבע 60 וויטרכט וכי סוג במקלוע לרווחת מערכית נהי .

[א] עין „יכל הו" ו[ב] געוען בבלטי מלך „באל" יטיג טל סה" ו"ל, ועין „בלטי לגנו" מלך „באל" כתוב בטחת גפעניאס כתובtes כפ"י, כי אין כוונת הלאכ"ע לעתבת הכסף (וילכעל) אבל כוונתו פון ווילכ עי"ס : [ב] הח' ל"י סטינוב כתוב, כי פדי ובליס הס מזבוליים, וכשהן ביניים סוג שקדם חזק ותול לפה ובניש טיניס תוקף זבלידס, זה כהמת זה כדרמן, כי סוג ית' זודד ומילח כל"י עומד כנגלו, והבדים ילמו כמלהיינט נטליות טהס בולדיס כל טוב מאכליים, וכפיו נסמו כפ' ל"ז מה' הסליזי, כתוב בליס גנזים מלך „בלד" וממושן זודד טהו בסוגה להוות על רקיע כלי הגות ודק, אבל נקלות נזהה מזה סמליך אמרן טדים, וכבדזיות מתה ולב דבש צדי, ו老子 כהבל שמיר על סחות לפולס עליים מלכים“, „הן חנתו כמפניי“ מהמד על זה, ומלך הלאני יי' ודקיק כמו סזופטיס וסמבליים ומלהכי הלאכים, וזה יתוי, וכט"י „ל פ"י, הא סוג טיס די כהלהותי נבל בלאה, ייס גהון, סעניט מלצון די מחשכו, כלוזר סוג (ב) שבזיג פלי וכטב „לט" הצע נפיו זכ, כי לך פלי„לני דוי" (ילמי' ח' ית') ועיין נס, פגדיים ג' ציון פאנטט", וכקעס הצל טה לי נכל תפן,

**בקווי רשי:** בא) כן כו<sup>ה</sup> נמלת לנדת. בב) כן כו<sup>ה</sup> נמלת לאגדת א) פין תמהות נך לחת כל ואות כה.

**רישוי**  
ס' קולדק עליו וקלחו יקמעהל נא) : (טז) ואברם  
בן שמונים וגנו'. לבבחו כל יקמעהל נכתיב  
לאודיעך טהיר בז י"ג טהר כאנטול ולא  
עככ כב) : (ה) אני אל שדי. אני כויה טהיר  
די צהלהותי לכל ברייס ולפיכך כתהלה  
לפני וטהיר לך לאלה ולבטלון. וכן כל  
מקוס טהור במקלה פילוטו קר די צלו  
ושכל לפי בטענן א) : התחלה לפני. כתרגם  
ח' ז' ז'

היל אוד

**כענויי**, כי החרי רוזי לכל חיין צו מוכן כלְלָן: (מו) וכן פיו, סט הַרְלַכְג, כה לחי הַרְלוֹן צו, סְכִינָה יְסִיכָּה לו מהטוטם במועד הקדש נסכה הַמְלָתָה, וקרול חי כתעתה השטומת (ועיין למטה יות' קערת טו):

(ה) הם צנוי סמות : (ג) פ"י צנוי סמות ה"ס כל  
אלל תגר לערמו : (ג) או זלעתה ה"ה זל  
לבול רק בס פדי טהוֹת תקייף, והוא ייכר כצנוי סמות,  
אלל וסדי, כי טעם קניתם ה"ס תקייף כי אל בוג מלכון  
„אילי מוחכ" (סמות גו טו) : (ז) ופ"י זט פה"ק,  
„צפירוסו חוק ותקייף : (ה) ושם פ"י ה"ה זל  
„ויטה תקייף כמו כkol צדי, ניריך כספייך", וכarelב"ג  
פ"י, וכייה צדי ניריך להלן טיטה רב זרכך, על דרך  
CKER צדי, סמורה על שהזוק ועל הספלגה, והנה הול  
תגר למלת „בזרך" : (ז) וטוף לפטוק „וכגור נחליים  
חויפר", ופ"י זט ה"ה זל מלת ניר כספ", וכגור נחליים  
זהב הויפיל, ועין קרע הור : (ז) (ז) הח' זל תניא  
ספ"י זהב צפנס כנגיד רב סמולל (סמות ג) וכתב סט

ככה כל מינוות הכווניות בולדוי סגmitt ומלך מפקת האצלו  
ומbold להלה אבולדוים בכל יולדו הוכין, נקריה מל בס כ-  
מסוד מלכי חוץ, מנכוד וחכימן ופרעה, כתוב, "יוכח  
הבראש כל צד", הווא הלוּה והוא בס תקיף ובכל יכולת לו  
טעס למלוּו יוכחו לזרים נון מהו פ"י לתקיף מדורם נון  
זקרים לוס פ"י כמושך (ח"ה פ' ס"ג) וכן פ"י לריצוף כ-  
מספיק מסלון כל הנמלחים כולם, ועיין צפ"י סח' זע (טהו)  
נקריה בס האבל די, רק לסייעתו תחל כמו עות וסנה (חט' פ'  
הה' ג' ברכות מצחץ זו" בז' בחשוון אבום מחר ונחנכה זו באלול

## אונקלוס

אל שדי פלה קדרתי נתנו  
שלים: ב' ואתנו קימי בין  
מיMRI וביבך ואסגי יתקה  
לחדא לחדא: ג' ונפל  
אברם על אפודיו ומילא  
עטה י' למימר: ד' אנא  
הא (גנור בניי איננו) קימי  
עטף ותהי לאב סגי  
עטמין: ה' ולא יתקרי  
עוד ית שטך אברם ניהי  
רשוי

וכדבל כוכ מטיש טמיס סכל זמן סכנלה  
בדר חטא בטל מוס לפני ב') ל"ה וסיק טמיס  
עכציו חטא חפל כ' הייכליים. כ' עיניס  
כ' חזיניס ורלהג בגויה. הוסיף לך חות טל  
סמן וויאו מנין חוטיוטיך למ"ח כמאין  
חכלייך י': (ב') ואתנה בריתוי. צרית כל  
חכלה ובלית סולץ לסתוקה. לך ע"ז  
מלוא זו): (ג) זופל אברם על פניו. ממולח הצעינה שעט כלו מלך כי צו כת  
לעמדו ורושא נלכט עליו. זה טהור נטה מלכט

### ידל אור

"ויפא פירט": (ה) כלומר מילא ומגדל מתרכות  
הכמים, וככשי הנ"י, "פְּהֹא מִנְחָה הַמְעֻרְכָּה" וכמוונה<sup>ט</sup>  
שער י' נקוריים מספריו הרהנ"ע הנ"י, "מנורת צוד"  
ומתנבר ומנגה":

(ט) ובמונייה<sup>ט</sup> שער י' נקוריים מס' הרהנ"ע הנ"י  
"טיריה": (ו) להכנים ירחה כלנו כל  
יתען נזה: (ו'ג) שם העס יו"ל כ"ה וו"ז כ"ה, וכשה  
הס הנכדך אין הרכעחות: (ו'ג) נקרה כנד צדי,  
בעבור שאות הפסכו, כי זה הקס העטס, וזה סס החומר  
ע"ז הגעטה, טמורה נילוח וסדרה והעטס עומד כעומו  
והתואר כו"ה מקרח כו"ה העטס, והנה העטס סות  
העיקר: (ו'ג) פ"י סס צדי הוה סס התואר וסות כנד  
המעטה, פ"י הפקה המועטה, כי הקס העטס כו"ה סבב  
ועטס תמייל, ומחדן נכחים, כי הקס העטס הוה  
מנורת יהי הור, וכשה מטבחו הוה כסוכה, וסס כסוכה  
ככתנו, יורה על הרים, ויסכון בני פירוזים, ססמל סכו"ה פועל היה, כגעור סכו"ה היה חמייל,  
ושניד נלה, והבנין סכו"ה פועל יולא, געגור סכו"ה מהס וממליח תמייל, והנה צדי סות וו, כי סות צודל  
ומכליה היגנראיז, ומפסיד ומבהית אהותס, וסס צדי המורה על הפסיד, כו"ה גנד הסס המורה על הרים: (ו'ג)  
ההר הפסיד, וזה סאמרו הוזל, סהעולד עומד על מלה הדין ועל מדת הרהמיס: (ו'ג) פ"י הקמן למה נקרת  
הכורע נסס קוויס נ"כ יתמן כי בעולד עומד על הלו סני לסמות וערין (סמות וג') כפי' כת' זיל וככיהוורי סס:  
(ו'ג) הרים סות כמלות טוכנות, ופלר מלות, קו"ה דעת קזעה וכוכנה כלו תמוס ננסיות לבן ורעו עטה  
על כן בנטון המילה הקשה לoken: (ו'ג) ובן פ"י הרד"ק "וsie חמיס", וכוה חסיה צלט, סתquia  
חות

## בראשית י' ל'

206

לפניהם והינה תמים: ב' ואתנה בריתוי  
ביני וביניך ואברה אורתך במאדר  
מאדר: נויפל אברם על פניו וידבר  
אתו אלוהים לאמר: ד' אני הפה  
בריתוי אתה והיית לאב המזוגים:  
ה' ולא יקרא עוד את שטך אברם

### בן עזרא

טנצה וטנבר (ט) (ג), וטעם להזכיר השם הוּה  
בפרשה זו את לירא (ט) אברם ויטול (ט) (ד),  
והגאון כי השם הנכבד והגמור (ט) נקרא  
בגנדו (ט) וזה שם התואר בנדת הטעשה (ט),  
בי העילום עומד על אלה שני השמות (ט),  
והטבון סוד השם יאתן (ט): והיה תמים  
(ט) שלא תשאל לטה הטילה (ט) והו:

### קרני אור

ומה צפטע רהנ"ע חי' קי"ה סס חצב כו"ה די, פה יעד  
גנדו הכאיס חאל מאס, ושין ציהו רב"ז (רב"ז מג' י"ד)  
וכטיהו לי' לבאות ו' ב': (ב) עיין ברכמ"ז מה צחצ'כ פ"ז,  
ולו"ב פ"י מניין פחד בסס זי"ל כ"ה טחצ'נו נכל מקס  
"דחילו" עי"ז וכן צדי בטהו מלין טיכות סמהותלט  
לבזד האטרכס וליבצל גינוליס קזיס גנד בטאט, וע"ז  
ליאן גמוכר נסס צדי יטומס צל תטומס" (ליאן ס' ז):  
(ב) ורבינו חננאל פ"י, נתנו מלה מילה נסס כוה, גפי  
בנתו צן הוה הצע באליה, וגמו פדרדו רז"ל  
"יען ליטריס טוביס" (ליבלי ב') זו מילה (אנטונן תיבות  
כח) טהנפינה כקז"ה פערדים דוד, סאג'י מלוד עד חנלאס  
כ' דוד, וגסס פוה סות נובג נטולקה, עניין במתוך בקהל  
מש לכסים קרול בד"י (יחו' ה' כה), ומצען צלן תהאל בחתון  
בבלו כתו תבז, ובונאי קמיס עלי, לך חמל לו, אל  
אל בד', מי מספיק לך כת וגסואה בחתונבר על בונאיין,  
הה' זען כיאוליס. (ה) ובשתה רלהו לאה' זען

ככתנו, יורה על הרים, ויסכון בני פירוזים, ססמל סכו"ה פועל היה, כגעור סכו"ה היה חמייל,  
ושניד נלה, והבנין סכו"ה פועל יולא, געגור סכו"ה מהס וממליח תמייל, והנה צדי סות וו, כי סות צודל  
ומכליה היגנראיז, ומפסיד ומבהית אהותס, וסס צדי המורה על הפסיד, כו"ה גנד הסס המורה על הרים: (ו'ג)  
ההר הפסיד, וזה סאמרו הוזל, סהעולד עומד על מלה הדין ועל מדת הרהמיס: (ו'ג) פ"י הקמן למה נקרת  
הכורע נסס קוויס נ"כ יתמן כי בעולד עומד על הלו סני לסמות וערין (סמות וג') כפי' כת' זיל וככיהוורי סס:  
(ו'ג) הרים סות כמלות טוכנות, ופלר מלות, קו"ה דעת קזעה וכוכנה כלו תמוס ננסיות לבן ורעו עטה  
על כן בנטון המילה הקשה לoken: (ו'ג) ובן פ"י הרד"ק "וsie חמיס", וכוה חסיה צלט, סתquia  
חות

מקורי רשי: ב) תנומת ג' לך חות כס תנומת ב' לך חות כל נ"ל פמ"ז ד', נדריס ג' ב', פדרין ט' כט. ג) תנומת ג'  
לן חות טו, נדריס לג' כ. ד) פין נ"ל פמ"ז י'. ה) תנומת ג' לך חות כ', חות כס תנומת ב' לך חות  
כו פדרין מ"ט נסגן הלה, ופה סקסוף רצ' פ' נטן פמדלה, "וזו סגנמן נסגן". ק' טו' סגנמן כרלו' פ"ה  
ועין מלך מלכי פ"ה, טו' סמ' כט'.

## אונקלוס

שָׁמֶךְ אֶבְרָהָם אֶלְיָאֵב סִנְיָה  
עַמְקִין יְהִבְתֵּחַ : וַיַּאֲפִישׁ  
בְּתַחַת חַדָּא לְחַדָּא וְאַתְּנַגֵּן  
לְבָנָשָׂיו וּמִלְכֵין דְּשָׁלִיטִין  
בְּעַמְפִּיאָה מִזְבֵּחַ יְפָקוֹן :  
וְאַקְים יְתֵה קָמֵץ בֵּין  
שִׁפְרִי יְבִינָה וּבֵין בְּנֵיךְ  
בְּתַרְבָּה לְבָרִיחָן לְקִימָט  
עַלְמָם לְמַהְיוֹ לְהַלְאָה  
וְלְבִנְיָה בְּתַרְבָּה : הַוְאָתָן  
לְךָ וְלְבִנְיָה בְּתַרְבָּה יְתֵה  
אֶרְעָא תּוֹתְבָּתָךְ יְתֵה כָּל  
אֶרְעָא דְּכַנְעָן לְאַתְּחַסְנָת  
עַלְמָס וְאַחֲנוֹ לְהָזָן לְאַלְהָה :  
וְאָמַר יְהָזָן לְאֶבְרָהָם וְאַתָּה

בראשית י' ל' קד 207

וְהִיא שָׁמֶךְ אֶבְרָהָם כִּי אֶבְרָהָם  
גּוֹיִם נִתְּחַזֵּק : וְהַפְּרָתִי אֶתְּךָ  
בְּמַאֲדָם מְאָדָם וְנִתְּחַזֵּק לְנוֹיִם  
וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצָאוּ : שְׁבַיעַ יְהִקְמָתִי  
אֶתְּבְּרִיתִי בֵּיןִי וּבֵיןְךָ וּבֵיןְזָרְעָךָ  
אֶחָרִיךְ לְדָרְתָּם לְבָרִית עַולְמָם  
לְהִזְוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְזָרְעָךָ  
אֶחָרִיךְ : הַוְאָתָה וְנִתְּחַזֵּק לְךָ וּלְזָרְעָךָ  
אֶחָרִיךְ אֶתְּאָרֶץ מִגְּרִידָה אֶתְּפָלָה  
אָרֶץ בְּנָעַן לְאַחֲרָת עַולְמָם וְהִיְתִּי  
לְהָם לְאֱלֹהִים : ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים

## אֶבְן עֹזָרָא

הַ אֶבְרָהָם . תָּוֹסְפוֹת הַרְיִישׁ אֶבְרָהָם הַמִּן נָוָם (ט)  
וּנוּ , וְלֹא בָּא הַשֵּׁם לְהַסֵּר מְשֻׁטוֹ אֹתוֹ , כִּי אִם  
לְהַוּסִיף (ט) וְשָׁרָה שֵׁם תּוֹאָר בְּלִילִי לֹא בְשָׁרֵי (ט) (ז)  
מִקּוֹמוֹ וּמְכֹתְיוֹ הַכָּל נְכָלָה (ט) וְהַפִּילָוּ

רְיִישׁ סְתִיבָה כָּוּ מִתְחַלֵּשׁ לְהַזְּבָבָה מִזְבְּחָה יוֹדָעַת צָלָאֵת כְּתַלְעָמָה כָּל סְכִינָה  
עַל סְכּוּסִיפָה לִיכּוּסְעָה (ח) סְנַחְמָר (ט) וַיַּקְרַח מִשְׁתָּחָה לְהַזְּבָבָה (ט) וְנִתְּחַזֵּק  
לְנוֹיִם . יְקַרְבָּל וְהַרְסָה שְׁהָרִי יְמַטְעָל כְּבָר קִיה לֹו וְלֹו סִיסְמָקָרוּ עַלְיוֹן : (ט) וְהַקְמָותִי  
אֶת בְּרִיתִי . וְמֵטִיחָה סְכִילִת לְסִוּת לְךָ לְהַלְקִים : (ט) לְאַחֲרוֹת עַוְלָם . וְסַס הַקִּישׁ

## קרני אוֹר

אָתָּה יְהִיא הַלְּס כָּס הַמְּגַדְּלָה סִיס תְּמִיס וְסַס כְּמַחוֹלוֹ  
סְוּג תְּמִרְפָּרְכָּנְמָתִי זְכָמוֹן , וְכֵן כָּתָב פְּלִין סְנִינוֹ אֶלְדִּי (ט),  
סְכִינָה כְּמַלְלָה כְּמַלְלָס לְאַחֲרָה מִקּוֹם לְמִלְוָה כְּלָלָה חַכְלָה  
חַחָ"כָ , וְצְמַפְּנִי וְזָגְרָהוּ זָגְרָהוּ סְכִינָה מְזֻוּלָה זָהָב סְטָפְעָמָה ,  
וְשׂוֹד עַמְשָׁה הַלְּבָרָה , סְכִינָה מְסִפְקָה סְכִינָה לְתִוְתָּס , וְאַבְּלָל  
סְכִינָה לְכָולָה , וְלֹוָה חַיָּס מְזֻוּלָונִים לְמָס נִקְבָּה מְעוֹנָה ,  
גַּס סִילָה לְמַלְלָה קְבָּלָם לְפִזְוָתָה מְוֹתָה אֶל סְעָנָה , וְלֹאָן גַּרְחָה  
מְגַלְיָה מְוֹתָה הַטְּרָלָה , וְלֹהָן כָּנָה בְּרַזְקָה לְהַלְאָה הַחֲוֹתָרוֹת  
אָס גַּמְלָלָה וְגַמְלָה וְקִינְזָה סְמָמוֹן , וְשׂוֹד גַּמְלָלָה , וְכֵן כָּתָב  
לְרִיָּה קְרוּם גַּמְלָלָה יְלָחָק וְכֵן כְּהַמָּתָה סְכָס לְהַס סְיִיס וְזָהָב  
הַתָּמָם כָּלָלָה צְוָדָלָה מַיְלָה כְּבָרָה פְּטוּזָה כְּהַסְרָתוֹ , בְּכָנָה  
גַּגְלָה כְּנָמָתָה גַּלְיָה וְזָהָבָה כְּנָמָתָה גַּלְיָה : [ו] גַּמְלָלָה כְּלָלָן  
שְׁלָצִי כְּמוֹ סְמָנוֹ כְּמַכְלִי , וְעַיְלָיו כְּבוֹד וְמְסִפְרָה גַּדְלָה , חַחָ"כָ  
חַג—סְמָנוֹ : [ו] וְכֵן כָּוֹקְבָּן כְּלָרְזָה (כְּלָרְזָה יְהָזָן) , מַתְּהַלָּה  
כְּלָלָה גַּמְלָה וְלְכָסָוף בָּרָה לְכָל כְּפָנוֹס , וְבָדָל כְּתָבָה , כֵּי  
כְּלָלָן טְרָכִי בָּרָה , עַיְלָיו כְּוֹלִידָה גַּעַר רָב , וְאַוְלָי סְמָנוֹ בְּסִירָה  
סְיִין סְגָנָה זָהָב כְּמַכְלָה וְבָרָה (סְיִין פּוֹרָה , וְסִינְזָן)

## יהל אוֹר

חוֹת בְּכָנְצָרָן לְמָנוֹי , וַיְסִיחָגָג כְּרִיתָת כְּרִיתָת בִּינָה וְצִינְיךָ ,  
כִּי בְּדָס הַוְאָה כָּל כְּרִיתָת כְּרִיתָת , וְסִיְּהָ פְּלִין סְלָל עַל הַמִּילָה  
לְמָהָה , וְהַוְאָה כְּטָמֵס יְיִתְיָה לְמָהָה צְחַקִּין לְמָהָה הַלְּמָה  
חַטְּבָה (חַטָּה) קִיטָה (ט) , וְכֵן פְּיָה כְּרִין כְּנִילָה הַרְדִּי (ט) וְסִיחָה  
תְּמִיס סְיִוקְבָּל צְמָתָה לְוֹהָה דְּבָרָה סְיִוקְבָּוּ צִין סְיִיחָה כָּל  
הַזָּהָב . וְכֵכְבָּי נְמָמָף פָּה וְכָרְרוֹק הַסְס אַבָּר לֹו נְתִכְנוּ  
עַלְיָוָתָה אַבָּר הַוְאָה לְפִנְיוֹן כְּלָפָט כְּפָה הַ, אַחֲרָיו פִּירָוָתָה  
עַל קִרְיָתָה סְס הַמְּרָגָה סְאָרָת וְכֵן נְכוֹן : (יח) כִּי הַבָּה  
כְּמָנוֹן גְּנוֹיִם , עַס תּוֹסְפוֹת כְּרִיְּסָה , יְסִיחָה שְׁהָנִיר הַמְּוֹן  
גְּנוֹיִס : (יע) כִּי הַס נְמָרָה רָק . הַבָּה כְּמָנוֹן גְּנוֹיִם יְקִיחָה  
חַסְרָה הַרְיִישׁ וְלֹהָן צְהָס הַמְּרָסָה הַוְתָּמָה מְתָמוֹ , כִּי הַס  
לְהַוּסִיף וְלֹהָן הַוְתָּמָה הַיְהָה , וְסִיְּהָ הַנִּיר הַמְּוֹן גְּנוֹיִם :  
(כ) דְּמִשְׁמִיעָה סְרָה לְהַלְאָה וְלֹהָן לְהַקְרִים , כִּי סְרָה סְתָס זָמָה  
וְזָמָל סְס כְּלָלָה זָהָב זָהָב עַל הַכָּל : (כל) עַיְינָן (לְמַטְלָה  
פָּה הַעֲרָה יוֹן) :

## אונקלוס

## בראשית ז ל

208

**אל-אברהם ואתה בריתני** ית קימי תפר את יבניך  
ברוך לך יהונן: לא קימי דיתרין בין מימי  
וביניכון ובין בניה בתורה  
מנור לבון כל דברך:  
וְהַגּוֹרִין יִת בְּשָׁרָא  
דָּעֵלְתָּבוֹן וְתָהִי (ט)  
וְהַא לְאַת קִים בֵּין  
מִימֵּרִי וּבִינֵיכֶן: יְיָ זָבֵר  
תְּכַנְּאָיו יָמֵן יְתָגֵר (ט)  
גּוֹרָן לְבָנָן כָּל דְּבָרָא  
לְדָרְתָּבוֹן יְלִדִי בִּתְאָ  
זָבֵגִי כְּסָפָא מְפָל בָּר  
עַמְמֵן דָּלָא מְבָנָה הִיא:  
**זכר לדרתיכם ליד בית ומקנה**

**פסק' מבל בז-גבר אשר לא מזרעך הוא:**

ריש'

נס גולcis האל בן יסראל כד ר' נח'ל  
זמן הבית כמו שלין לו חלו (ט) אתה,  
ו'יו זו מוסיק על עין להeson חמיenna  
בריתך אהך וזהה כי זעיר לסתמו. ומה  
סיל שמירתו: (י) זאת בריתך אשר תשמרו  
וננו. הבול לכם וננו' ביני ובוניכם וננו'.  
חותם טל עכשו: ובין זרעך אחיך.  
כטהידין יכול לחליך: הטול. כמו להמל כמו עקומות  
(יה) ומלהות. כמו ומלהות וכנוין צו יטירה לפרקיס כמו כי טל נסיך  
וכי טל נסיך. (ונמהות כמו ונמהות האל ימול לanon יפטל כמו ינשה יאלל. דרכ' י  
יבן חיינו): (יב) יליד בית. טילדתו כספה נכית: ומקנה כסף. קנוו מטהול:

**יהל אור**

(ככ) וכן פ' ר' ר' ז'ל, כמו להמל כמו סלהה הומר  
עבות כמו לטאות, ולפרום דכרים, מפני  
בעל הסרכ באל המקור עט להוות נכל'ס, וכטיכת זולת  
כל'ס, מ'ם כוורתו כלו הלאה כלה' כתוכה נרשותו:  
(כג) שנראים רק ב' הוות הזרים: (כד) ושרשו  
טול: (כה) בפלם הכוון והווען כריתה: (כו) שרשו  
סמר: (כו) שרשו נמל פ' זיין פירשו כל'ון  
נפעל, וכנוין קוה נוין נפעל, כי הס היגוין סרכ ושרשו  
נמל, וכן פ' ר' ר' ז'ל "ונמהות כמו ומלהות וכנוין"  
כו יתרה לישוד הנופל צו לפרקיס, ולנחר כוונתו,  
דע כי האל ר' ז'ל, נקרם יסוד הנופל, והאל המדקדים  
מן ההכרibs, בעבור לפטעו הכוון נוין טרטס, כמו  
"ונמהות" ופעמים נפלה והסירה מן המכוב "ומלהות"  
והצפ' אל מתרון סניות חמד כו, וטעי כארס "מול" וטעל (ז'וכ' י' ג)

בן עוזרא

שהקדושים ואזה אבדהם להמל קודם שתהר שרה  
להיות ורעו קדוש (ח): י' ובלה' הטול לכם.  
במו להמל (ט) והוא שם הפעול מהפעלים  
השניים הנראים (ט) כמו ויכל את בשד ערלה  
(לטטה פסוק כט) (ט), וסקלו לדבון (ט):  
ונמל'ם במו ושמרתם (ט), והגען שרש (ט) זין  
ובן לא ידוע רוחי (לטעה ו, ט עם "גראה")

קרני אור

סלי נגן צרכ' פ' צחכ' כי כל פ' נספת נלה  
להגידל, ואמרו כתולוד (נרכות טט) אנדס כוון הגדה,  
בתחלת' נפסח לאן דחים, וכטוף נטבח לכל השוטס, ומתה  
טפוף (ט): לאלי פלה המולא להגידל (ח) ועיזן מודה כט'  
טט מכח' (ט): (ט) ובתחב הכל'ק מלחת הכלול סות מקול  
טכין נפעל, גלומל יסיה גמול נאש כל זבל וברכז' (ט'  
ולפי דעתו בתול סס בחוכחות ד' ג' וכתבלומו "האמל", ועיזן  
ככה' ע' לבת תק'ג' ג' (39) מה צבוקה סח' ר' ז' נגי'  
יטלא': (ט) והגה "מול" "ונאל" מוכיס על עין חד ובייס  
נטעס ווין כי לי להגידל ביניין כי מל'נו לאון זה תheid ג' ג'  
ערלה, כמו "ומלהות ג' עלה נכסה" (דרכ' י' ט) וכן  
המיד, והוא הסלה קלה, טהו מותן לדב' קב' כי עול  
ספללה, רכה ווועס לאכלה, כי ז' מלהו שרט ז' רק על  
ביבה קלס, כמו "כל'ן ז' וטעל" (ז'וכ' י' ג) כתאי מגאס  
וילפ' אל מתרון סניות חמד כו, וטעי כארס "מול" וטעל (ז'וכ' י' ג)

מקורי ריש': י) כתובות ק' י' ועיזן ר' ז' ויקלח ז' ז' ז'.

ג' הַמּוֹלֵן יְמֻלֵּל יְלִיד בְּיִתְהָרֶךְ וּמִקְנֶת  
פְּסָפָךְ וְהִתְהָרֶךְ בְּרִיתְתִּי בְּבִשְׁרַכְמֵךְ  
לְבִרְית עֲזָלָם: יְדֵינוּ וְעַלְנוּ יְכָר אֲשֶׁר  
לְאַ-יְמֻלֵּל אֶת-דִּבְשָׁר עַל-לְתָנוֹ  
וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהּוֹא מִעְמִיהָ  
אֶת-דִּבְרִיתִי הַפָּר: ס' ט' וַיֹּאמֶר  
אֱלֹהִים אֱלֹהִים שְׂרֵי אֶת-תְּהָרֶךְ

אבן עזרא

דניאל ז טו (ז) : יב ימול לבם . מבני  
נפעל (ז) ובן המיל ימול (ז) ומה צחצ לאמר  
הטול ימול ליד ביהך פעט שנית (ז), ובן  
הפרוש, ובן שמונת יטס יטול לבם כל זכר,  
כל מי שהוא לבם טורעב (יא) נם בן ליה-  
בית (ז) או מקנה כסף (ז) אתה אבדהם (ז)  
הטול ימול ליד ביהך ופקנת כסף היום, ואם  
הם גדרולים (ז) (יב) : יד וערל זבר אשר לא  
ימול. (ז) פ"י ימיל יפעול, כמו ידור גדר  
(בטר' ל) והוא מן "ונמלתב את בשר ערלהם"  
א ימול את בשר עילתו יש עליון ברת (ז)  
לא מלאו (ז) ימול את עצמו בהיותו בראשות

קרני או

ימלו (הס' לו כ), וכולס רכים וקלים לאכילת, וחין הכל  
בגוף כל גות הכלנית כאזה, וע"כ שמתמחה כלבב זה תמיין  
על כליתת ספללה (הה'ו) : [יא] טעם האילה לאטוט  
יעיס עין (יכוד מוליך בער חביבי, אויה ח"ג פמ"ט) :  
[יב] וכותב האל"ק כי נוי בית הארכס נאלו כולם נוי  
וחדר, כי לה פיהם כסא ליל בית קודס במונה  
לה מקית בסוף, ועיין (בכת קלה כ) צפי מלכtiny כמל  
מלך נrangle כי אין ומינס יט נמילת טדים, ועיין צ hollowות  
ולבב לחמי ט' לך זבז מנוגל : [יג] מפסיק זה מהרו רוזל  
בצל ט' מו, ייק"נ פ' כה) שהמילה נהורו מוקם פניכך אין  
בכל לנכבה, וכותב נה"ז כפי הסבר יראה לי בטהובן פיזוע  
הקליה בלה"ק "זבל" וממנו כו"הן פל האיט, וכן נקגה  
וולדיס מכון ולטהו, מהנטה הבית, והוא ממנגת כקס  
ר בכית הארכס, נה יקי' ככלניות כזוו, לך סונך  
פאו סיום, ווס הס נדולויס : (לו) ושרשו "נמל"

**מקורי רשי' :** יא) כיוסחה בוחרת לא ליק חותה גראן'ל נתקדמתليس צל' צלה ענ' יכחות פיע'ץ, וכס'ן'ל בגופתו "ליחדר"  
ועיין זוכר לינדרס רבינ'ר סטיין סני' פיסטרס וכן פועם חמוץ'ו, והי' ג'ג גוףם סט' בנט'  
כלב' ג' ופיין מילד'ן סס. יב) כיל' פ' מז' פ', י' י'ג ופיין בנת קית' ה' וכן פועם מליכ'ה הגדש. יג) קלו'ין בטל' ה'.

אָנוּקְלָנָס

י אַתְנֹזֶרֶא יְהִגּוֹרֶן (כז)  
מָגֹר (גָּגָר) יַלְד בֵּיתְךָ  
זָבֵין כְּסֻפֶּה וְתָהִי קִימָי  
בְּבָשְׂרֵיכֶן לְקִימָם עַלְמָם:  
יר וְעַלְלָה דְכִירָא דֵי לֹא  
יָגֹר יְהִי בְשָׁר עַרְלָתָה  
וְיִצְחָגֵגָי אֲנַשָּׂא בְּהִיא  
מַעֲמִידָה יְהִי קִימָי אֲשֶׁרָי:  
טו וְאָמַר יְהִי לְאַבְרָהָם שְׁרֵי  
אַתְתָּה לֹא תִקְרִיב יְהִי שְׁבָתָה

בשדי

(יג) היטול יטול ליד ביתך . כהן כפל עליו  
ולא חמל לך' ימיס לameda טיש ליד בית כמול  
להח' יא) סנווכת ימיס כמו שטפולה בממ' קב'ת :  
(יד) וערל זכר . כהן למד טהמיה בלהותו  
מקוס טהור ניכר בין זכל לנקבה יב) : אשר  
לא יטול . משגניעו לכלל עונשין ונכילתה יג)  
הכל חכיו חין ענוש עליו כלהת הכלל עונש  
בערך : ונברתה הנפש . כולד ערילי ומית  
ולמעלה פ' יא) (ט) וטעמו אם היה בר מצוה  
כ' טוצאות הנער הקטן על האב , ואם אביו

יהל אור

קדמי חורין : (כח) ג"ב צי סדרים נאש , שרט "נדון"  
ושרט "דון" ועין (למעליהו ג) : (כט) במו "ינמול"  
ושרכו "מול" וכי יתיה נמול על ידי האבו , כי בכיוות  
מלות הנוגה אין סוגות ימים , הנה פילד הנולד היה  
עדין צר דעת ; ואביו והורי מתייכים להכניים בכריית :  
(ל) ובן הסירות מסמול ימול , בסס וכי נמוליש עז  
זולחס : (לה) למה כפל הכתוב הגווי מוד הפעס ,  
והלא בס הכלג הגווי כפ' רחובן : (לו) שנולד בכירתו  
וכמספהתו : (לג) שקנאו משנולד קודס סמונת ימול  
לצמונה , הכל הגויאו לאחר סמונה ימול ציומו , בכיר  
עבר הגוון , ואין לו מוד להמתין לסתינה : (לו) עתה  
פרט הגווי להברחים : (לה) לפי צווה דרך הכל הכל  
ימולו לסוגות ימים הגויא נאדור מקום לטעות שהנולדים כב  
לפרט כהן הגווי להברחים סימול את האבי ביותו ומיקנה כב  
ודגש המ"ס מן ימול להסרון נו"ן הארט : (לו) אבל כ  
כה' זיל (יסוד מורה טער ג) "וככל האמור , כי כל כרת ומ  
מחתעל לטאות מה צווה , לא מלחתי כרת כמהות כ  
כל ימי היו , ופעם היה הוגה היוג המלה , והיוג על  
יכ פליו כרת" , כי אין כרת הילג טערל עמו לדוחת (ו)  
(פמות יכ מו) כתוב הכל כמהות עבה לע מלחתי רק הפט

**מקורי רשי:** יא) כיוסחה כוותח כלדייק חותם הרכז'ל נפקדמת ליט' זל' פלמה על ינתמות פ"י"ז, וכס"ט כנופתנו נ"ז ח'ז  
ועיין זכול למינרכס רבכיה רבכיה כני' כיסרס וכן כוונתנו, וכיוון ג"ג גוסט כב' בנת' קלאה  
כללה כ ופיין מקלט' סס. יב) כ"ל פ' מ"ז פ', י' י"ג ופיין בנת' ק"ת ח' וכן כוונתנו מילוט הגדש. יג) קדובין כט' ח'.

## אונקלוס

## בראשית יז לך

**לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָה שְׂרֵי אֲרֵי שְׂרָה שְׂמָה:** שְׂמָה וְאַבְרָהָם יְתָה וְאַפְּ אַפְּנָה מִתְּה לְךָ בָּגָר וְאַבְרָבָנָה מִמְּנָה לְךָ בָּגָר לְבָגְשָׁוּ פְּלָבָן וְהַתְּהִי דְּשָׁלִיטָן בְּעַמְּפָא מִתְּה לְהַזְּוֹן: "יְגַפֵּל אֶבְרָהָם עַל אֲפֹהָי וְחַדְּיָי נָאָמָר בְּלִבְתְּה הַלְּבָר מִתְּה שְׁנָיָן וְיָאָמָר בְּלִבְתְּה הַלְּבָן מִאָה־שְׁנָה"

## רש"י

קורס זמנו: (טו) לא תקרא את שמה שרי. דמסמץ סרי לי ולוך למחקרים. כי קלה סמס טאכ קהה קלה על כל יד: (טו) וברכתך אתה. ומזה קייח הקברכה קהולה לנערותיה או) קלחמל שיז) כיתה לי טדנש: וברכתיה. בקנקת סדריס יי) כטנאלכה לך ביס מטה סל יחק יח) קסי מילניש עלייס סכיאו חסופי מן הקוק וולומלייס גנוו קוו וככיאו כל לחמת בנה עמה ומיניקתך לך הקוייס וכיהם הנייקת לה כולס. קוו שטנאלר יש) כנייקת גניס קלה (כ"ר רמווע במקלת): (יז) יופל אברהם על פניו וויצחק. זה פ"ה לסון קמח וחרדי וטל קלה נצון מוחך. למדת קהברהס קהמן וקמן. וקלה לך קהמיינס ולגנאגה זשו קסקפיד סקכ"ה על קלה ולוך הקפיד על האכלס: הלבן. יס תמייקות סגן קיימות כמו כי הנטלה

## יהל אור

(טט) אס נט מל הות טלאו: (ט) ור' נהצון נהון קיבל מרכותיו. עד המכמי כתלמוד, קטן שמה כתוך שמונה מלין הווע, ולוח כתוות מילך, הלא לך ליזול נהווע עלעה גלה הותס מטה, וכן קוו כיר"ל רפ"ג סע"ה ושיעין חוי"ט נלה פ"ה מג לד"ה "כחון צלס": (טט) פי כי כלן כתויכ "וונכרצה הנפש הפליה" ורוויס הס נדריך טשטומו על הנשמה העליינה: (טט) ע"ז המר על מלת נפס, כי נפס כמו חייט: (טט) פ"י חיבור הגוף והגוף יקרת חיות, ווועפי סכתוב מזכיר נפס, פ"י המלה על פגוף והגוף: (טט) פירושו כמושיט, וועטס "וונכרצה" שהגוף יכרת מהווע עמיין כלע עתו ולא נעה"ב: (טט) בגין קוו נמי (מו"ק כה ה) מות בהמצאים סנה זו כי מיתת כרת: (מו) ובן פ"י ה"מ וויל (גמל) טו (ג) כפ' "ויהנדו מתוך הקהלה" "געזר מות ניינס כתומדים תחתס", וכפ' "ויהנדים ד"י" (פס יט ד) פ"י בעבור כי לך קמו עוד ניינס תחתהס להוות כמושט, וכפ' "ויהנדים הוה הנטס כקייח" (ויקרא כה ה) פ"י יס הפרט בינו וגין וונכרצה ולא הולך לפרטס" וועין זילויר סס: (מו) ומזה גלמוד, כי לך מילא הגום ורט למותו הוה נכרת,ומי סהניא ורט ויליכו קס תחתו להוות כמושט, קוו נאנד, כי לך ניינס ממלאין מקומו, וווע הוה מפלי כי להנדה ממנו מעלה נפסו, בעבור סאיין ניינס מתמידים מעלהו כהאר היטה, וועין קרני או: (מה) ואמר נתני כלען ערל, בגין נבדר עריל, וכי ניזמען המר "אגה ברכתי הווע" (למחה

## אבן עוזרא

וברת ביהי שמים (ט) והתועים יהשבו, כי אם שת הנער ולא נמול אין לו חלק לעולם הבא (ט) וידן, ואין פ"י הנפש ברצונם (טט) כי בעש במי איש (טט) וטעמו נוף שיש לו נפש (טט) ובן "נפש ביה התטא" ויקרא ד ב) (טט), ויא כי ברת הדת קודם ניב שניה (טט) ויא כי ברת שיכרה שבו במות ורעו (טט) (טט) על בן אמר הבתות "בעטיה" כי טישיש לו בנים באילו הוא הי ישטו לא נברת (טט) וטונו: טן גם נתתי. כטו "נתגי כטף השדיה" (לפטה בג יט) ותנה שניהם על לשון עבר בטקים עתיד (טט): ין הלבן טאה שנה יולד, תהה בעבר היהת ורע חזקן

(יז) יופל אברהם על פניו וויצחק. זה פ"ה לסון קמח וחרדי וטל קלה נצון מוחך. למדת קהברהס קהמן וקמן. וקלה לך קהמיינס ולגנאגה זשו קסקפיד סקכ"ה על קלה ולוך הקפיד על האכלס: הלבן. יס תמייקות סגן קיימות כמו כי הנטלה

## קרני אוֹר

בב גלוות מוקט, ואוכאל מאנו על פסב, ופעס חמיג וילדא נאכ (ויקרא יכ ג) "וְאַתָּה נִקְנֵס תְּלָל" (פס זט ס) כי מעת בלידה ניכל כהווע מקומות, הנס נאכ ווועס נקנש וככינדלן, ופסו הנס ווועס, יט סימניות מהריס, נס חואל אנטאמ"י כבתי מלות פאלו, וואמו, כונדו ווינקווו, מצלס כווכו" וטעס סקדלו הילר זה כן, הילו שטוח מלצון זיכיה, כי חיון האכל נאכיס יבתה מכם כוואר לכל פוא, וזה הטעס פולכסס חיון להילין נו, ווועס האכל לכל זאכ, כל האכל זאכ, ומי"כ מפודיס האכל זאכ ימלו: [יד] וועין (סנד"י קי ג) קען איזימט גה לשא"ג? לעת לי נמתן ג"ל ילהק בס, זאכ זאכ זילויסלמי בכישית סוף פ"ג, ועס זאכ לכנן דחתן (פ"י לבן דרבנן" מכנל גיס): [טט] ובן סוח גב' (יכמות גב' ג) זאכ זאכ נאכ קונגן, חיון זאכ נאכ פולן עריל"י: [טט] עיין "יאן היל" ובן סוח גדרויל (ס"כ קט"ז ה) "ואכל

## בראשית יז לך

קן 211

**שָׁנָה תַּלְדֵּה: יְהִי וַיֹּאמֶר אֱבָרָהָם אֶל־  
הָאֱלֹהִים לֹא יִשְׁמַעְאֵל יְהִי לְפָנֶיךָ:  
יְתִטְבִּל שָׂרָה  
אֲשֶׁתְךָ יִלְדָת לְדָבָר וְקָרָאת אֶת־  
שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְרָתֵי אֶת־בְּרִיתִי  
אָתָּה לְבָרִית עָוֹלָם לִזְרָעָו אָחָרוֹ:  
בְּרִכְתֵּי אָתָּה וְהִפְרִיתֵי אָתָּה**

## אבן עוזרא

קר על בן לא יולד (<sup>๔๒</sup>) וההימא הנדול אויך תלד אשה שנפוך דטה. והבן טהרה יבנה ויבונן (<sup>๔</sup>) וכאשר תפצל ותרא כי דבר שרה נפלא מדבר אבראה (<sup>๔</sup>) ויוון כי הנה פצאננו אבות שכל אחד הוילד בן, והוא נдол יותר מששעים שנה (<sup>๔</sup>) והזיה ההזרות בימי אברהם סכח (<sup>๔</sup>) צמי הילאס נטענו הסnis כבל

וניה תשיות כה לטולס. אה ולמד מעקרה דלות שמנח ונעד להלכת סמברן טולחותיכס בני ס' ובני ט': (יח) לו ישמעאל יהיה כהן לקבב מתן סכל זהה: יהיה לפניך. יתח בירלהך (<sup>๔</sup>) כמו כי התהלך לפני. פלח קדמי: (יע) אבל. לסוזן חמתת דנלייס (<sup>ה</sup>) וכן כי חбел בן חיין לה: וקראת את שמו יצחק. על כס פלחות. על כס עשרה נסיניות ול' סנה כל סלש ומ' ימים בינימול וק' סנה כל הילאס (<sup>ח</sup>) ס' זה אתה כריתי למה נחמל (<sup>ב</sup>) כבל כתיב ולחט אה כריתי תפמור אהה זרער וגוי אהן לפוי שלומך ובקיומתי וגוי' יכול בני ישמעאל ובני קעורה הכלל קיוס פ'יל וכקיומתי אה כרimenti אהו ול' עס האמלייס. אתה כרimenti אהיקס אה יתקק מה נחמל אהן למד קסיה קדוק מבטן (<sup>ל</sup>) ד'ה חמל רבי אהן מכחן למד ק'ז' בן בגירה מןן מהימס כתיב הנג' כרכמי הומו והרכמי אהו וכהריטי אהו זה ישמעאל וק'ז' אתה כרimenti אהיקס אה

## קרני אור

ס' כ') ענבר להניד סליה פלגי' כבר נזר לפניו ית', וכ' קה' ופלגד' יהל מפי המלך ומוי יומאל לו מה העיטה (רד' י'): (מע) עיין ברדייה סחרין זהה: (ג) בן פ' ה' ה' ו' ל' (זוקלה י' ג', ז') וכל הצען מדס הלהה': (ה) כי סיתה עקרה בטכעה: (ג'ז') וכן כתוב ה' ו' ל' ב' (רות ז', יז') סיחעיב אס הרכעה, זלמן וטונד ויקי, סכל להל נזילד וטוען כה' תעשייס ולחמת סנה, ועיין כיוולי טקווי רשי: (הא) ז'ג ט' כ' . (כב) פין יגמות סל' כ' . (כג) כייזה ס' לפני סמפלט לחרגוס, יתקיים נדחלתך' כלבל כלכ' גמולוגנעם שלט 'קיס' וועל זה סמך הנרייז (ז'ז' ג'ג'ג). (כד) לשל פ' ג' . (כה) עילונין לה' .. (כו) למטה מא כ'ג . (כז) מ'ג ד . (כח) תיתומת ה' קרי חות' י' , פול'ג רעל'ג נאדי' פית' כ'ג וככ' אלג' 1 . כנג' עכיה כדרכות. (כט) פין סג'ג' נט' כ' . (ל) בנת קל' ג.

## אונקלוס

יה וולד ואם שרה הבת תשען שני תלמיד: י' נאמר אבראה קדם יי' לוי ישמעאל יתקים קדמך: יט' ואמיר יי' בקיישטא שרה אהתקה תלמיד לך בר' ותקרו ית' שמה יצחק ואקים ית' ג'יטי עפה לקיים עלם לבנווה בתרודתי: כ' ועל ישמעאל קבלית צלורתה בא ברכית יתת' ונפש יתת' ואסגי יתת'

## ריש'

געלייטי כא). הכלוחה הרכה. אף זו כיוון קיימת ורק חמל בלבו לנעטח חמל וזה לוחם מה טבק'ה טבה לי: ואם שרה הבת תשיעים שנה. טיפה כהן לילד. ואף על פי טדורות הלאסוניס היו מולדיזס כני פ'ק סכח (<sup>בב</sup>) צמי הילאס נטענו הסnis כבל

## יהל אור

ס' כ') ענבר להניד סליה פלגי' כבר נזר לפניו ית', וכ' קה' ופלגד' יהל מפי המלך ומוי יומאל לו מה העיטה (רד' י'): (מע) עיין ברדייה סחרין זהה: (ג) בן פ' ה' ה' ו' ל' (זוקלה י' ג', ז') וכל הצען מדס הלהה': (ה) כי סיתה עקרה בטכעה: (ג'ז') וכן כתוב ה' ו' ל' ב' (רות ז', יז') סיחעיב אס הרכעה, זלמן וטונד ויקי, סכל להל נזילד וטוען כה' תעשייס ולחמת סנה, ועיין כיוולי טקווי רשי: (הא) ז'ג ט' כ' . (כב) פין יגמות סל' כ' . (כג) כייזה ס' לפני סמפלט לחרגוס, יתקיים נדחלתך' כלבל כלכ' גמולוגנעם שלט 'קיס' וועל זה סמך הנרייז (ז'ז' ג'ג'ג). (כד) לשל פ' ג' . (כה) עילונין לה' .. (כו) למטה מא כ'ג . (כז) מ'ג ד . (כח) תיתומת ה' קרי חות' י' , פול'ג רעל'ג נאדי' פית' כ'ג וככ' אלג' 1 . כנג' עכיה כדרכות. (כט) פין סג'ג' נט' כ' . (ל) בנת קל' ג.

## בראשית י ז ל

לְתֹהֶד אֲלֵהֶה אַפְרִין עָשָׂר  
רְבָרְבָּא יְלִיד וְאַגְנָה  
לְעַם סְגִי : כְּאֵית קִימִי  
אֲקִים עַמְּזָק דִּי תַּלְיִד  
לְקָה שְׁרָה לְזָמְנָא הַדִּין  
בְּשֻׁתָּא אַחֲרְנָתָא ; כְּבָרְשָׁנִי  
לְמַלְלָא עַמְּה וְאַסְטָלָק  
יְקָרָא דִּי מַעְלָוָה  
דְּאַבְרָהָם : כְּגַם וְדַבָּר  
אַבְרָהָם יְתִי יְשָׁמְעָל  
בְּרָהָנוּת פֶּל יְלִידִי בִּיהְתָּה  
וַיְתִי פֶּל זְבִינִי כְּסָפָה פֶּל  
הַכּוֹרָא בְּאָנָשִׁי בֵּית  
אַבְרָהָם גִּנְוָר יְתִי בְּשָׁרָא  
הַדָּרְלָתָהָן בְּבָנָן יוֹמָא  
קְדִין בְּמָא דִי מַלְלָעָה  
יְיָ : כְּיָ אַבְרָהָם בְּרַתְשָׁעִין  
וְתַשְׁעַ שְׁנִין פֶּד גַּזְר  
בְּשָׁרָא דַעֲרָלָתָה :  
כְּה וְיְשָׁמְעָל בְּרָהָם בְּרַתְשָׁעִין  
תַּלְתָּה עַשְׂרִי שְׁנִין פֶּד גַּנְעָר

ריש'

ארוכים מהי דור ודור (א) [יח]ocabash נסתלק יתק לא) : את ברית כמילה מה  
ה מלאך (ב) פיד (ב) מל בנו זכ' ילדי ביתו מסורה לזרעו של יתק לא  
נשיים. כעננים יכולו לב) כמו לב) נקיה ורוח : (בב) טעל אברהם. לטון נקי כו  
כלפי סכינה . ולמדנו טהדריקים מלככטו של מקום יר) : (בג) בעצם היום. צו  
כיווט סגולתו לה) צווס ולח' צליפה לה נהייה לה מן הגויס ולח' מן סלייניס ולח' יסיו  
חויכיו וכני דרכו חומלייס חילו רחיינו לה נחנכוו למול ולקיים מלוותו של מקום :  
אמל. לטון ויפעל : (בב) בהטלו. ככפלו כמו בככליהם : בהטלו את בשער ערלהו.

## ידל אור

(ב' מז' ב') כ' יונן כבש ר' נ' פיקר מיטין ג' הו לה  
זגדף לה האכ' פ' עיקל מיטין" (ביבחס נקלח מוטליך) :  
מלה אהת, ומכום מלה אהרת, וככבי יס'יר הו כך  
[יח] עין (כ' פ' לו ד', וכפ' מ' נ' נ' מ' כט', וכט'  
כספ'ה כב') : חסלה פרשת לך לך  
יגרום בטל היל יוסף : (נד) כביש וועל הלאה מעלה הדרהם, ולפין סנטהלהק הכבוד : (נ'ב) מיד נפענק נלרכוי  
כמילה, נצחות מיד מלה היל עליו : (נו) וקורם מל אהות כולס : (נו) בבר הדרהם, כי נעלס הום הוה היל  
הדרהם

סקורי וריש' : לא) נ' פמ' ד'. לב) כ' פמ' כ'. לג) מאלי נ' ז. לד) כ' מז' לה) כ' פמ' ט.

## קרני אור

(פ' מז' ב') כ' יונן כבש ר' נ' פיקר מיטין ג' הו לה  
זגדף לה האכ' פ' עיקל מיטין" (ביבחס נקלח מוטליך) :  
מלה אהת, ומכום מלה אהרת, וככבי יס'יר הו כך  
[יח] עין (כ' פ' לו ד', וכפ' מ' נ' נ' מ' כט', וכט'  
כספ'ה כב') : חסלה פרשת לך לך

יגרום בטל היל יוסף : (נד) כביש וועל הלאה מעלה הדרהם, ולפין סנטהלהק הכבוד : (נ'ב) מיד נפענק נלרכוי  
כמילה, נצחות מיד מלה היל עליו : (נו) וקורם מל אהות כולס : (נו) בבר הדרהם, כי נעלס הום הוה היל  
הדרהם

אונקלות

וְתִבְשֶׁרֶא דַעֲרָלָתָה :  
וּבְכָרְנוֹ יוֹמָא בְּהִזְאַתְגָּזָר  
(כֵּגָזָר) אֶבְרָחָתָם וְיִשְׁמָעָל  
בְּגָהָה : כִּי רַבְלָן אַנְשָׁי בִּיהְתָה  
יְלִידֵי בִּיהְתָא וְזָבִינֵי כְּסֶפֶא  
כֵּן פָּר עַמְּגָנֵן אַתְגָּזָר  
(כֵּן גַּזְהָר) עַמְּתָה : פְּפְפְּ

בראשית י ו ל' קד 213  
עֲרָלֶתֶן: ט בְּעֵצֶם הַיּוֹם  
אֶבְרָהָם וַיִּשְׁמַעַל בְּנָוֹן:  
אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ יָד בֵּית  
סָפֶט מֵאַת בְּרִגְבָּר נִמְלָא  
אָתָּנוּ: ס פ ס

קכ'ו. נמלץ סימן ממכהני כימן. ומטפחים לאלה תרגום עקב ביבר סימן מ' :

אנו עוזר

ומקנת כפסו (ט) : בָּן בְּעַצְמָה הַזֹּם הַזֶּה, וְלֹא  
אַחֲרֵ לְעִשּׂוֹת הַדְּבָר (ט) וְהַנֵּה הִי שְׁמוֹנָה עָשָׂר  
וּשְׁלַשׁ מֵאוֹת יָלִדי בֵּיתו חַזְצָן מַמְקָנָת כְּפָסו (ט)  
וְאַחֲרֵב נָמֵל אַבְרָהָם (ט) נִמְמָה בְּיוֹם בְּעַצְמָו (ט)  
וַיִּשְׁמַעְאַל בָּנו וַיַּלְדֵי בֵּיתו וַמְקָנָת כְּפָסו  
כְּיֻלָּם נִמְולָו אֶתְוָה בְּרָצָונָם (ט), וְהַתְּעוּת שֶׁלֹּא  
הַכְּרִיחָם, רַק שְׁהָרוּ בּוֹלָס לְעִשּׂוֹת וְלַמְלָאוֹת  
רָצִין הַשְּׁם : בָּן נִמְולָו אֶתְוָה. מִבְנֵין נִפְעָל (ט)  
מִן נִמְלָ (ט) יָבִן "וְנִשְׁלֹוחַ סְפָרִים" (אמָתָה  
ג י (ט) : חַסְלָת פְּרִשָּׂת לְ- לְ-

ולישמעהלו ייג צניכס נמול חכלהו ויסטעהלו בנו :  
חסלת פרשת לך לך :

תהל אורה

הכרהס יסמעהן נני וכל ענשי ציתו, אך עמו לא המר  
מתי נימול אם היו הורתו, לפיכך חמר בזבז  
פיוס כזו נימול הכרהס, וכח להודיע וריזותו, כל  
אחר לשונות הדבר: (נה) ומיל הותם כולם קודש,  
ויה"כ מל שתעמו, בסיס כיה מל שתעמו תhalbַת  
סיט כהו תסב, וזה קיה יכול למלנס כחותו קיוס:  
חסללה פר

אנגליזם

\* וְאֶתְגָּלִי לְהַזֵּן בְּמִשְׁעָר יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה בְּאֶלְעָנִי מִמְּרָא

אבן שעורה

וירא . הנה קצת אברוי, כי השם נ' אניות,  
הוא אחד, והוא נ' ולא יתפרק (6) [א] וזה

אלוני במרתא. כך שצקן לו מה נל  
רבה אה

רשות

(ה) וירא אליו. נקל חת לחולך א) חמל א וירא. הנה קצת אברון, כי השם נ' אנשיהם, הוא אחד, והוא נ' ולא י הפרדו (ה) (א) וזהו כדי חמל ב"ר חניכח יוס קלידי,

למיילנו כיה וציה לקב"ה ושלם **בצלומו** ב') : באלוני במא. כו"ה שנקן לנו פה נל' יהל אור

**מקורי רשי:** לו) נכתב פה פלויון כ"ל וטעות כוונת כי כוונת מנגנת כליה סוף פ' ט"ז. לו) כ"ל פ' מ"ז ח'. א) הנקומת ה' וילג'ות ב', הנקומת ב' וילג'ות ח', פטנה יד ח' וכן כוונת כפק"ז. ב) כ"מ פט ב'.